

דברי הכנסת

הישיבה המאתיים-ותשעים-ושלוש של הכנסת השלוש-עשרה

יום שני, א' בשבט התשנ"ה (2 בינואר 1995)

ירושלים, הכנסת, שעה 16:03

תוכן העניינים

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הצעת סיעות מפד"ל-צומת להביע אי-אמון לממשלה בשל החלטתה להפסיק את עבודות הפיתוח באפרתה

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הצעת סיעות מפד"ל-צומת להביע אי-אמון לממשלה בשל החלטתה להפסיק את עבודות הפיתוח באפרתה

הודעת הממשלה על צירופו של חבר הכנסת גונן שגב לממשלה

בתפקיד שר האנרגיה והתשתית במקומו של השר משה שחל ועל מינויו של חבר הכנסת אלכס גולדפרב לסגן שר במשרד הבינוי והשיכון

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הודעת הממשלה על צירופו של חבר הכנסת גונן שגב לממשלה

בתפקיד שר האנרגיה והתשתית במקומו של השר משה שחל ועל מינויו של חבר הכנסת אלכס גולדפרב לסגן שר במשרד הבינוי והשיכון

הודעה אישית של חבר הכנסת פ' בדש

הודעה אישית של חבר הכנסת מ' פלד

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני פותח את ישיבת הכנסת ביום שני, א' בשבט התשנ"ה, 2 בינואר 1995.

הודעה למזכיר הכנסת.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

ברשות יושב-ראש הכנסת, הנני מתכבד להודיע, כי הונחו היום על שולחן הכנסת:

לדיון מוקדם – הצעת חוק ההוצאה לפועל (תיקון – זכות הנושה בחשבון בנק דביטורי), התשנ"ה–1995, מאת חבר הכנסת אברהם פורז; הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (ביטול מס על הבורסה), התשנ"ה–1995, מאת חבר הכנסת אליעזר זנדברג; הצעת חוק לתיקון פקודת סדרי השלטון והמשפט (סיוג ויתור על שטחים), התשנ"ה–1995, מאת חברת הכנסת אסתר סלמוביץ; הצעת חוק-יסוד: הכנסת, מאת חבר הכנסת רחבעם זאבי; הצעת חוק בית-משפט תחיקתי, התשנ"ה–1995, מאת חבר הכנסת דוד מנע; הצעת חוק הרשויות המקומיות (סייג לעיסוק), התשנ"ה–1995, מאת חבר הכנסת אסעד אסעד; הצעת חוק שירות הקבע בצבא-הגנה לישראל (גמלאות) [נוסח משולב] (תיקון כללים להיוון), התשנ"ה–1995, מאת חבר הכנסת רענן כהן; הצעת חוק המקרקעין (תיקון – סייג לנשיאה בהוצאות החזקה תקינה של בית מורכב), התשנ"ה–1995, מאת חבר הכנסת אברהם ורדיגר; הצעת חוק בתי-המשפט (תיקון – כהונת שופט לשעבר), התשנ"ה–1995, מאת חבר הכנסת אברהם פורז; הצעת חוק הקמת מרחב תעשייה משותף, התשנ"ה–1995, מאת חבר הכנסת גדעון שגיא; הצעת חוק-יסוד: השפיטה (תיקון – יציבות החוק), מאת חבר הכנסת דן מרידור; הצעת חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות) (תיקון – מימון סיעה אשר לא זכתה במנדט אך העומד בראשה נבחר לראש הרשות), התשנ"ה–1995, מאת חבר הכנסת אברהם פורז; הצעת חוק לתיקון פקודת בריאות העם (הקמת חדרי קירור לאחסון גופות נפטרים), התשנ"ה–1995, מאת חבר הכנסת יוסי כץ; הצעת חוק מימון מפלגות (תיקון מס' 16) (תיקון – הארכת מועד), התשנ"ה–1995, מאת חבר הכנסת אלי דיין; הצעת חוק הבטחת הכנסה (תיקון – השלמת שכר), התשנ"ה–1995, מאת חבר הכנסת דוד מנע; הצעת חוק שעות עבודה ומנוחה (תיקון – עבודה ומנוחה שבועית), התשנ"ה–1995, מאת חבר הכנסת שלמה בניזרי; הצעת חוק כינון מועצה מקומית פרדס-כץ, התשנ"ה–1995, מאת חבר הכנסת רענן כהן; הצעת חוק המרשם הפלילי ותקנות השבים (תיקון – מחיקת רישום לקטין), התשנ"ה–1995, מאת חבר הכנסת רון נחמן; הצעת חוק בתי-המשפט (תיקון – פרסום אסור), התשנ"ה–1995, מאת חבר הכנסת רון נחמן; הצעת חוק כלי הירייה (תיקון – חובת מתן רשיון למי ששירת שירות צבאי), התשנ"ה–1995, מאת חבר הכנסת אסעד אסעד; הצעת חוק החברות הממשלתיות (תיקון – זכאות למענק בגין שירות ביטחוני לפני קום המדינה), התשנ"ה–1995, מאת חבר הכנסת פני בדש; הצעת חוק השבתון ביובל הניצחון על הנאצים (הוראת שעה), התשנ"ה–1995, מאת חברי הכנסת ת' גוז'נסקי, ה' מחאמיד וס' סלים; הצעת חוק הזכות למים לשתייה, התשנ"ה–1995, מאת חבר הכנסת טלב אלסאנע; הצעת חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו (תיקון – מדינת רווחה), מאת חבר הכנסת רון נחמן; הצעת חוק בתי-המשפט (תיקון – תקרת הפיצוי המותרת), התשנ"ה–1995, מאת חבר הכנסת רון נחמן; הצעת חוק בתי-הימורים (רישוי), התשנ"ה–1995, מאת חברי הכנסת א' יחזקאל וד' תיכון; הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – זכאות אשה לקצבת זיקנה וקצבת שאירים), התשנ"ה–1995, מאת חברי הכנסת מ' שטרית וא' יחזקאל; הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס'), התשנ"ה–1995, מאת חברי

הכנסת מ' שטרית וא' יחזקאל; הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס'), התשנ"ה-1995, מאת חברי הכנסת מ' שטרית, א' בורג וא' יחזקאל; הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 100) (תיקון), התשנ"ה-1995, מאת חבר הכנסת דוד מנע; הצעת חוק הלוואות לדיור (תיקון – הכרה בהחזרי הלוואה לדיור לצורכי מס), התשנ"ה-1995, מאת חבר הכנסת דוד מנע; הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (רשיון להפעלת מונית), התשנ"ה-1995, מאת חבר הכנסת דוד מנע; הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – הטסת גופות של עובדים זרים), התשנ"ה-1995, מאת חבר הכנסת דוד מנע; הצעת חוק שירות הביטחון הכללי (הגבלת גיל גיוס), התשנ"ה-1995, מאת חבר הכנסת סילבן שלום; הצעת חוק פיתוח היישובים הערביים בנגב, התשנ"ה-1995, מאת חבר הכנסת טלב אלסאנע; הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון – פטור ממס רווחי הון על מכירת ניירות ערך הנסחרים בבורסה שנרכשו לפני 1 בינואר 1995), התשנ"ה-1995, מאת חבר הכנסת אברהם פורז; הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון – פטור מהגשת דוח שנתי בגין הכנסות ממכירת נייר ערך במסלול שאינו מאפשר קיזוז הפסדים), התשנ"ה-1995, מאת חבר הכנסת אברהם פורז; הצעת חוק שירות הביטחון הכללי, התשנ"ה-1995, מאת חבר הכנסת יגאל ביבי; הצעת חוק חינוך ממלכתי (תיקון – מטרת החינוך הממלכתי), התשנ"ה-1995, מאת חבר הכנסת אבנר חי שאקי; הצעת חוק מס ערך מוסף (תיקון – פטור מדירה ראשונה), התשנ"ה-1995, מאת חברי הכנסת מ' שטרית, א' יחזקאל ו' עזרן; הצעת חוק מימון מפלגות (תיקון מס' 16) (תיקון – הגדלת יחידת מימון), התשנ"ה-1995, מאת חבר הכנסת רפאל פנחסי; הצעת חוק הרשות לצמצום פערים חברתיים, התשנ"ה-1995, מאת חבר הכנסת אברהם יחזקאל; הצעת חוק הביטוח הלאומי (החזר לסטודנט עובד), התשנ"ה-1995, מאת חבר הכנסת סילבן שלום; הצעת חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב] (תיקון – הגבלת מועד פרישה או התפלגות מסיעה), התשנ"ה-1995, מאת חבר הכנסת יוסף בא-גד; הצעת חוק הבחירות לכנסת (תיקון – חסינות פרלמנטרית), התשנ"ה-1995, מאת חבר הכנסת חגי מירום; הצעת חוק משכן הכנסת ורחבתו (תיקון – שינוי מונחים), התשנ"ה-1995, מאת חבר הכנסת חגי מירום; הצעת חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון), התשנ"ה-1995, מאת חבר הכנסת חגי מירום; הצעת חוק הביטחון במוסדות (הכשרת קציני ביטחון), התשנ"ה-1995, מאת חבר הכנסת רענן כהן; הצעת חוק-יסוד: הממשלה, מאת חבר הכנסת משה גפני.

הצעת סיעות מפד"ל-צומת להביע אי-אמון לממשלה בשל החלטתה להפסיק את עבודות הפיתוח באפרתה

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני מבקש להתייעץ אתכם באיזה עניין. כידוע לכם, על סדר-יומנו, בין היתר, כסעיף ראשון – כמתחייב מהתקנון – הצעת סיעות מפד"ל-צומת להביע אי-אמון לממשלה בשל החלטתה להפסיק את עבודות הפיתוח באפרתה. קיבלתי פנייה מן הממשלה לפתוח בדיון זה, אם יהיה צורך בו, בערך ב-16:15, כי עדיין מתקיימות התייעצויות.

רחבעם זאבי (מולדת):

זה בניגוד לתקנון.

היו"ר ש' וייס:

לכן אני מתייעץ אתכם. אנחנו פועלים בזמן אמת, ואני לא רוצה להסתיר שום דבר. ברור על-פי התקנון שזה הסעיף הראשון; בעבר היינו מתחילים ישיבות כאלה עם שאילתות רגילות – דבר שהוא בהתאם לתקנון.

יוסף בא-גד (מולדת):

לא ביום שני, ביום רביעי.

היו"ר ש' וייס:

לא הולכים לעשות טריק.

ביקשתי ממזכיר הכנסת בשבועות האחרונים להשתדל שלא לכלול בסדר-היום שאילתות לפני נושאים כאלה, מכיוון שכדאי להתחיל בנושא מרכזי. היינו עושים זאת תמיד כדי לתת לכנסת להתקבל קצת, אבל לא היתה לנו שליטה על זה, כי לפעמים שר היה צריך להשיב על 70 שאילתות; לכן הפסקנו עם זה. ברור שאם נתחיל בדיון בנושא אחר, זה יהיה בניגוד לתקנון. מדובר בעשר דקות או ברבע שעה, לא מדובר על שעות; אולי עד אז נגמור את השיחה.

הייתי רוצה לדעת מה התחושה של בעלי הצעת האי-אמון. חבר הכנסת קצב, מה דעתך? אנחנו יכולים להתחיל מייד, אבל יכול להיות שהם לא ירצו לנאום, אולי הם יסירו את ההצעה – לא שאני לוחץ, אנחנו לא עושים שום דבר ב"חאפ". זו התייעצות מעניינת לקראת העתיד.

בבקשה, חבר הכנסת קצב.

משה קצב (הליכוד):

אנחנו חייבים לשמור על הוראות התקנון.

היו"ר ש' וייס:

בוודאי.

משה קצב (הליכוד):

זה יכול להיות תקדים מסוכן. תיאורטית, ייתכן מצב שיושב-ראש הכנסת יפנה אלינו בבקשה דומה כשדווקא ברור שהממשלה עומדת ליפול, ועל בסיס התקדים הזה הוא עלול לבקש מאתנו להסתמך על המקרה היום. לפיכך, אני מבקש לשמור על התקנון ולקיים את הדיון כסדרו. אני סומך על מגישי הצעת האי-אמון, שכאשר הם הגישו את ההצעה הם ידעו בפני מה הם עומדים, מה תמונת המצב ומה הנתונים.

היו"ר ש' וייס:

במתכוון נעשה את זה בקצרה.

האם מישהו מבעלי ההצעה רוצה לומר משהו? חבר הכנסת רחבעם זאבי, בבקשה.

דוד מנע (הליכוד):

אתה סתם מעביר זמן.

היו"ר ש' וייס:

אין כאן בעיה של זמן.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, את ההצעה הגישו ביום חמישי שעבר. מאז ועד עתה היה לממשלה זמן מספיק להתאסף פעם אחת, פעמיים, שלוש או ארבע פעמים להחליט את החלטתה ולהגיד את דעתה. אם לא נקיים את זה כעת, אנחנו שוברים את התקנון עם התקדים שדיבר עליו חבר הכנסת קצב. אי-לכך, אני תובע שנתחיל מייד בדיון על הצעת האי-אמון.

היו"ר ש' וייס:

לא צריך לתבוע, זה יתרחש ממילא. לא התכוונתי להעביר זמן, רציתי לשמוע את דעתכם.

אדוני המזכיר, אני מבקש להודיע לממשלה שבעוד דקה אחת או שתיים נתחיל בדיון. נשמע עוד דעה אחת. בבקשה, חבר הכנסת יגאל ביבי. יש לנו עוד דובר אחד של האופוזיציה ולרשותו עשר דקות, אפשר להשיב בעוד עשר דקות.

יגאל ביבי (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, את התקנון צריך לכבד. בושה לכנסת ולעם ישראל שבסוגיה קשה כזאת לא יהיה כאן אף נציג אחד מן הממשלה – – –

היו"ר ש' וייס:

הם יושבים בישיבה.

יגאל ביבי (מפד"ל):

– – – זה לא לכבוד הממשלה ולא לכבוד הכנסת. הייתי מציע שיהיה כאן לפחות נציג מן הממשלה. היום הוא יום היסטורי, יום של מהפך – ותיכף אגיד את הדברים – יום שבו הממשלה צריכה להיות נוכחת כאן. אני דורש לתת לממשלה דקה אחת או שתיים ולומר לה שתעלה לכאן, כי זה לא מכובד ולא מקובל. במשך כל הלילה היה לה זמן לחשוב על פשרות, והיא היתה צריכה לעשות זאת.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת ביבי, לפני דקה וחצי היתה לי הרגשה שדעתך אחרת, אבל היא השתנתה, אני מקבל את זה, אני מוכן לקבל גם דינמיקות של דקה וחצי.

רחבעם זאבי (מולדת):

אפשר להצביע בלי דיון.

היו"ר ש' וייס:

אי-אפשר בלי הצגת הנושא.

חברי הכנסת, הממשלה כאן ואנחנו נודיע לה שהדיון מתחיל ואנחנו פותחים בו.

יגאל ביבי (מפד"ל):

אין הודעות למזכיר?

היו"ר ש' וייס:

אנחנו לא רוצים לעשות את הדברים מלאכותיים.

אברהם הירשזון (הליכוד):

בושה וחרפה שהמשלה לא מיוצגת כאן.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש עכשיו מחבר הכנסת יגאל ביבי; הממשלה תהיה, רבותי, היא מכונסת פה, ואני לוקח על עצמי אחריות לשמונה דקות אלה. הם יעלו, אל תדאגו. בבקשה, אנחנו מתחילים.

אברהם הירשזון (הליכוד):

היא כל הזמן מכונסת.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת ביבי, אני צריך לתת להם זמן של דקה לעלות שתי קומות, נכון?

אברהם הירשזון (הליכוד):

בשעה 16:00 הם היו צריכים להיות פה.

היו"ר ש' וייס:

תסלח לי, היתה פה מעין הבנה.

משה נסים (הליכוד):

הם עשו הפסקה בגלל ישיבת סיעה.

היו"ר ש' וייס:

רבותי, אין ישיבת סיעה עכשיו.

משה נסים (הליכוד):

לא עכשיו.

היו"ר ש' וייס:

אני לא יכול לכפות על שום חבר סיעה, מכל סיעה, לעלות לכאן. מדינה חופשית, כנסת חופשית.

חבר הכנסת יגאל ביבי, אני אקרא את הנושא: הצעת סיעות מפד"ל-צומת להביע אי-אמון לממשלה בשל החלטתה להפסיק את עבודות הפיתוח באפרתה. ינמק חבר הכנסת יגאל ביבי. בבקשה, כבוד מוזמן לנמק.

יגאל ביבי (מפד"ל):

כבוד היושב-ראש – – –

אברהם הירשזון (הליכוד):

איך אתה מסביר את זה שהממשלה לא שומעת אותך עכשיו?

יגאל ביבי (מפד"ל):

זה מה שאני רוצה לומר.

היו"ר ש' וייס:

בעוד דקה הם יעלו.

יגאל ביבי (מפד"ל):

כבוד היושב-ראש, אני חושב שזה לא מכובד. אני מוכן לחכות שתי דקות – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת ביבי, זה לא מכובד מה שאתה עושה עכשיו. רבותי, זהלא עניין פרטי – – –

משה נסים (הליכוד):

זה לא עניין פרטי שלך, עם כל הכבוד – זה כבודה של הכנסת.

היו"ר ש' וייס:

רבותי, זה לא עניין פרטי. זה לא מכובד. אני ביקשתי להעביר את ההודעה לממשלה. אני מעריך שהם יעלו עוד מעט. יהיה לנו פה שר. אתה תתחיל. לא כדאי שאתה תעלה את זה, אתה יודע מדוע.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, האם הודיעו לך מתי הם מתכוונים להופיע?

היו"ר ש' וייס:

אני הודעתי להם שהדיון מתחיל. אני מוכן להמתין דקה שיעלו, אבל קשה להעלות במעלית בבת-אחת את כולם.

יגאל ביבי (מפד"ל):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, האמת היא שעד הרגעים האלה ציפיתי שהממשלה תחזור לשפיות הדעת, שנבוא לכאן בשעה 16:00 ויעלה שר בממשלה ויאמר שהחליטו שלא להקפיא את ההתיישבות שם, ואני הייתי מודיע בשמחה שאני מסיר את הצעת האי-אמון; ולכן אני ממש עוד מאמין בחזרה בתשובה של הממשלה.

אברהם הירשזון (הליכוד):

הנה יושב-ראש הקואליציה בדימוס.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

רבותי, אני זוכר לפחות מקרה אחד בתקופה שהייתי סגן יושב-ראש, תוך כדי הדיון ויתרו בעלי ההצעה על האי-אמון. אני לא לוחץ לשום כיוון. זה אפשרי. בואו נתחיל בתהליך.

יגאל ביבי (מפד"ל):

אני משמיץ את הממשלה, ואולי היא בסדר.

היו"ר ש' וייס:

תנאם על כל נושא שאתה רוצה. יש לך עשר דקות, אפילו 12 דקות. בבקשה.

יגאל ביבי (מפד"ל):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, היתה לנו תקווה עד הרגעים האלה שנשמע קול חדש, קול ברור, קול צלול של הממשלה שיודיע שאכן היא נאמנה למצעה, היא מכבדת חוזים, היא מכבדת את זכויות האדם, את זכויות הקניין. והממשלה הזאת, לצערנו, קשה לה להחליט בהרבה תחומים, וגם בתחום הזה. אבל כפי שנמסר לי מהמתיישבים, מנהלי המשא-ומתן – שהממשלה נזכרה היום לקיימו – הממשלה עומדת להחליט לפחות על הקפאת הבנייה במקום. אם אכן זאת ההחלטה של הממשלה, כפי שנמסר, אני מודיע כאן שכללי המשחק הפוליטי במדינת ישראל השתנו. אני רוצה לומר בסגנון של שמעון פרס, שאמר ב-3 בנובמבר – – –

חיים אורון (מרצ):

אני מציע לך לעצור. אלה כללי המשחק הפוליטיים.

קריאה:

יש ממשלה.

היו"ר ש' וייס:

רבותי, לא רק, אלא ראש הממשלה כאן.

יגאל ביבי (מפד"ל):

יש החלטה? אני רוצה לדעת אם יש החלטה.

היו"ר ש' וייס:

אם יש – הוא ימסור. תמשיך בבקשה. לא כך מנהלים משא-ומתן.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

יגאל ביבי (מפד"ל):

יש החלטת ממשלה בעניין?

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אני אתן לך תשובה.

היו"ר ש' וייס:

ראש הממשלה ישיב לך.

יגאל ביבי (מפד"ל):

יכול להיות שאני אבטל את הצעת האי-אמון, אם החלטתם שלא להקפיא.

חיים אורון (מרצ):

תמשיך.

משה קצב (הליכוד):

לפני ההצבעה תבטל.

יגאל ביבי (מפד"ל):

לי ברור, שאילו היתה בשורה שלא מקפאים את הבנייה במקום, לפחות היו כותבים לי פתק שבו המלים: לא מקפאים את הבנייה. ואז הייתי אומר כאן שלוש מלים: מורידים את האי-אמון.

אני רוצה לומר לראש הממשלה – באותו סגנון של שר החוץ שלך, שאמר ב-3 בנובמבר: תזכרו את היום זה – אני רוצה לומר לממשלה: תזכרו את ראש חודש שבט, 2 בינואר 1995; אם נכונה התחושה שלנו לגבי ההחלטה שלכם, זהו יום שבו גרמתם לאי-כבוד, ואני יכול להגיד שגלה כבוד מישאל. ממשלה שהחליטה היום שלא לכבד החלטות של ממשלות קודמות, והחלטות שהיא עצמה החליטה, אל לה להלין על הצהרות של נציגי האופוזיציה אשר מודיעים שלא יכבדו החלטות של ממשלת הכניעה הזאת.

דברי היועץ המשפטי לממשלה, על שאפשר לבטל החלטות בגלל תקנת הציבור, הן בולשביקיות. הם רומסים את זכויות היסוד של האדם, זכויות קניין. אתם אבירי זכויות האדם – אתם, הממשלה הזאת – חותמים עם אזרחים ומפירים הסכמים.

טלב אלסאנע (מד"ע):

יש זכויות לצד אחד? הזכויות הן חד-צדדיות?

יגאל ביבי (מפד"ל):

אני לא אשכח את התמונה: ישבנו, חבר הכנסת חנן פורת, אני ועוד חברים, אצל שר השיכון, אצל פואד, והוא אמר לנו: תראו, רבותי, לפני כמה שעות טלפן השגריר האמריקני ואמר לי: מה אתם בונים באפרת? ואמרתי לו – אתם יודעים את הסגנון – שעל גוש-עציון אין פשרות, אנחנו נבנה ולא תכתיבו לנו. המניות של הממשלה באותם רגעים עלו בעיני. 'צאתי החוצה ואמרתי לחנן: אתה רואה, יש עוד קצת מצפון, הם לא לגמרי ייבשו את ההתיישבות. אמרתי לחנן: תראה איזה יופי, יש כבוד, יש אומץ, אומרים לאמריקנים שלא נשמע להם, שנצפץ. איכשהו, באמת. פואד אומר: אני מצפץ, לא נוותר בעניין הזה.

ככה אתם מצפצפים? נשברתם, נכנעתם. אחמד טיבי מכתیب לכם את החיים. מה היתה ההחלטה שלכם? להקריב את אפרת תמורת השלום. אני רוצה לומר, שלא הקרבתם את אפרת תמורת השלום, אלא הקרבתם את הדבר האחרון, שציפינו שלא תקריבו אותו, את ירושלים, תמורת השלום המדומה שלכם.

אומנם זאת גבעה קטנה של 100 דונמים, אבל עיני כל העולם נשואות להחלטת הממשלה. המשמעות הבין-לאומית והלאומית שבהחלטה היא למעשה חזרה לגבולות 1967.

האמת היא, שבשנתיים האחרונות עשיתם הרבה פעולות שהרגיזו חלק גדול מעם ישראל. הקפאתם אלפי יחידות דיור שהממשלה הקודמת בנתה ולא הכרזתם. הקפאתם את הבנייה ברוב חלקי יהודה ושומרון. קבעתם סדרי עדיפויות מעוותים. ויתרתם למעשה על רמת-הגולן. הטרור משתולל, ואתם לא מסיקים מסקנות.

אחמד טיבי, שבעוד שנתיים יהיה פה השותף שלכם במקום חברי הכנסת טלב אלסאנע והאשם מחאמיד, ואולי אתם ביחד, מתנהג כמו סוכן זר במדינת ישראל. איך אתם לא מזדעזעים? אזרח מדינת ישראל, אחמד טיבי, אומר היום שהאינתיפאדה תימשך.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

טלב אלסאנע (מד"ע):

אתה מגן על המתנחלים. אתה צריך להתבייש.

יגאל ביבי (מפד"ל):

אזרח מדינת ישראל, שותף שלכם, שאתם מנהלים אתנו משא-ומתן.

אבל, אדוני ראש הממשלה, האמת היא שבנושא אחד חשבנו שאולי תיאבקו, וזה נושא ירושלים רבתי. לא האמנו, למרות כל הדברים שעשיתם, בתוך תוכנו חשבנו שנושא ירושלים רבתי הוא בהסכמה לאומית. והיום הממשלה הזאת חוטאת שני חטאים. החטא הראשון, גנבתם את המנדטים של צומת, ובכך אתם הורסים את הדמוקרטיה ואת תרבות השלטון במדינה – – –

גון שגב (יעוד):

— — —

יגאל ביבי (מפד"ל):

כן הוכח שגנבתם את לב העם. העם נתן בכם אמון על סמך המצע שלכם, ההצהרות שלכם. אם הייתם אומרים לעם שירושלים רבתי תופקר, האם הוא היה מצביע בשבילכם? לכן, הממשלה הזאת צריכה להחזיר לעם את המנדט שהיא קיבלה בטעות ובגנבה.

את חטאי אני רוצה להזכיר. לאורך כל הדרך קיננה בי תחושה, שיש לכם קווים אדומים. אני יודע שאתם אדומים, אבל חשבתי שיש לכם גם קווים אדומים שאותם לא תחצו. נוכח החלטתכם היום, גם אנשים כמוני, אנשים כמו הרב ריסקין שהוא האדם המתון ביותר, אנשים כמו הרב עמיטל ורבנים מתונים אחרים, לא מאמינים בכם עוד. אמרתי שאנשים כאלה אומרים לי – אני פשוט לא יכולתי להאמין שזה יכול לקרות במדינת ישראל – שהם ממליצים להקים היום מליציות להגנה עצמית, כי הפקרתם את הביטחון שלהם. הדברים האלה ממש מזעזעים. לאן הבאתם אותנו? יש לי תחושה שאתם לא מרגישים, אתם קצת אטומים, אתם לא מרגישים להיכן הבאתם אותנו.

רחבעם זאבי (מולדת):

לא קצת, הרבה.

יגאל ביבי (מפד"ל):

ואני מזהיר אתכם. לדעתי, ההחלטות שלכם אינן חוקיות, בוודאי לא ציוניות, ונוגדות את כל ההסכמות הלאומיות. הממשלה הזאת היא ממשלה רעה לעם. די אם הייתי מצטט מה שאמרו חברים של הממשלה הזאת על הממשלה הזאת.

שאול יהלום (מפד"ל):

רק לפני יומיים.

יגאל ביבי (מפד"ל):

אם זה נכון, רבותי, ששר החוץ אמר בשבוע שעבר שהתושבים הערבים בין הירדן לים הם 40%, ולכן הם צריכים 40% מהשטח; אם שר החוץ במדינת ישראל אמר דבר כזה, זה קץ הציונות. במדינה מתוקנת, שר חוץ שאומר דבר כזה, היו צריכים לפטר אותו מייד. איזו חוצפה?

שאול יהלום (מפד"ל):

מה הוא אמר?

יגאל ביבי (מפד"ל):

הוא אמר, שבמדינת ישראל 40% מהתושבים הם ערבים, לכן 40% מהשטח צריכים להיות לערבים. כך אמר שר החוץ, לפני שבוע.

משה פלד (צומת):

— — —

יגאל ביבי (מפד"ל):

אני משוכנע שבן-גוריון, יגאל אלון, בוודאי ברל כצנלסון, מתהפכים בקבריהם כאשר הם שומעים אתכם.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

מה ההיגיון שלך? כמה מגיע להם? על-פי החשבונות של המפד"ל, כמה מגיע להם?

רחבעם זאבי (מולדת):

תראה מי מגן עליך. תראה מי הסניגורים שלכם.

האשם מחאמיד (חד"ש):

רחבעם זאבי (מולדת):

חברים של המופתי מגינים על הממשלה הזאת.

יגאל ביבי (מפד"ל):

אני משוכנע, שאם נוסיף את דבריהם של שותפיכם המרכזיים, המדגישים בשבועות האחרונים חזור
והדגש שהמדינה היא של כל תושביה ולא מדינה יהודית; אלה השותפים הבכירים שלכם, אינני רוצה
לצטט שמות, אבל שמעתי את רובם כמעט אומרים, שמדינת ישראל היא לא מדינה יהודית אלא
מדינה של כל תושביה – – –

רן כהן (מרצ):

את החלק הראשון לא שמעת. שמעת שהמדינה היא של כל תושביה, ואתה יודע שזה נכון.

טלב אלסאנע (מד"ע):

האם אני לא אזרח המדינה כמוך?

יגאל ביבי (מפד"ל):

אתה אזרח במדינה יהודית.

טלב אלסאנע (מד"ע):

סאלח סלים (חד"ש):

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אלסאנע, אני פונה אליך, ובאמצעותך לחברי הכנסת סאלח סלים, רחבעם זאבי ואחרים, הגל הזה תם, אחר כך נעשה עוד גל.

יגאל ביבי (מפד"ל):

ואם נביא בחשבון ששותפיכם הם חברי הכנסת דראושה וגוז'נסקי, אין לי ספק שדעות אלו וממשלה זו אינן מייצגות את העם. ייתכן שתצליחו להשיג כאן רוב מקרי, מניפולטיבי. אולי יהיה כאן בכנסת רוב כזה. אבל אני משוכנע שכל סקר שתעשו יוכיח כי העם אינו אתכם וכי אין לו אמון בכם.

סאלח סלים (חד"ש):

טלב אלסאנע (מד"ע):

יגאל ביבי (מפד"ל):

היום ראש חודש שבט. הבוקר התפללתי ואמרתי: אלוקינו ואלוקי אבותינו, יעלה ויבוא ויזכר זיכרוננו וזיכרון אבותינו וזיכרון ירושלים עירך. האמינו לי, כשאמרתי את המלים "זיכרון ירושלים עירך" התחלתי לבכות. במשך אלפי שנים אנחנו אומרים "זיכרון ירושלים עירך". בימים אלה ירושלים, לצערי, בדרכים שלכם, הולכת לאיבוד. מה אתם חושבים, שאנחנו לא מבינים? בית-לחם תחילה, את הר-חומה ייתנו להם לבנות, תעשו את הדרך העוקפת של השכונות המזרחיות, עם אבו-דיס, ונתתם ירושלים רבתי לערפאת. לא רואים את התוכנית שלהם? לא מבינים?

אתם מפקירים את ירושלים, רבותי. את ירושלים אתם מפקירים. את דעתכם על הגולן אנחנו יודעים; על יש"ע כולה יודעים; על עזה יודעים. אבל את ירושלים? ומה זה גוש-עציון? האם זה לא ירושלים רבתי?

סאלח סלים (חד"ש):

שום דבר חדש לא שמענו.

טלב אלסאנע (מד"ע):

יגאל ביבי (מפד"ל):

ערפאת, החבר שלכם, אמר אתמול, שלא יהיה שלום עד שיורידו את כל ההתנחלויות. ערפאת אמר שבלי ירושלים לא יהיה שלום. תאמינו לו. תפסיקו להיות תמימים.

אני רוצה לסיים ולהציג את תחושת המתיישבים. תאמינו לי שאנחנו אנשים שרוצים שלום, רוצים שקט, רוצים חיים משותפים, לא רוצים פרובוקציות, לא רוצים מלחמות. אני רוצה לומר לכם מה תחושת המתיישבים. אני גר בגוש-עציון, וכל יום אני פוגש את החברים, החברים הצדיקים, שבמשך שבע שנות האינתיפאדה התאפקו, ממש מתונים, מאופקים, לא פרובוקטיביים, זה רוב הציבור שלנו.

טלב אלסאנע (מד"ע):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אלסאנע, אני אקרא אותך לסדר.

יגאל ביבי (מפד"ל):

ואני רוצה לומר לכם ולהזהיר אתכם. אני אומר לך, אדוני ראש הממשלה, אני מציע שתהיו חרדים למה שהולך לקרות. כשל כוח הסבל של המתיישבים. אנשים מתארגנים מבחינה נפשית, והם מוכנים

לפעול בדרכים שלא פעלו בהן עד היום. עם כל הכבוד, שום אבא לא יפקיר את הילדים שלו. ואם אתם לא תיתנו לנו ביטחון, האנשים, חס וחלילה, אני מקווה שהיום הזה לא יגיע, ייקחו את – – –

בנימין טמקין (מרצ):

גם ההורים של החיילים שיצטרכו ללכת להגן עליהם?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת טמקין, אתה רוצה שהוא ינאם עכשיו מחדש? מספיק. אני מבקש ממך לסיים, חבר הכנסת ביבי.

יגאל ביבי (מפד"ל):

אני חושב שההחלטה האומללה שלכם קבעה כללי משחק אחרים, ולדעתי לא תהיה ברירה – – –

משה פלד (צומת):

תמר גוז'נסקי – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אווה, בוקר טוב.

היו"ר ש' וייס:

חברת הכנסת גוז'נסקי, זה לא מקובל. חבר הכנסת משה פלד. תירגעו.

יגאל ביבי (מפד"ל):

אני רוצה לומר לכם משפט סיום. אם אכן ההחלטה שלכם היתה כזאת, אני מבטיח לכם שמהיום אתם יכולים להתחיל בספירה לאחור להפלת הממשלה הזאת. ממשלה שמפקירה את ירושלים, במהרה בימינו תיפול.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לחבר הכנסת יגאל ביבי.

חברי הכנסת, לפני שאני מזמין את ראש הממשלה ושר הביטחון להשיב, אני מבקש להירגע קצת. השרים, נא לשבת כל אחד במקומו. את תשובת הממשלה יביא ראש הממשלה ושר הביטחון. בבקשה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אכן יש מחלוקת, מחלוקת בסיסית בין מדיניות הממשלה ובין חלקים באופוזיציה. לא הסתרנו אי-פעם שהמדיניות שלנו איננה ארץ-ישראל השלמה, איננה ניסיון סיפוח של 2-מיליוני פלשתינים, אם לא יותר, באזור עזה, באזור יהודה ושומרון. איננו מאמינים שחלום דורות של יהודים על מדינה יהודית צריך להוביל למדינה דו-לאומית, והיום בארץ-ישראל, לפי המנדט הבריטי, 4.4 מיליוני יהודים וכ-3 מיליוני פלשתינים, מהם כמיליון ערביי ישראל.

יצחק לוי (מפד"ל):

הם נקראים פלשתינים, אדוני ראש הממשלה?

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אני אתן להם להגדיר את עצמם.

רן כהן (מרצ):

כך הם קוראים לעצמם.

היו"ר ש' וייס:

הנקודה הזאת הובררה. מספיק.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אנחנו אמרנו מראש: איננו רוצים, קודם כול ומעל הכול, להגיע למדינה דו-לאומית. המשתמע – לא ארץ-ישראל השלמה, לא הפעלה בכוח של הריבונות הישראלית על חלקי ארץ-ישראל שהיום הם תחת שלטון צבאי, מאז מלחמת ששת הימים.

באותה מידה אין אנו נכונים לסגת לקווי 1967. אנו מדברים על פשרה טריטוריאלית שתבטיח את אחדותה של ירושלים. ומי שרוצה בשמירת אחדותה של ירושלים, אם ימתח את ירושלים עד חברון ועד רמאללה ועד יריחו רק יפגע בסיכוי לשמר את אחדותה של ירושלים.

רחבעם זאבי (מולדת):

כך כתוב במצע שלכם, כך כתוב במצע מפלגת העבודה – ירושלים רבתי, הגדולה, עד מעלה-אדומים. כך כתוב.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

גנדי, יש ירושלים רבתי ויש ירושלים.

רחבעם זאבי (מולדת):

אבל כך כתוב – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, מרגע זה אצטרך לקרוא אותך לסדר. חבר הכנסת זאבי, נא להירגע.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

המדיניות שלנו ברורה, קודם כול לא מדינה דו-לאומית. יש להפריד בין מדינת ישראל בהסדר שלום – –

בנימין נתניהו (הליכוד):

בגליל ובנגב.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

באמת, אתם דאגתם מאוד לנגב ולגליל.

צחי הנגבי (הליכוד):

יותר מכם, בוודאי.

משה נסים (הליכוד):

דאגנו, דאגנו.

צחי הנגבי (הליכוד):

ישוב אחד לא הקמתם 15 שנה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

הבעיה היא מספר היישובים או מה קורה ביישובים?

עוזי לנדאו (הליכוד):

הרי אתה אומר שיישובים בכלל לא חשובים, טנקים חשובים.

שלמה בוחבוט (העבודה):

סאלח טריף (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת סאלח טריף. חבר הכנסת שלמה בוחבוט.

צחי הנגבי (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת צחי הנגבי, נא להירגע.

משה קצב (הליכוד):

הקפאתם את הבנייה בנגב ובגליל.

סאלח טריף (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

מספיק, מספיק. חבר הכנסת סאלח טריף. חבר הכנסת סאלח טריף, אתה סגן היושב-ראש, איך אקרא אותך לסדר?

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אוסף ואומר: כתוצאה מכך שינינו את סדר העדיפויות הלאומי. לא עוד עיקר הכספים לשטחים – –

רון נחמן (הליכוד):

שקר.

עוזי לבדאו (הליכוד):

לקיבוצים.

דוד מנע (הליכוד):

להסתדרות.

רון נחמן (הליכוד):

לקופת-חולים.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

— — אלא לחינוך, לכבישים, למלחמה באבטלה.

קריאות:

— — —

היו"ר ש' וייס:

חשבתי שזה יסתדר, אבל, חברי הכנסת, מרגע זה אצטרך לקרוא לסדר, כי למה שאפסיק אתכם כל פעם?

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

עם זאת, כשקיבלנו את ההחלטות בנובמבר 1992 אמרנו, ואני מצטט, סעיף ד': "תותר בנייה פרטית למגורים בתחומי היישובים הישראליים הקיימים באזור יהודה, שומרון וחבל-עזה על יסוד תוכניות

מתאר מפורטות שקיבלו תוקף, ובלבד שהתשתית והבנייה לא תהיינה כרוכות בהוצאה מתקציב המדינה".

רון נחמן (הליכוד):

גם בבג"ץ אמרתם את זה, וזה גם מחייב אתכם, אותו בג"ץ שדן בהחלטת הממשלה ושינה אותה.

היו"ר ש' וייס:

תירגע.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

זה לא אומר שאיננו רואים סייגים, כי במקביל החלטנו להקפיא את כל ההחלטות של הממשלות בעבר על הקמת יישובים חדשים. ב-1992 – – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

כך מכבדים הסכמים קודמים?

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אלה לא הסכמים, אלה החלטות ממשלה. זה לא הסכם בין-לאומי.

רון נחמן (הליכוד):

גם בקדנציה הבאה יהיה אותו דבר. עוד שנה וחצי יש לך – – – עוד שנה וחצי תהפוך את הכול. זו דוגמה טובה ביותר.

קריאות:

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רון נחמן, חבר הכנסת בני טמקין, חבר הכנסת משה פלד.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

מה שקשור למדיניות ממשלה, הממשלה מחליטה.

סאלח טריף (העבודה):

כל הזמן אמרו: לא תכבדו שום הסכם. אתם מראש אומרים – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת סאלח טריף, אני אצטרך לקרוא אותך לסדר, זו דוגמה לא טובה. אנא.

מיכאל איתן (הליכוד):

סאלח טריף, אל תתלהב – – –

רון נחמן (הליכוד):

דווקא אתה צריך לדבר?

סאלח טריף (העבודה):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת סאלח טריף.

רון נחמן (הליכוד):

סאלח טריף, אתה הדובר?

עוזי לנדאו (הליכוד):

למה לא תשלח את דראושה להשיב בשם הממשלה?

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אני מבחין באופן חד וברור בין מחויבות ממשלות להסכמים בין-לאומיים, שאושרו על-ידי הכנסת, לבין מדיניות פנים, שכל ממשלה באופן טבעי קובעת לעצמה. ואני מאוד לא ממליץ למי שהיום דוגל ומכריז שהוא לא יקיים הסכם בין-לאומי, שמא זה יאפשר גם לצד השני לנהוג כך.

לימור לבנת (הליכוד):

הוא כבר נוהג כך.

עוזי לנדאו (הליכוד):

הם לא מקיימים את ההסכמים.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

ולא הייתי רוצה שמסירת כל סיני ועקירת כל היישובים ייחשבו כדבר לא מחייב את מצרים.

שאול יהלום (מפד"ל):

אתה מתכוון לקורייש?

עוזי לנדאו (הליכוד):

אתה מתכוון להסכם ריבנטרופ-מולוטוב?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת עוזי לנדאו, אני לא רוצה שנחזור על הריטואל הקבוע.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

ועכשיו – לנושא הנדון. ב-1992 פנה אלי מי שעמד בראש עמותה, שרישומה נעשה לא בזמן כהונת הממשלה הנוכחית. תעודה לרישום העמותה מאוגוסט 1990 – – –

רון נחמן (הליכוד):

אז מה?

היו"ר ש' וייס:

תן לראש הממשלה לענות.

רון נחמן (הליכוד):

מה זה משנה?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רון נחמן, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה. קראתי אותך לסדר פעם ראשונה.

רון נחמן (הליכוד):

יש לך החלטת ממשלה שמאפשרת לבנות.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רון נחמן, קראתי אותך לסדר פעם ראשונה. אי-אפשר ככה.

רון נחמן (הליכוד):

אני מודה לך, אבל מה הקשר בין זה לזה?

היו"ר ש' וייס:

אז אני אקרא אותך לסדר פעם שנייה. קראתי אותך לסדר פעם ראשונה.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

פעם שנייה.

היו"ר ש' וייס:

לא, לא, ראשונה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

והתעודה, וזו העמותה וזו סמכותה החוקית: הזית, עמותה לשיקום, רווחה ודת, מטרותיה העיקריות – פיתוח ויישוב גבעת-הזית וניהולה.

בשעתו פנה אלי חבר הכנסת חנן פורת, והיתה לי נטייה עקרונית להסכים ליישוב גבעת-הזית, כי היא ברצף עם עופרה.

קריאות:

אפרת.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

סליחה, עם אפרת.

שאל ילום (מפד"ל):

גם בעופרה תיבנה עוד שכונה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

והנה, התגלגלו הדברים, בוודאי במידה מסוימת גם בגלל תקלות בעבודת גופי הממשלה, וההסכמה העקרונית לממש את ייעודה של האגודה הזאת השתבש ודולג לקילומטר וחצי, שניים, מהמקום הזה, לאזור שאומנם הוא בתחום מה שמוגדר היום כמתאר של היישוב אפרת. העבודה הזאת באופן בולט איננה התפתחות טבעית, רצופה, של היישוב אפרת.

לכן, הקו שינחה את הממשלה, מחד גיסא, הוא נכונות לעמוד במה שנאמר, אם מדובר בגבעת-הזית. הדבר השני – בשום פנים לא המשך העבודות בגבעת-התמר. הדבר השלישי – על בסיס שני אלה נכונות להגיע להסכם ולהבנה עם המתיישבים.

שאל ילום (מפד"ל):

מי מנהל את הממשלה?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת ילום, תן לראש הממשלה למסור מידע.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

זה מה שינחה את הממשלה.

שאל ילום (מפד"ל):

מי מנהל אותה, אדוני?

רון נחמן (הליכוד):

אבל זה סותר את ההחלטה שלכם.

היו"ר ש' וייס:

רבתי, כדאי שתדעו קודם את העובדות.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אני מסביר מה מנחה את הממשלה, מתוך רצון לצמצם מתחים, להגיע להבנות. מה שטבעי על בסיס ההחלטות של הממשלה – כן; מה שאבסורדי – לא. אנחנו רוצים, מחד גיסא – – –

קריאות:

— — —

היו"ר ש' וייס:

אתה מפריע.

עוזי לבדאו (הליכוד):

האם אתה מאמין לכל גיבובי המלים שלך?

שאול יהלום (מפד"ל):

— — — זה אבסורדי

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שאול יהלום, אזהרה לפני קריאה ראשונה, טוב?

משה נסים (הליכוד):

האם שר השיכון שלך ידע את זה?

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

האחריות לתקלות הממשלה היא שלי.

משה נסים (הליכוד):

האם היה חוסר תיאום בין העמותה, לבין גבעת-התמר, לבין מינהל מקרקעי ישראל ומשרד השיכון?

עוזי לנדאו (הליכוד):

מה אתה עושה עם האחריות? התפטרות – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת עוזי לנדאו, אני קורא לך לסדר בפעם הראשונה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

לכן, זה יהיה הקו שינחה את מדיניות הממשלה; על-פיה נפעל. אם נגיע להבנה עם המתיישבים, עם יושב-ראש המועצה באפרת – נשמח לכך. אם לא – – –

אברהם רביץ (יהדות התורה):

עם אחמד טיבי.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אם לא – אנחנו לא נוכל להשלים עם המשך העבודות בגבעת-התמר.

עוזי לנדאו (הליכוד):

תוציא את הממשלה להפגנות.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, קראתי אותך לסדר בפעם הראשונה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

רבתי, אלה הם הדברים.

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, אני קורא לך לסדר בפעם הראשונה.

קריאות:

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אני בינתיים עוד לא עקרתי אף יישוב. אני מציע לעוקרי יישובים שהם יעסקו פחות בתיאורים כאלה.

לכן, זו המדיניות. אנחנו מאמינים בה. אנחנו רוצים להגיע לשלום. אנחנו רוצים להגיע להסדר. אנחנו לא רוצים מדינה דו-לאומית, ולכן – לא ארץ-ישראל השלמה.

רון נחמן (הליכוד):

מה אתה כן רוצה? מה אתה רוצה?

חיים דיין (צומת):

— — — יישוב ערבי. דם יהודי — — —

משה נסים (הליכוד):

מדינה דו-לאומית?

רון נחמן (הליכוד):

בשיח'-מוניס מותר לבנות?

חיים דיין (צומת):

דם יהודי — — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דיין, אני חושב שזו הצהרה מספקת.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אלה הם הדברים, ואני מציע לכנסת להוריד את הצעת האי-אמון.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לראש הממשלה ושר הביטחון. אנחנו עוברים עכשיו לדיון.

רחבעם זאבי (מולדת):

תבקש ממנו להזדהות. אני לא בטוח שזה ראש הממשלה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, קריאות ביניים – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

אני לא בטוח שזה ראש הממשלה.

היו"ר ש' וייס:

כשאין נואם – קריאות ביניים זה ממש מיותר. בחיך.

רחבעם זאבי (מולדת):

שיזדהה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. חברי הכנסת – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

הוא שוב קיבל הרעלת ניקוטין.

היו"ר ש' וייס:

מה זה?

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

חגי מירום (העבודה):

מה זה פה, עצירת חשודים – שיזדהה?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, מספיק. רבותי, לא אֶזְמִין נואם נוסף כל זמן שלא תירגעו.

טלב אלסאנע (מד"ע):

משה פלד (צומת):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת משה פלד, אני קורא לך לסדר פעם ראשונה.

משה פלד (צומת):

מה עם טלב אלסאנע?

היו"ר ש' וייס:

לאט לאט גם תורו יגיע, אם הוא יפריע.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

אני לא קורא לסדר לפי התוכן, אלא רק לפי הרעש. תודה רבה.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין. חבר הכנסת משה פלד, קראתי לך לסדר. כשתירגעו אשמין את הנואם הבא.
חבר הכנסת בדש. חברים, גמרנו את הסיבוב הזה.

משה פלד (צומת):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פלד, קראתי לך לסדר פעם ראשונה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

רכיכה. רכיכה.

היו"ר ש' וייס:

רבותי, ועדת הכנסת קבעה מסגרת דיון. הסיעות חילקו את זמנן. עכשיו – חבר הכנסת בנימין נתניהו,
12 דקות; אחריו – חבר הכנסת נסים זוללי, תשע דקות.

דוד מנע (הליכוד):

אדוני ראש הממשלה, אולי תכבד את ראש האופוזיציה?

היו"ר ש' וייס:

רבותי, יש כללים. כאשר האופוזיציה מגישה את ההצעה, אני הרבה יותר גמיש ביחס לזמן.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני ראש הממשלה, יש לי כמה שאלות, אחרי ששמעתי אותך.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פני בדש, אל תפריע.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

תחזק את הבדלנות באמריקה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

שאלה ראשונה – – –

היו"ר ש' וייס:

אדוני ראש הממשלה, לא כדאי לקרוא קריאות ביניים מצד ראש הממשלה, כי לא נעים לי לקרוא לסדר את ראש הממשלה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

שאלה ראשונה, אדוני ראש הממשלה – – –

צחי הנגבי (הליכוד):

האופוזיציה בדרך. שיקרא הרבה קריאות ביניים.

היו"ר ש' וייס:

תירגעו בבקשה. נא לסגור את הדלת.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני ראש הממשלה, שאלה ראשונה. אמרת: המדיניות שלכם, המדיניות שלנו, של הממשלה הזאת, איננה ארץ-ישראל השלמה. נכון, איש לא יכחיש. אבל גוש-עציון ויישוב גוש-עציון הם חלק מפורש, רשמי, של המדיניות שלכם, ועליה הלכת לבחירות, עמה נבחרת.

אנחנו היינו, חברי ואני, 15 חברי כנסת של הליכוד, עכשיו במקום הזה. זה בקושי גוש-עציון. זו רק התחלתו של גוש-עציון. זה השער הדרומי של ירושלים, ובגבעה שבה עמדנו ראינו את ירושלים. ובכן, אתה פתאום אומר לנו שהמדיניות שלך לא רק שאיננה ארץ-ישראל השלמה, אלא אתה בעצם אומר לנו שהמדיניות שלך איננה גם גוש-עציון. ובכן, אני רוצה לדעת: גוש-עציון, יישוב גוש-עציון, יישוב היהודים בגוש-עציון, זה עדיין חלק מהמדיניות שלך, או שגם את ההבטחה הזאת לבוחר הפרת?

חיים אורון (מרצ):

על מה אתם מדברים? זו הפקעת קרקעות.

בנימין נתניהו (הליכוד):

שאלה שנייה.

קריאות:

שאלו יהלום (מפד"ל):

היו"ר ש' וייס:

רגע, רגע, חברים יקרים. חבר הכנסת שאול יהלום, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה. לא תישאר לך פעם שנייה ושלישית, יש כל כך הרבה שעות.

קריאה:

היו"ר ש' וייס:

כן, אבל מה לעשות? אני מבין. קראתי לך לסדר. אל תתווכח.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני ראש הממשלה – שאלה שנייה. אמרת, ואני מצטט: אנחנו בעד מדיניות של התיישבות כהמשך טבעי. טוב. ההמשך הטבעי שאתה מסכים לו ברגע זה הוא גבעת-הזית. טוב. התיישבו בגבעת-הזית, באפרת הקיימת, גבעת-הזית אחריה, ואחר כך ההמשך הטבעי של גבעת-הזית הוא גבעת-התמר, שמדובר עליה היום. כלומר, האם אנחנו צריכים להבין מדברך, שאתה תאשר או מאשר עקרונית גם את הבנייה בעתיד – ואנחנו מקווים בעתיד הלא-רחוק – בגבעת-התמר?

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

לא.

בנימין נתניהו (הליכוד):

מדוע אתה אומר לא? אמרת שאתה בעד התפתחות של המשך טבעי. אז מה המדיניות שלך? כן להתיישב? כן המשך טבעי או לא המשך טבעי?

קריאות:

רון נחמן (הליכוד):

אל תדאג, הוא כבר לא יצטרך לאשר את זה.

היו"ר ר' אדרי:

סליחה, סליחה, רבותי. אני מבקש להזכיר לכם שאנחנו בכנסת ישראל, ואני מבקש מאוד להקשיב זה לזה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אם — — — טלב אלסאנע, זו לא כנסת ישראל שהיינו רגילים בה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש לאפשר לחבר הכנסת נתניהו להמשיך. אני מבקש מכם. בבקשה, אדוני.

בנימין נתניהו (הליכוד):

שאלה שלישית — — —

משה קצב (הליכוד):

חבר הכנסת נתניהו, בעתיד הלא-רחוק הממשלה תתחלף, ואז הממשלה החדשה תקים את היישוב בגבעת-תמר.

קריאה:

אתה דובר של ראש הממשלה?

קריאות:

— — —

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, אנא מכם.

רן כהן (מרצ):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת כהן, אנא ממך. אודה לך אם תואיל לאפשר להמשיך את הישיבה. אני מבקש, תסייע לי לנהל את הישיבה. אני מודה לך, אדוני.

רענן כהן (העבודה):

יש פה שני כוהנים. אני מבקש.

בנימין טמקין (מרצ):

מהו ההמשך הטבעי של ימית? מהו ההמשך הטבעי של שדות?

רון נחמן (הליכוד):

מקסיקו, מקסיקו. לשם תחזור.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת טמקין, לא צריך סיוע. חבר הכנסת רון נחמן, אני מבקש ממך. אתה מפריע.

בנימין נתניהו (הליכוד):

שאלה שלישית, אדוני ראש הממשלה. אמרת שהממשלה הזאת עומדת מאחורי החלטותיה. הנה, החלטה שקיבלת. קיבלת החלטה. קודם לכן קיבלת החלטה. מדוע אתה לא יכול לעמוד פעם אחת מאחורי איזו החלטה שקיבלת? קיבלת החלטה לאשר את גבעת-התמר. נסוגות. קיבלת החלטה – –

קריאה:

— — —

בנימין נתניהו (הליכוד):

האם אתה רוצה שאתן לך את רשימת כל ההחלטות שאתה נסוג מהן? את כולן?

שאול יהלום (מפד"ל):

אתה רוצה שהוא יהיה עקבי? יש לך טענות אליו שהוא עקבי?

היו"ר ר' אדרי:

לא צריך סיוע.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני הייתי רוצה לדעת האם גם מאחורי ההצעה הזאת, המתקפלת הזאת, של ההתפתחות הטבעית, האם גם מאחורי ההחלטה הזאת תתקפל כשיעשו לך את ההפגנה הבאה?

מיכאל איתן (הליכוד):

תשאל את שריד.

בנימין נתניהו (הליכוד):

ובכן, אני רוצה לספר לך, היינו עכשיו בשטח, הסתכלנו על הגבעות. אני יכול להבטיח לך, מתוך תצפית בשטח – אני לא חושב שנגיע למבחן, כי אני לא חושב שתממש משהו מהדברים הללו – שאין

לי שום ספק שביום שמישהו באפרת יזיז דחפור בגבעת-הזית, אדון ערפאת וחבריו יביאו לשם את כל הקהל הנכבד שלהם, הם יעשו הפגנה, ואז תבוא אלינו ותסביר שגם מאחורי ההחלטה הזאת אתה לא עומד.

שאל יהלום (מפד"ל):

יבואו לשם עם "שלום עכשיו".

סאלח טריף (העבודה):

אני מציע לך, תעשה הפגנה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

האמת היא שמה שיש פה זו לא מדיניות. מה שיש פה זו כניעה. אתה יודע, זה כואב לי להגיד את זה במיוחד לך. באמת במיוחד לך קשה לי להגיד זאת. אבל אני נזכרתי במקום הזה, כשעמדנו על גבעת הטרשים, עכשיו, אני וחברי, והסתכלנו צפונה; ראינו את ירושלים, ראינו את הבתים של ירושלים במרחק אפס. אבל במרחק לא גדול משם, לא הרבה יותר גדול, קצת דרומה, דרום-מזרח, לפני 48 שנים נלחמו שם עד טיפת דמם האחרונה 35 יהודים, על איזו גבעה שוממת, על הזכות של יהודים לחיות במקום הזה, בגוש-עציון. וזה הפך נכס שעליו אתה התחנכת ואני וחברי התחנכנו. זו היתה המהות של הציונות, שעליה היתה הסכמה לאומית, על גוש-עציון ועל ירושלים, שהולכת ומתחלקת לנגד עינינו כשאתה מדבר על שמירה על ירושלים.

מה אתה מפחד? ממי אתה מפחד? מערפאת? מאחמד טיבי? מהחבר דראושה? ממי אתה מפחד, ריבונו של עולם? מה קרה לערכים הציוניים שלך? מה קרה לערך ההתיישבות? מה קרה לעמידה על משהו, ולא על החלטת ממשלה כזאת או אחרת, אלא על הציונות עצמה? מה קרה לך? מה נשאר מזה? אחמד טיבי, זה מה שנשאר מזה? הצעקה שצועק ערפאת? האצבע של ערפאת? מה קרה לך?

רן כהן (מרצ):

יש גם ערך שלום. יש לעם היהודי גם ערך שנקרא שלום. יש גם ערך שלום.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת כהן, בקריאת ביניים אחת יש טעם.

רן כהן (מרצ):

יש גם ערך שלום.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, חבר הכנסת כהן, אף אחד לא מקשיב לך.

רן כהן (מרצ):

השלום הוא ערך יהודי.

שאול יהלום (מפד"ל):

עם ברזלים הם הרביצו לחיילים. הוא מדבר, רן כהן מדבר.

רן כהן (מרצ):

אין שום דבר? אין שום ערך?

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת כהן, יש טעם בקריאת ביניים אחת, אבל לא בשלוש. אודה לך אם תואיל לאפשר לי לנהל את הישיבה. תודה לך, אדוני.

בנימין נתניהו (הליכוד):

לא יבוא שום שלום מכניעה לתכתיבים ולאיומים. לא יבוא שום שלום מכניעה לאיומי טרור ולאינתיפאדה. לא יבוא שום שלום מדחיקת היהודים. מה בעצם אתה אומר לנו? – אתה אומר: במקום שקרוב ליישוב ערבי לא תהיה בנייה יהודית. היום זו גבעת-התמר. מחר זו גבעת-הזית. מחרתיים זו גבעת-המבתר. יום אחרי זה זו גבעת-סביון. אתה בעצם מוביל אותנו בהדרגה לרעיון של תוכנית החלוקה: מקום שנמצאים בו הערבים – שם לא נמצאים היהודים.

אתה יודע, אדוני ראש הממשלה, לו אתה, הדור שלך, קיבלתם את העיקרון הזה לפני 48 שנים, לא היתה קמה מדינת ישראל. אתה התנגדת לזה. אתה נלחמת נגד זה; אתה וחבריך ורבים שנמצאים כאן. ואנחנו המשכנו בדרך הזאת. עליה קמה המדינה הזאת. היום אתה בהתקפלות – – –

בנימין טמקין (מרצ):

— — —

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני, אני וחברי נלחמנו.

אורי אור (העבודה):

— — —

בנימין נתניהו (הליכוד):

טמקין, אתה שאלת? אנחנו נלחמנו ושפכנו את דמנו, כולנו.

קריאות:

— — —

בנימין נתניהו (הליכוד):

אין פה מפלגות נלחמות ולא נלחמות. היינו שותפים כולנו לאותו עיקרון. אנחנו יודעים יפה מאוד שערפאת איננו מקבל את העיקרון הזה.

יורם לס (העבודה):

מי זה אנחנו?

בנימין נתניהו (הליכוד):

וגם אתה יודע את זה.

בנימין טמקין (מרצ):

אני זה לא אנחנו. מה יש לך פה לומר? – – –

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת טמקין, אני מבקש ממך.

בנימין נתניהו (הליכוד):

מה קמת? מה קמת?

בנימין טמקין (מרצ):

— — —

דוד מנע (הליכוד):

אתם מרביצים לחיילים.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, אני מבקש ממך.

בנימין טמקין (מרצ):

תסלח לי, רק על השכל אין לך מונופול, כי השכל שלך קטן מאוד.

בנימין נתניהו (הליכוד):

לוחם גדול. לוחם גדול.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, חבר הכנסת טמקין, אפשרתי לך פעם אחת. אני מבקש ממך לשבת.

דוד מנע (הליכוד):

אלהים חילק את השכל רק למרצ. אתם חתמתם על השכל בטאבו. השכל הוא רק למרצ.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני.

בנימין טמקין (מרצ):

למה אתה מזכיר דווקא אותי? אתה יודע למה? כי לא נולדתי פה. זו הסתה.

היו"ר ר' אדרי:

לא תהיה לי ברירה, אלא לקרוא אותך לסדר. אני מבקש ממך לשבת.

בנימין טמקין (מרצ):

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, אתה מפריע ואיאלץ להוציא אותך. איאלץ להוציא אותך, אדוני. אל תאלץ אותי להוציא אותך, אדוני. אני מבקש אותך.

דוד מנע (הליכוד):

איפה ראש הממשלה? הוא כבר איבד את העשתונות?

חגי מירום (העבודה):

כמה אפשר להעמיס על ראש הממשלה?

בנימין טמקין (מרצ):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

אתה לא הקשבת.

בנימין טמקין (מרצ):

הקשבתי יפה מאוד. אני לא נולדתי פה — — —

היו"ר ר' אדרי:

לא תהיה לי ברירה, אלא לקרוא אותך לסדר, אדוני.

אברהם הירשזון (הליכוד):

תוציא אותו לאשפוז. הוא זקוק לאשפוז.

היו"ר ר' אדרי:

אם לא תשב בשקט, תוציא אותך, אדוני. קראתי אותך לסדר פעם אחת. אני קורא אותך לסדר פעם שנייה.

בנימין טמקין (מרצ):

תתבייש לך.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני. תודה. בבקשה, אדוני.

עוזי לנדאו (הליכוד):

ראש הממשלה לא מסוגל לעמוד בשום עימות. גם לא בכנסת.

דוד מנע (הליכוד):

איפה ראש הממשלה?

קריאות:

היו"ר ר' אדרי:

אתם מסייעים להם לנהוג כך. בבקשה, אדוני.

קריאות:

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש, אל תפריעו. אל תפריעו לנואם. תודה. אני מודה לכם.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני מדבר שוב על ראש הממשלה היוצא, ואני רוצה לומר לו – – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

ראש הממשלה היוצא תרתי משמע; היוצא תרתי משמע.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני רוצה לומר לו, שאני מצטער, אנחנו לא רואים נחת ממה שאנחנו רואים פה. אנחנו רואים פה ממשלה שלא רק שהיא מסתלקת מהחלטותיה תחת לחץ. אנחנו רואים פה ממשלה שמסתלקת מהציונות.

אני רוצה להשתמש במינוח של ראש הממשלה: המשך טבעי. ההמשך הטבעי של ההתיישבות בירושלים, בגילה, בדרום-ירושלים, בפרברי העיר – זו ההתיישבות באפרת. זה ההמשך הטבעי. מה שראש הממשלה בעצם עושה זו קטיעה בלתי-טבעית לטובת תכתיב של הערבים שמאיימים ב אלימות.

חיים אורון (מרצ):

ומה זה בדרום הר-חברון? זה טבעי?

בנימין נתניהו (הליכוד):

ערפאת לוחץ וראש הממשלה מתקפל.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת אורון, הערת פעם אחת. יש בזה טעם. כשאתה חוזר על זה חמש פעמים – אין בזה טעם ואף אחד לא מקשיב, אדוני. אודה לך אם תאפשר לנהל את הישיבה בצורה מסודרת. שמענו, הקשבנו למה שאמרת. תודה לך. בבקשה, אדוני.

חיים אורון (מרצ):

מה טבעי פה?

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מסיים. את העיקר כבר אמרתי.

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת זאבי, אודה לך אם תאפשר לי להמשיך את הישיבה. תודה.

פיני בדש (צומת):

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, אני מבקש להסב את תשומת לבכם שגם הציבור, גם הנוער וגם המבוגרים צופים בנו.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, השמאל בהיסטריקה רבתי היום.

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, אבקשכם לאפשר להמשיך את הישיבה בצורה מסודרת. תודה לכם. בבקשה, אדוני.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אולי יש פה חברים בקואליציה שקשה להם ברגע זה והם צועקים.

חיים אורון (מרצ):

בכלל לא.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אבל צריך להבין שחברי האופוזיציה, ואני בתוכם, לא נבהלים ולא עוזבים את האולם או את הדוכן כתוצאה מזה שקצת קשה ויש ויכוח. אם אתם רוצים תמשיכו לצעוק, עלינו זה לא ישפיע. אנחנו לא בורחים, אנחנו לא יוצאים.

לטובת חבר הכנסת אורון, תמצית דברי היא זו: יש פה הסתלקות מערכי יסוד של הציונות, ויש פה כניעה תחת התקפלות, תחת איום של טרור ושל אלימות. ערפאת לוחץ ורבין מתקפל. זה תמצית הדיון.

חיים אורון (מרצ):

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת בנימין נתניהו.

אני מזמין את חבר הכנסת נסים זוילי, ואחריו – חבר הכנסת וליד חאג' יחיא. תשע דקות לרשותך, גם כן באותו נושא: הצעת סיעות מפד"ל-צומת להביע אי-אמון לממשלה בשל החלטתה להפסיק את עבודות הפיתוח באפרתה. בבקשה.

חברי הכנסת, אני מבקש כעת לאפשר המשך ישיבה מסודרת. אבקש מכל חברי הכנסת לשבת ולכבד גם את הבית, גם את הצופים. אני מודה לכם.

נסים זוילי (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בצדק או שלא בצדק, הוויכוח על גבעה אחת הפך להיות ויכוח מהותי, וחלק מחברי הכנסת הפכו אותו לוויכוח על ערכי הציונות ועל עתיד הציונות.

פיני בדש (צומת):

על הגליל וגם על הנגב.

נסים זיילי (העבודה):

אני מוכרח לומר, שאני בהחלט מוכן לקיים דיון אמיתי עם הימין הישראלי על מהות הציונות – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

קודם תקיים במפלגה שלך, ששכחה – – –

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, חבר הכנסת זיילי לא הפריע לאיש והקשיב לכולם. לאחר שסיימנו את הפרק הרועש בואו נחזור לעצמנו. תודה.

נסים זיילי (העבודה):

אני רוצה לומר, שכציוני אני רואה ערכים בסיסיים בציונות שלא ניתן לקיימה בלעדיהם: א. לא להמשיך לשלוט על עם אחר. לא רוצה את זה.

רחבעם זאבי (מולדת):

גם אני לא רוצה. שיצאו מפה, שילכו מפה.

נסים זיילי (העבודה):

בגלל זה, חבר הכנסת זאבי, אולי אתה היחיד בימין שמציע אלטרנטיבה, שאני לא מסכים אתה, שאני לא מאמין בה, אבל יש בה אולי אלטרנטיבה למה שאנחנו עושים. כל הימין האחר – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

במפלגה שלך לימדו אותי אותה.

נסים זוילי (העבודה):

בסדר, אני לא יודע מי במפלגה שלי לימד אותך את זה – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

ברל כצנלסון, דוד בן-גוריון – – –

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת זאבי, אף שאני עם מיקרופון, הקול שלך גבוה יותר משלי. הקשבנו לך, הערת את הערתך, תודה.

נסים זוילי (העבודה):

נכון, זה מפתיע, חבר הכנסת זאבי, אבל הקול שלך בלי מיקרופון חזק יותר משלי עם מיקרופון.

אם זה הוויכוח האמיתי, ואני חושב שיש לו מקום, הוויכוח הוא באמת בשאלה מה אנחנו צריכים לעשות בעתיד. הוויכוח הוא לא על גבעה אחת, הוויכוח הוא בשאלה אם אנחנו רואים את מדינת ישראל בעתיד, או את עם ישראל בעתיד כעם שממשיך לשלוט על 2 מיליוני פלשתינים שלא רוצים שנמשיך לשלוט בהם. האם באמת כל חזון הציונות הוא להמשיך לשלוח את הבנים ואת הבנות שלנו לחטט בכליהן של נשים פלשתיניות מחשש של טרור כל יום? האם היעד של הציונות הוא באמת להמשיך במדיניות ההתיישבות שהיתה במשך 15 שנים בתקופת שלטון הליכוד, לפזר נקודות יישוב יהודיות במרכז אוכלוסייה פלשתינית, כדי למנוע הסדר מדיני? זאת הציונות – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

נסים זוילי (העבודה):

אני אגיע לאפרת, חבר הכנסת יהלום.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

גם ברמת-הגולן.

נסים זילי (העבודה):

אבל מאחר שחברי הכנסת ביבי נתניהו ויגאל ביבי דיברו על ערכי הציונות, אני רוצה לדבר על הציונות שלי. הציונות שלי פירושה לא לשלוט על עם אחר, הציונות שלי היא לא מדינה דו-לאומית. מי שלא מבין שמדיניות ההתיישבות של הליכוד במשך 15 שנה בפיזור יישובים, בחוסר אחריות משווע, הביאה לכך שנחיה במדינה דו-לאומית, או שנמשיך לאורך כל עתידנו לשלוט על עם אחר – הוא לא הבין על מה הוקמו 130 יישובים.

אברהם הירשזון (הליכוד):

מהי הציונות שלך?

נסים זילי (העבודה):

אני אגיע אליה. 130 יישובים, ללא שום הצדקה התיישבותית, ללא שום הצדקה כלכלית, ללא שום הבטחת הביטחון של המתישבים, כדי ליצור מפה שמקווים שהיא תבלום הסדר מדיני שמשמעותו פשרה טריטוריאלית.

הציונות שלי שונה. אני מאמין שמדינת ישראל ועם ישראל יכולים להתקיים בשטח קטן יותר כמדינת ישראל דמוקרטית שלא ממשיכה לשלוט על עם אחר. זה ניתן, זה בר-ביצוע, ולזה התחייבנו בהסכמים הבין-לאומיים שחתמנו עליהם.

זה לא יעזור לאיש. העלאת הכלים על הגבעה הזאת, גם אם היא גבעת טרשים, וגם אם היא נמצאת בתחום השיפוט של אפרת, זו היתה פרובוקציה מיותרת לחלוטין –

משה נסים (הליכוד):

של שר השיכון.

נסים זויילי (העבודה):

— — שלא באה לשרת שום צורך אמיתי של מדינת ישראל.

משה נסים (הליכוד):

באישור שר השיכון, אדוני; של ממשלת רבין.

נסים זויילי (העבודה):

לא, אני מצטער, שאלתי את שר השיכון. אני מצטער, אני לא יכול לאשר. יכול להיות שאתה יודע מה שאני לא יודע. אני אומר לך באחריות, ששר השיכון לא אישר. זה מה שאני יודע. ראש הממשלה, כפי שהוא הצהיר כאן, אישר לעמותה להתחיל עבודות פיתוח בגבעת-הזית ולא בגבעת-התמר.

שאול יהלום (מפד"ל):

לא.

רחבעם זאבי (מולדת):

שבוע לקח לו לגלות את זה.

נסים זויילי (העבודה):

חבר הכנסת זאבי, אני מעריך — —

שאול יהלום (מפד"ל):

אתה טועה בעובדות.

נסים זויילי (העבודה):

אני לא טועה בעובדות, תאמין לי. בניגוד לך, אני מאמין לראש הממשלה.

שאל יהלום (מפד"ל):

לא שמעת אותו.

נסים זויילי (העבודה):

אני שמעתי אותו מלה במלה.

שאל יהלום (מפד"ל):

הוא אמר: הממשלה אישרה.

נסים זויילי (העבודה):

לא. הוא אמר: אני אישרתי לעמותה להתחיל עבודות תשתית בגבעת-הזית. ואם היתה הפרת הסכם מצד העמותה הזאת, ואם הם הבינו את מה שהם רצו להבין, זה לא אומר – – –

שאל יהלום (מפד"ל):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, זה כבר עובר את גבול הטעם הטוב. מספיק.

נסים זויילי (העבודה):

אני חוזר ואומר: העלאת כלים על אזורים מרוחקים מאזורי יישוב, אם זה לא נוגד את הסכם אוסלו כלשונו, זה נוגד לפחות את רוח ההסכם. אין לנו שום כוונה להגיע להסדר מדיני עם הפלשתינים תוך כדי המשך הסיפוח הזחל של השטח. אין בזה שום היגיון. אני לא הייתי כועס על אף אחד מכם, אם אתם הייתם עושים את זה. אנחנו לא. אנחנו יוזמים מדיניות שונה, אחרת.

אני מכיר איך במשיכת קולמוס אחת מציירים תוכניות מתאר שמתחילות להתמשך מנקודת יישוב, 10 קילומטרים לכל צד, ואומרים שזה חלק מתוכנית המתאר.

שאל ילום (מפד"ל):

אבל על זה חתמתם בהסכם אוסלו, לפי תוכניות המתאר. גם מזה אתה חוזר בך?

נסים זילי (העבודה):

חבר הכנסת שאל ילום, אמרתי במפורש, שגם אם העלייה על הגבעה הזאת לא עומדת בסתירה להסכם כלשוננו, היא עומדת בניגוד לרוחו של ההסכם. אתה יודע שבכל הסכם פוליטי יש גם המלים הכתובות וגם רוח ההסכם, וברוח ההסכם היה ברור לחלוטין שתוך כדי המשא-ומתן לא נמשיך לבצע מדיניות של התיישבות ושל סיפוח זוחל של שטחים. זה היה ברור לכול. זה היה ברור לי כמי שתומך בהסכם הזה, כמי שמאמין שיש בו פתרונות שמאפשרים לנו להתקדם לכיוון הסדר מדיני.

אבל, במערכה שמתנהלת היום מסביב לאפרת אתם מנסים לעוות גם את התפיסה ההתיישבותית של גוש-עציון.

שאל ילום (מפד"ל):

באמת?

נסים זילי (העבודה):

באמת. כשהוקם גוש-עציון, והוא הוקם על-ידי ממשלות העבודה, כשחזרו לגוש-עציון בתוכנית ההתיישבותית האמיתית, הזיקה של הגוש הזה והחיבור ההתיישבותי של הגוש הזה היו לחבל-עדולם; מעולם לא לכיוון ירושלים.

רחבעם זאבי (מולדת):

במצע של מפלגת העבודה כתוב: גוש-עציון – – –

נסים זילי (העבודה):

חבר הכנסת זאבי, אל תלמד אותי את מצע מפלגת העבודה.

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת זאבי, כבר אמרתי שלא אוכל להתחרות אתך אף שלי יש מיקרופון. אבקשך.

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, אמרת כל מה שרצית להגיד, גם לראש הממשלה וגם לאחרים. אני מבקש – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ר' אדרי:

זה לא יעזור.

רחבעם זאבי (מולדת):

זה יעזור.

היו"ר ר' אדרי:

זה לא יעזור. כשאומרים פעם אחת ובצורה אחרת – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

הם חייבים – – –

היו"ר ר' אדרי:

אדוני יודע, אם אומרים בצורה אחרת אולי זה יישמע.

נסים זויילי (העבודה):

אני מסכים שהמפקדים צריכים להיות טובים. ואם המפקדים שמובילים היום את המדינה ואת המדיניות ימשיכו לבצע מדיניות של זיגזגים, הווי אומר, יש הסכם שהולכים על-פיו ונותנים לאנשים שרוצים להרוס את ההסכם לגרום לכך שהוא לא יתבצע, לעשות כל העולה על רוחם, לזה אנחנו קוראים מפקדים רעים.

רחבעם זאבי (מולדת):

עשיתם זיגזגים כל השבוע. כל השבוע זיגזגתם. כל השבוע: רבין כן, רבין לא.

נסים זויילי (העבודה):

אדוני היקר, ההחלטה – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

– – –

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת זאבי, אני לא רוצה לקרוא אותך לסדר. אודה לך אם תאפשר לנהל את הישיבה.

נסים זיילי (העבודה):

גוש-עציון הוקם על-ידי ממשלות העבודה כאזור התיישבותי שהזיקה ההתיישבותית שלו היתה צריכה להיות לחבל-עדולם, החיבור – מערבה.

משה פלד (צומת):

היום אתם רוצים לחנוק אותו.

היו"ר ר' אדרי:

אני הסתדרתי עם חבר הכנסת זאבי. חבר הכנסת פלד, אתה בא עכשיו במקומו?

נסים זיילי (העבודה):

חבר הכנסת פלד, מאחר שאני מעריך שרוב הציבור וגם רוב חברי הכנסת לא בדיוק מכירים את ההיסטוריה ההתיישבותית, למה הוקמו אזורי ההתיישבות, למה אנחנו הקמנו התיישבות כאן והימין הקים התיישבות במקומות אחרים, אני רוצה לציין, שכאשר חזרנו לגוש-עציון לא היתה כוונה ליצור רצף התיישבותי בין ירושלים רבתי לגוש-עציון. זה עיוות של הכוונה, זה עיוות של המדיניות.

שאול יהלום (מפד"ל):

לא נכון. אתה – – –

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, זמנו של חבר הכנסת זיילי תם.

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת יהלום, זה עובר את גבול הטעם. אני רוצה להודיע לך על כך.

נסים זיולי (העבודה):

לא היתה שום כוונה שירושלים רבתי תתחבר לגוש-עציון. אילו היינו צמודים לגישה ההתיישבותית שבגינה חזרנו לגוש, הזיקה והחיבור היו צריכים להיות לחבל-עדולם. היום מנסים ליצור רצף התיישבותי שיעבור בתוך אוכלוסייה פלשתינית, כדי להגביר את החיכוך, כדי ליצור מוקדים של חיכוך בלתי נמנע, שיגרמו אסונות. זה מה שאתם רוצים במערכת ההתיישבותית? לבוא היום ולהגיד, אנחנו לא מקימים יישוב חדש, אנחנו מקימים שכונה חדשה. לשם מה צריך את זה?

רחבעם זאבי (מולדת):

נסים זיולי (העבודה):

לממשלה הזאת ---

רחבעם זאבי (מולדת):

--- זאת פרובוקציה ---

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת זאבי, אני חשבתי שאתה מפסיק. אדוני, עוד מעט תורך לדבר, ותאמר כל מה שיש על לבך במשך כעשר דקות, ותקבל בונוס של דקה. תודה לך, אדוני.

נסים זיולי (העבודה):

אף שאני בדעה שהיום, כחלק מהתהליך, צריך היה להגיע להקפאה מוחלטת של ההתיישבות בשטחים ---

שאול יהלום (מפד"ל):

לייבש אותם.

נסים זוילי (העבודה):

לא. אמרתי, הקפאה מוחלטת.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני חבר הכנסת זוילי, אתה צריך לסיים. אנא מכם, אפשרו לו לסיים.

נסים זוילי (העבודה):

אני יודע בדיוק מה אני רוצה לומר. חלק מהתהליך צריך היה להיות הפסקה מוחלטת של ההתיישבות בשטחים, כדי לאפשר משא-ומתן אמיתי לקראת פתרון מדיני. ראש הממשלה והממשלה הולכים לקבל החלטה אחרת, שהיא אולי נוסחת פשרה בין מה שהיינו צריכים לעשות כמי שרוצים לראות את התהליך מתקדם ובין מה שרוצים לעשות אלה שמתנגדים לתהליך ורוצים לגרום לפיצוץ.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אין פשרות.

נסים זוילי (העבודה):

אני לא יודע אם הפשרה הזאת היא טובה.

משה פלד (צומת):

שמעת אותו? הוא אמר שאין פשרות.

נסים זוילי (העבודה):

חבר הכנסת וליד צאדק יקבל את רשות הדיבור – – –

משה פלד (צומת):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

אדוני חבר הכנסת משה פלד, למה הרוגז? דברי חכמים בנחת נשמעים. אני חס על בריאותך, אדוני.

משה פלד (צומת):

שמעת אותו? סגן שר בממשלת ישראל אומר — — —

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, מותר לו להגיד כפי שמותר גם לך להביע את דעתך. בשביל זה אנחנו יושבים כאן.

פיני בדש (צומת):

הוא אמר: אין פשרות.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, מותר לכל אחד להביע את דעתו.

פיני בדש (צומת):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, אף אחד לא מקשיב לכם, והרושם שאנחנו עושים הוא עגום מאוד.

נסים זיילי (העבודה):

חבר הכנסת פלד, אני רוצה רק להעיר לך, שאף שחבר הכנסת וליד צאדק הוא סגן שר ואף שהוא ערבי, לפי תפיסתך, מותר לו להגיד כל מה שהוא חושב, להביע את דעתו וגם להילחם עליה.

אמרתי שאני אקבל החלטה של ממשלה משום שייתכן שאין מוצא אחר מהמצב שנקלענו אליו. אבל אני רחוק מלחשוב שזו מדיניות נכונה ושהיא משרתת את מדיניות השלום שלנו.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת נסים זיילי.

חבר הכנסת וליד חאג' יחיא, בבקשה. הבמה לרשותך למשך 12 דקות.

חברי הכנסת, אני מבקש. הוא אמר מה שאמר. אנא, אפשרו לו להגיד את דבריו בנחת ובצורה מסודרת, כדי שנוכל להבין בדיוק מה הכוונות. בבקשה, אדוני.

רחבעם זאבי (מולדת):

הכוונות שלו ברורות.

היו"ר ר' אדרי:

אולי נקשיב להן. אדוני מדבר אחריו, אולי תוכל לשכנע אותו שישנה את דעתו. בבקשה, אדוני.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הסיעות המציעות אי-אמון לממשלה מתייחסות לזירה המדינית כאל מערבון. הם באים בשם ערכים מאובנים ומנסים להעניק גושפנקה לשוד גלוי, לגזל קרקעות לאור היום. אותן סיעות מעניקות מעל במת הכנסת לגיטימיות לפשע.

שאול יהלום (מפד"ל):

כמה שנים — — —

וליד חאג' יחיא (מרצ):

כל אמצעי הוא כשר, כל אמצעי הוא תקין – – –

חיים דיין (צומת):

שילמו בעדן כסף. על איזה גזל אתה מדבר?

וליד חאג' יחיא (מרצ):

ההבדל בין מדיניות הימין לבין מערבון – – –

חיים דיין (צומת):

שילמו כסף. איזה גזל?

וליד חאג' יחיא (מרצ):

מי שלוקח אדמות של אחרים הוא גזל.

חיים דיין (צומת):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת דיין, למה לך להתרגז? אפשרתי לך קריאת ביניים בנחת. אל תתרגז.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אני אחזור על המלים האלה עוד יותר בנוקשות.

חיים דיין (צומת):

היו"ר ר' אדרי:

אל תתרגז, אדוני. אני מבקש ממך, נא לשבת.

חיים דיין (צומת):

תבדוק את הדברים לפני שאתה אומר גזל.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אני בדקתי ואני יודע – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

– – – הוא אומר גזל וזה כתב אשמה גם על רבין, על גולדה ועל בן-גוריון – – –

וליד חאג' יחיא (מרצ):

מכיוון שכל מי שלוקח אדמות של אחרים הוא גזלן וגם שודד.

רחבעם זאבי (מולדת):

וליד חאג' יחיא (מרצ):

יש בעלים לאדמה הזאת, ויש מי שטוענים לקניין עליה.

רחבעם זאבי (מולדת):

תתבייש לך – – –

וליד חאג' יחיא (מרצ):

תתבייש אתה, אם אתה יכול להתבייש. אתה לא מסוגל להתבייש.

שאול יהלום (מפד"ל):

– – –

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, אנא מכם.

רחבעם זאבי (מולדת):

מה זה גזל? גולדה מאיר היתה גזלנית? – – –

וליד חאג' יחיא (מרצ):

הסברתי לך מה זה גזל. אתה לא מסוגל להבין. אין לך כוח להבין את זה.

רחבעם זאבי (מולדת):

– – –

היו"ר ר' אדרי:

אנא מכם, השמעתם את ההערות שלכם. אני מבקש, אשר לגזל, אני חושב שהממשלה הזאת לא גוזלת אף אחד.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אני לא מדבר על הממשלה הזאת.

היו"ר ר' אדרי:

סליחה.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אני לא מדבר על הממשלה הזאת. אני מדבר על אותם אנשים שמנסים לעשות את זה – – –

היו"ר ר' אדרי:

אנא ממך.

משה פלד (צומת):

— — —

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

אל תעזור לי.

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ר' אדרי:

אל תעזור לי.

רחבעם זאבי (מולדת):

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אתה ושותפך. אתה ושותפך.

קריאות:

היו"ר ר' אדרי:

אני רוצה להסב את שימת לב חברי הכנסת שאף אחד לא מקשיב להערות בצורה כזאת.

חיים דיין (צומת):

היו"ר ר' אדרי:

אם הייתם פונים בצורה מסודרת הייתי נותן לכל אחד רשות להערה בצורה מסודרת, ואז גם הציבור

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ר' אדרי:

לא כעת, אדוני, לא כעת. בסוף הדברים. אתם יודעים שאני מאפשר בצורה מסודרת להשמיע דבריכם, גם לנואם להשמיע את דבריו. אבל, אנא מכם, תאפשרו לחבר הכנסת סגן השר – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

שאול יהלום (מפד"ל):

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, אנא ממך. אני פונה אליך בבקשה להואיל לאפשר לנהל את הישיבה בצורה מסודרת כדי שנוכל להתקדם; כל אחד ישמיע את דברו, כל אחד ינסה לשכנע. הרי כל אחד מהמעירים כאן עומד עוד מעט לדבר. אנא מכם. ואם תהיה ישיבה מסודרת, אני אתן גם להעיר כדי שתוכלו להביע את דעתכם. אנא מכם. כעת אני מבקש לאפשר לחבר הכנסת סגן השר להמשיך בדבריו, או שישכנע אותנו או שנשכנע אותו.

רחבעם זאבי (מולדת):

או שיחזור בו.

היו"ר ר' אדרי:

לא. אדוני, לא, לא. אני מבקש ממך. הוא לא מתכוון. אני מבקש שיסביר את דבריו. הוא אדם שיוודע להסביר בצורה חכמה, מנומסת ורגועה. בבקשה, אדוני.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

תודה. ההבדל בין מדיניות הימין לבין מערבון – שבאחרון משתמשים בקטשופ. אולם במציאות, לדאבוני, הדבר עולה בדם יקר מאוד. הימין על שלוחותיו משתדל לבלום את ההיסטוריה. זה מה שאתם עושים עכשיו. האופוזיציה, בהעדר תוכנית מדינית, מנסה להתסיס את השטח כציפור טרף העטה על הקורבן. הקורבן כאן הוא השלום והנפגעים הם כולנו.

נכון היתה מחליטה הממשלה בסוגיה זו לו היתה מקפידה ואוסרת את ההתנחלות החדשה. לא משנה אם היא תעביר את ההתנחלות מגבעה א' לגבעה ב'. מה זה משנה? זה טרפוד של מהלך השלום וזה טרפוד של ההסכם שביגע רב הגענו אליו.

שאול יהלום (מפד"ל):

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אבל אתם בשלכם והממשלה בשלה. אני מקווה שהממשלה תאזור אומץ ותלך בכיוון שהתוותה לעצמה, להגיע לשלום ולהגיע לישועה לכל העם בישראל.

שאול יהלום (מפד"ל):

ואם לא?

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת יהלום.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

יהודים וערבים רוצים להגיע לשלום.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת יהלום, אנא ממך, ביקשתי.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

ואתם – בכל הכוח. וזה לא יעזור לכם.

שאול יהלום (מפד"ל):

מה זה שלום?

וליד חאג' יחיא (מרצ):

זה מהלך ההיסטוריה. לא יעזור לכם בשום אופן.

קריאות:

חיים דיין (צומת):

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אדוני היושב-ראש, הייתי שמח מאוד אילו הייתי שומע אותם.

חיים דיין (צומת):

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש. אני אתן לך. סליחה, אדוני. סגן השר אמר לי שהוא לא שומע שום הערה של חברי הכנסת. אני מבין שאדוני, חבר הכנסת חיים דיין, הסב את תשומת לבי ששום שר לא נוכח כאן. הצדק אתך. אני אבקש להסב את שימת לבו של ראש הממשלה שאכן ראוי שבדיון מסוג זה ישתתפו שרים. אני מודה לך על ההערה שלך, שהיא במקומה, אדוני.

אביגדור קהלני (העבודה):

היו"ר ר' אדרי:

אני מסכים.

פיני בדש (צומת):

אפשר לבקש מגוון שגב...

היו"ר ר' אדרי:

אתה מצביע בעד, אדוני?

אברהם הירשזון (הליכוד):

אם אתם רוצים להיות מועמדים לתפקידי שרים, תעברו לליכוד מהר.

היו"ר ר' אדרי:

תודה. אני מודה לכם. כבר ביקשתי שיודיעו לראש הממשלה ששרים צריכים להיות נוכחים באולם. אומנם סגן השר מייצג גם את הממשלה, אבל הוא נואם.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אני חושב שיש לאסור ולהקפיא לא רק את עבודות הבנייה בגבעת המריבה באפרתה. יש להקפיא גם את הבנייה הפרטית. יש להפסיק את התמיכות במתנחלים מכל סוג שהוא – להקפיא הקפאה עמוקה. הרי היום ברור לכול שבזמן הכיבוש הצמחנו קוצים. לפטם היום את אפרתה, פירושו לזרוע קוצים חדשים. יודע חקלאי פיקח שעדיף לעקור עשבים שוטים בטרם נבטו.

הממשלה הנבחרת של מדינת ישראל החליטה ברוב תבונה פוליטית להצמיד את ישראל לקראת השלום. יש להיות עקבי וישר בצעדה זו. לא ייתכן שמצד אחד נושיט יד לשלום וביד השנייה נרחיב את ההתנחלויות. הדבר סותר כל היגיון מדיני בריא. הדבר סותר הסכמים מדיניים שהדיו לא יבשה מעליהם.

בכנסת הימין שולף השכם והערב את נשק האי-אמון. נשק לגיטימי ודמוקרטי, אם כי לטעמי יש אינפלציה בשימוש בכלי הפרלמנטרי החלוד הזה. לעומת זה, ברחוב חבורות של בריונים מהימין משני הצדדים, מאיימות בדרכים שיובילו לשפיכות דמים.

שאול יהלום (מפד"ל):

ביום שישי אתם עשיתם את זה.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

הממשלה החליטה בעוז ובתבונה שלא להירתע.

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש ממך, אדוני. חברי הכנסת – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

חיים אורון (מרצ):

שאול יהלום (מפד"ל):

היו"ר ר' אדרי:

אדוני חבר הכנסת יהלום.

חיים אורון (מרצ):

שאול יהלום (מפד"ל):

היו"ר ר' אדרי:

אדוני חבר הכנסת יהלום, גם הסבלנות שלי – יש לי הרבה סבלנות והרבה אורך רוח, אבל אתה, אדוני, מתחיל להגזים.

חיים אורון (מרצ):

אתה תשתוק בנושא הזה, חבר הכנסת יהלום.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת אורון.

חיים אורון (מרצ):

היו"ר ר' אדרי:

אתה רוצה לסייע לי?

רחבעם זאבי (מולדת):

חיים אורון (מרצ):

קריאות:

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, זו מקהלה שלא מקובלת על הציבור. אני מודיע לכם שאף אחד לא מקשיב. אם אתם חושבים שהציבור שומע אותה, או מישהו מקשיב להערות שלנו, טעות בידכם. אנחנו לא עושים את הרושם – – –

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אדוני היושב-ראש, זו הדרך שהם נוקטים. הם רוצים להשמיע ולא לשמוע.

חיים אורון (מרצ):

שאול יהלום (מפד"ל):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת יהלום, אנא ממך, אדוני. אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה. אני אקרא אותך שוב. אדוני, אני עוד לא קראתי לסדר שום חבר כנסת מאז אני מנהל ישיבות בכנסת. עוד לא הוצאתי שום חבר כנסת. אל תאלץ אותי לנהוג כך. בכל משפט שני אתה מתערב. זה עובר את הגבולות.

שאול יהלום (מפד"ל):

היו"ר ר' אדרי:

לא, אדוני. עוד מעט תדבר ותביע את דעתך. זה עובר את גבול הטעם הטוב.

חיים אורון (מרצ):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת אורון, אנא, סייע לי אדוני.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

תהליך השלום מתקדם, השיירה עוברת. הימין משני הצדדים מאיים. מה זה בשביל קומץ פנאטים להעכיר את האווירה ולהתסיס את האזור? הם חושפים את שיניהם הטורפות, הם ירמסו בברוטליות את כללי המשחק הדמוקרטיים למען רעיונותיהם המשיחיים; הם מעדיפים להעלות קורבנות אדם והם מעדיפים את האדמה על האדם. ערכו של האדם הוא נחות ושולי.

תוכן הצעת האי-אמון מעיד על כך שהימין איבד כיוון, על כך שקברניטי הימין מבולבלים בניווט הפוליטי. בעבר חשבתי שאין להם מצפון. היום אני משוכנע שאין להם גם מצפן. ניסיונות הימין להערים מכשולים על תהליך השלום חושפים אותם ביתר שאת כאנשי האתמול. הם מסרבים לקבל את התמורות שחלו בעולם כולו, את השינויים שחלו במזרח התיכון. הם עוצמים עיניים לנוכח מגמות של פיוס, שינויי הגבולות הפוליטיים, תמורות ביחסים בין העמים.

מעל במה זו אני פונה אל הימין – בניווט הפוליטי של ימינו יש לתפוס כיוון של שלום. המצפן והמצפון מצביעים על כיווני השלום, כיוון שהוא מעניק פתח תקווה לעולם חדש, לעולם טוב יותר. היום אנו ניצבים בצומת היסטורי פוליטי שדרכו עולים שלב – שלב של יחסים תקינים וסדירים עם עמי האזור.

משה פלד (צומת):

שלום.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

בוודאי. אתה לא מאמין. אתה יודע מה אתה רוצה.

משה פלד (צומת):

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אתה לא יודע מה אחרים רוצים. לכן, פשרה אינה דרך ופיוס אינו דרך. זה מה שאתה רוצה.

משה פלד (צומת):

זה טרור, זה לא פיוס.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

טרור? אתה חי באתמול. אתה איש האתמול. אתם חיים בתקופת האבן ולא רואים את המציאות. אתם לא רואים מה מתחולל סביבכם, מאחוריכם, לפניכם ולידכם.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני סגן השר, אני מבקש לסיים.

משה פלד (צומת):

אנחנו בתקופת האבן? אתם זורקים אבנים, אתם בתקופת האבן.

היו"ר ר' אדרי:

זו לא חובה להשתתף במקהלה. עד עכשיו היתה השתתפות של כמה חברים. לא כל חברי הכנסת חייבים להשתתף במקהלה. תודה.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אדוני היושב-ראש, היום אנו ניצבים בצומת היסטורי, פוליטי, שדרכו עולים שלב, שלב של יחסים תקינים וסדירים עם עמי האזור. נכון שבטופוגרפיה הפוליטית יש עליות ומורדות, אין עקומה חלקה, אך נקודת הציון היא נורמליזציה באזור. במשכן זה אני אומר בבטחה: אל תעצמו עיניים, אל תדרבנו לעיוורון פוליטי. סומא פוליטי יגרום להידרדרות ולהליכה לאבדון.

אדוני היושב-ראש, הכיבוש יצר מצב קשה. תבונה מדינית מחייבת להפסיק אותו לאלתר ולהתמודד עם הקשיים שנוצרו, במגמה ברורה למצוא פתרונות. גזל האדמות יעמיק את הקרע, יערים מכשולים ויפגע בתהליך השלום. דחוף לאזור אומץ ולומר שמדיניות מתנהלת על-פי דינמיקה הגיונית ולא על-פי אמונות טפלות. הרעיון שבהצעת האי-אמון טומן בחובו מטען חלול של משיחיות, חרב שלופה דווקא כשישראל מחכה לשלום. ישראל רוצה שלום. ישראל צריכה שלום. המציאות דורשת ומחייבת שלום.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת וליד חאג' יחיא. אני מזמין כעת את חבר הכנסת שלמה בניזרי. אדוני, בבקשה, הבמה לרשותך. עשר דקות עומדות לרשותך. אחרי חבר הכנסת בניזרי – חבר הכנסת אליעזר זנדברג.

שלמה בניזרי (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, שמעתי היום ברדיו, בשידור בשעה 16:00, שלפני כ-18 שנים, כשהיתה מחלוקת בנושא קדומים, אמר שר החוץ שמעון פרס – אינני זוכר אם הוא היה אז שר –

שהוא מאמין שכמו שיש ליהודי זכות לגור ביוהנסבורג או בכל מקום אחר בעולם, כך יש לכל יהודי זכות לגור בכל מקום בארץ-ישראל. זה ציטוט מעניין מאוד.

אליעזר זנדברג (צומת):

זה היה לפני שהוא צירף אותנו לליגה הערבית.

שלמה בניזרי (ש"ס):

זה ציטוט מעניין ששמעתי היום בשידור ברדיו בשעה 16:00. הדבר הזה נאמר לפני 18 שנים, ואילו היום, לפי המדיניות של שר החוץ שמעון פרס, בעקבות הקונצפציה החדשה שלו ביחס למזרח תיכון חדש, אין ליהודי זכות לגור בכל מקום בארץ-ישראל. עד כמה שאני יודע, חברי הכנסת הערבים שלנו יכולים לגור בכל מקום שהם רוצים בארץ-ישראל.

האשם מחאמיד (חד"ש):

אתה בקואליציה או לא בקואליציה?

שלמה בניזרי (ש"ס):

תן לי לדבר.

היו"ר ר' אדרי:

אני רוצה להודיע לך, שחבר הכנסת שלמה בניזרי, יושב-ראש סיעת ש"ס, הוא לא בקואליציה אבל הוא גם לא באופוזיציה.

האשם מחאמיד (חד"ש):

שלמה בניזרי (ש"ס):

חברי הכנסת הערבים, אתם יכולים לגור בכל מקום ברחבי מדינת ישראל. איש לא מנע מכם לגור בכל מקום שאתם רוצים. אפילו ביישוב שלי, תל-חנן ליד חיפה, באלד אל-שיח' לשעבר, גרים ערבים – – –

האשם מחאמיד (חד"ש):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, לא היית כאן. אנא ממך, תקשיב. הערת פעם אחת, פעמיים.

האשם מחאמיד (חד"ש):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

לא, לא. כשתדבר תאמר מה שאתה רוצה.

שלמה בניזרי (ש"ס):

עד כמה שאני יודע, לתושבי מדינת ישראל הערבים יש אפשרות לגור כמעט בכל מקום שהם רוצים.

השאלה מתעוררת כשמדובר בקרקע ערבית לחלוטין, או כשבאים לגור בתוך כפר ערבי. זו באמת התגרות, ואפילו תורתנו הקדושה אוסרת התגרות באומות העולם. אבל כשמדובר ביישוב אפרת, שהוא בינתיים בשטח הריבונות של מדינת ישראל, כשיש כל האישורים, אחרי ששולם סכום של 2 מיליון שקל ויש אישור של הממשלה לבוא ולגור באותו מקום, אז באים כל מיני מקטרגים ומנסים למנוע את היישוב של אותו מקום.

חבל שסגן שר החקלאות יוצא עכשיו. אני רוצה להגיד לו שיש כאן טעות גדולה ומרה, והפניתי קודם את תשומת לבו של חבר הכנסת דיין אל ההערה הקשה מאוד שהוא אמר, שזה גזל. אני לא מבין איזה גזל זה. מדובר בקרקעות שנרכשו בכסף מלא, שניתנו עבורן כל הרשיונות על-ידי מדינת ישראל. לקרוא לזה גזל?

כשראיתי בשבועיים האחרונים את כל אנשי השמאל ואת הערבים מארגנים הפגנות לפי הוראותיו של ערפאת, שיושב בלב האוטונומיה שלו ויוצא כל פעם בהכרזות בוטות נגד מדינת ישראל, חשבתי לעצמי: כשאנחנו עושים משהו כולם מזדעזעים ואומרים שזו הפרה של הסכם השלום. כשערפאת וחבריו עושים מה שהם עושים, הפרות של הסכם השלום, אנחנו כל פעם מבליגים ואומרים: עזוב, למען השלום.

רבותי, כמה אפשר להבליג? אותו ערפאת יושב לו בעזה, וכמו שהוא אמר אתמול: בקרוב נעשה מצעד – כפי שהוא אמר – לאל-קודס, לירושלים, ונניף שם את הדגל. מי שזה לא מוצא חן בעיניו, כך הוא אמר, שילך וישתה את המים של עזה. איזו חוצפה זו. אנחנו באים ועושים אתו שלום, הוא מקבל כמעט כל מה שהוא דרש, והוא אומר לנו, לכו תשתו את המים של עזה. ובמשקל הזה של דבריו, אנחנו מזמינים אותו לשתות את המים של ים-המלח, אולי יבושם לו. איזו חוצפה? אתה עושה שלום עם בן-אדם. במקום שהוא יעודד את עמו, כמו שהממשלה שלנו עושה, שמרגיעה את העם ואומרת "לא נורא, לא נורא", הוא בא ובכל הזדמנות מדליק את האנשים שלו.

לא אחת אמרנו שדבריו הם מס שפתיים לעם שלו. האומנם זה מס שפתיים? זו מדיניות שהוא התחיל בה לפני 30 שנה כשהוא ייסד את ה"פתח", מדיניות של לזרוק את כל עם ישראל לים. אלה לא מסרים חיוביים. לא בשלום כזה החליטה תנועת ש"ס לתמוך.

בשבוע האחרון קיימנו דיונים נרחבים בנושא, ואתמול בערב שלח הרב עובדיה יוסף מסר ברור וחד-משמעי – לא פרסמנו את זה – לראש הממשלה, והבהיר לו שאם לא יהיה המשך באפרת, לדברים יהיו השלכות חמורות מבחינת ש"ס.

נסים זילי (העבודה):

שלמה בניזרי (ש"ס):

הדברים הועברו לראש הממשלה.

עמנואל זיסמן (העבודה):

חבר הכנסת זילי אומר לך, שכנראה לא יפסיקו לגמרי.

שלמה בניזרי (ש"ס):

הדברים אצלנו הם חד-משמעיים וברורים. אנחנו הלכנו לקראת התהליך של שלום בתנאי שהוא יהיה שלום צודק. לא ייתכן שהממשלה הזאת, אחרי כל הרמת קול של ערפאת או של קומץ אנשים

מהשמאל, שמקימים קול זעקה במדינת ישראל, תיכנע. אם זה השלום שמדברים עליו – אנחנו לא מוכנים לקבל שלום של תכתיבים. אנחנו לא מוכנים לקבל שלום של כניעה. אנחנו מוכנים לשבת ולדבר על שלום אפילו הוא יצריך מאתנו ויתורים, אפילו הוא יגרום לכך שנצטרך לעשות דברים שלא חשבנו עליהם בחלומות הכי שחורים שלנו – בשביל השלום היינו מוכנים לעשות את כל הדברים הללו.

הממשלה צריכה להתיישר לפי הלך הרוח בציבור – חבל שאין פה נציג של הממשלה – הם צריכים לצאת ולשמוע את הלך הרוח בציבור. ש"ס היתה בדרך כלל מתונה. תנועת "מימד" של הרב עמיטל, גם היא היתה מתונה ותמכה בתהליך השלום. זה ציבור רחב, ולא כמו שמציירים את המצב, שתמך בתהליך השלום.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אני גם כן מתון. מושכים אותי.

שלמה בניזרי (ש"ס):

אם חבר הכנסת רענן כהן בא אלי ואומר לי, שגם הוא חושב כמונו, אם השר שטרית חושב ככה ועוד רבים חושבים כך בתוך הממשלה – זה צריך להדליק נורה אדומה אצל הממשלה הזאת, שתפסיק להתיישר אך ורק עם הקו של ערפאת. זו ממשלה של מדינת היהודים. יש במדינה אזרחים ערבים, ואנחנו מכבדים אותם מאוד, אבל לא ייתכן שתהיה ממשלה חד-צדדית, שתעשה שלום חד-צדדי ותתיישר אך ורק לפי הקו של הערבים.

ולנושא של הרחבת ההתנחלויות. בהתחלת הקדנציה קבעה הממשלה קו, שלא תהיה בנייה ציבורית, אבל בנייה פרטית יכולה להיות. מה שנעשה היום באפרת, עד כמה שאני יודע, זה בגדר בנייה פרטית. זו לא התנחלות חדשה. זו בסך הכול הרחבה של ההתנחלות. לכן, לפי כל הקריטריונים, זה לא גזל, זה לא כפי שאמר סגן שר החקלאות. זו הרחבה של התנחלות, וזה עומד בכל הקריטריונים.

לכן, לאור דבריו של ראש הממשלה, אם הבנתי אותם נכון – כי אחרי שהוא דיבר דיברתי עם שלושה חברי כנסת, היו כמה פרשנויות וכל אחד אמר דבר אחר – אם הוא התכוון לכך שבינתיים תהיה הפסקה זמנית בגבעת-התמר, ובגבעת-הזית יוכלו להמשיך והוא נותן איתות לגבי העתיד – לפני שעתיים קיבלנו את ההודעה הזאת – אנחנו נימנע היום בהצבעה. אם הדברים לא יהיו כמו שאנחנו מבינים אותם, נצטרך לחשוב על המשך דרכנו לגבי תמיכה בממשלה הזאת ולגבי תמיכה בתהליך השלום. אנחנו לא ניתן את ידנו לשלום שיהיה חד-צדדי אלא לשלום ברור, שלום כולל, שלום לטובת כל אזרחי המדינה. תודה.

רחבעם זאבי (מולדת):

גברתי היושבת-ראש, אין פה נציג של הממשלה; הדיון נמשך כבר שעה ארוכה בלי נציג של הממשלה.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אחד משרי מרצ – – –

היו"ר ע' מאור:

אני מבינה שיש עכשיו ישיבת ממשלה. נעביר שנית את הפנייה.

חבר הכנסת אליעזר זנדברג. אחריו – חבר הכנסת אברהם שפירא.

אברהם הירשזון (הליכוד):

כל ישיבה אחת פחות של הממשלה הזאת רק תביא תועלת לעם ישראל.

אליעזר זנדברג (צומת):

גברתי היושבת-ראש, עם כל הכבוד, אם יש ישיבה של הממשלה, צריך לדאוג שלפחות יהיה כאן נציג אחד. אחרת, מן הנכון שהיושבת-ראש תבדוק את האפשרות להפסיק את הישיבה עד שיגיע לכאן נציג של הממשלה, שר או סגן שר שישב וישמע את הדברים.

רחבעם זאבי (מולדת):

להפסיק את ישיבת הממשלה.

אליעזר זנדברג (צומת):

גם כן.

רחבעם זאבי (מולדת):

הכנסת היא מעל הממשלה.

אליעזר זנדברג (צומת):

אבל הכנסת לא תתבזה ולא תנהל את הדיון כאן בלי אותו נציג.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת זנדברג, אבקש לבדוק את הנושא ולהבטיח לפחות השתתפות של סגן שר. בבקשה, הזמן הוא שלך.

אליעזר זנדברג (צומת):

גברתי היושבת-ראש, רבותי חברי הכנסת, חבר הכנסת זאבי אמר שאין כאן נציגים של הממשלה הזאת, אבל נציגים של הממשלה הבאה יש כאן די והותר, כי לפי הקצב שבו העניינים מתפתחים אין ספק שהשינוי יבוא, ובקרוב.

בפתח דברי ולפני שאומר את מה שיש לי להגיד על העניין, אני מבקש לפנות בשאלה אל ראש הממשלה שאיננו כאן. ראש הממשלה בא לכאן, אמר דברים והקשבתי לו. הוא אמר: קיבלנו הצעת פשרה, או גיבשנו עמדה האומרת שנבנה על גבעת-הזית ולא נבנה על גבעת-התמר. אני רוצה לשאול את ראש הממשלה, האם ההחלטה הזאת היא על דעתו של יאסר ערפאת? האם ההחלטה הזאת היא על דעתו של אחמד טיבי? האם ההחלטה הזאת היא על דעתם של אנשי השמאל, שהסיתו אותם תושבים כפריים ערבים נגד הפיתוח של גבעת-התמר?

מדוע אני שואל את השאלה הזאת? כי בסופו של דבר אחמד טיבי ויאסר ערפאת הם שקובעים עבור ראש הממשלה, אחמד טיבי ויאסר ערפאת הם שיכתיבו לראש הממשלה כיצד להתנהג והם שיקפלו אותו קיפול נוסף אם העניין לא ימצא חן בעיניהם.

לכן, טוב יעשה ראש הממשלה אם יודיע לנו עכשיו, ובאמצעותנו לציבור בישראל כולו, האם באמת הוא נועץ באנשים האלה, קיבל את אישורם. לצערי הרב – אני אומר את זה בכאב רב – הם אלה שמכתיבים, מנהלים וקובעים איך יתנהג ראש הממשלה, באיזה שלב הוא יתקפל ובאיזה שלב יתירו לו להמשיך ולעמוד על שלו.

משה פלד (צומת):

אתה חייב לתת את הכבוד לגברת גוז'נסקי.

אליעזר זנדברג (צומת):

גברתי היושבת-ראש, כל פרשת הגבעה היא מבישה וחמורה. זו פרשה מבישה משום שתחילתה בפעולות של גורמי השמאל, פעולות שבעיני משולות למעשי בגידה, הסתה וחתירה נגד הממשלה ונגד הצבא. האנשים האלה הגיעו והתחילו להסית תושבים ערבים נגד עבודות הפיתוח, הם באו והתחילו להציע להם הצעות ולדחוף אותם לבצע פעולות שנועדו לשבש הליכים חוקיים, עודדו אותם וסייעו להם לשבש את ההליכים ולנקוט אלימות כלפי חיילי צה"ל.

זו פרשה מבישה, כי מעשה קיצוני זה מזכיר את ההתנגדות של אנשי השמאל לפני כ-30 שנה להקמת כרמיאל, כשהם שכבו אז מתחת לטרקטורים – חבר הכנסת פלד סיפר לי את הסיפור הזה לפני שעליתי לכאן – הם ניסו למנוע את הקמת היישוב הזה מכיוון שהוא היה יישוב יהודי באזור ערבי, לטענתם. הם לא הצליחו במעשה הזה, וגם הפעם הם לא יצליחו.

החלק המביש בעניין הוא, שמעשים של בגידה, ניסיונות של מעשים לבגידה וחתירה והסתה נגד צבא-הגנה לישראל מביאים בסופו של דבר לכך שממשלת ישראל מתקפלת, מביאים לכך שממשלת ישראל מוכנה לשנות התחייבויות שהיא לקחה על עצמה, מביאים לכך שממשלת ישראל נכנעת לאלימות וללחץ ומתכחשת להבטחות שלטוניות.

כאן גם העניין החמור. ממשלת ישראל חייבת לנהוג לפחות על-פי אותם קודים שמצפים שאדם במדינת ישראל ינהג לפיהם. היא חייבת לנהוג בתום-לב בביצוע חוזה והתחייבויות. אם אדם במדינת ישראל לקח על עצמו התחייבות, הוא צריך לבצע אותה, לא כל שכן ממשלת ישראל. תראו מה עשתה הממשלה. הממשלה ראתה שיש לה בעיה עם קבוצה כלשהי מאנשי השמאל, היא ראתה שאין זה מוצא חן בעיני יאסר ערפאת, והיא קוראת ליועץ המשפטי לממשלה ואומרת לו: אדוני היועץ, תן לנו עצה איך אנחנו מצליחים להתפתל ולמצוא סעיף ומוצא כלשהו על מנת לברוח מהמחויבות שלנו.

רבותי, יועץ משפטי לממשלה אמור לתת לממשלה עצות שעולות בקנה אחד עם תום-לב באשר לביצוע התחייבויות. היועץ המשפטי הפך בידי הממשלה הזאת לעורך-דין של הממשלה, ויש הבדל בין שני הדברים. הוא הפך לעורך-דין, שמטרתו לסייע לממשלה בטריקים, בפטנטים ובתרגילים להיחלץ מהתחייבויות שהיא לקחה על עצמה. זה נושא אחד, אבל מחר תצטרך הממשלה לעסוק בעניין אחר, ואז עוד הפעם היא תמצא טריקים כדי להתחמק מההתחייבויות שהיא לוקחת על עצמה? עוד הפעם היא תיקח את שירותיו של יועץ, שהוא בעצם עורך-דין, שיעץ לה איך אפשר לברוח מקיום התחייבויות?

אם זו הממשלה, אם זו הדרך שבה מתנהגת הממשלה, לאן נגיע? אבל זה יכה בהם כבומרנג, מכיוון שהשיטה של התחמקות מביצוע התחייבויות יכולה להיות נכונה גם לגבי התחייבויות בין-לאומיות שהממשלה לוקחת על עצמה. והעולם מסתכל ורואה ממשלה שאומרת: אני מתחייבת לעשות א', אבל בעזרת תרגילים משפטיים אני מנסה להתחמק ולעשות ב'. מי שרואה את זה מבין שלא כדאי לעשות עסקים עם ממשלה כזאת, לא משתלם לעשות אתה עסקים ולא טוב לסמוך על המלה שלה. זה דבר שיביא לפגיעה במדינת ישראל ברחבי העולם, ומכאן החומרה בעניין זה.

יש חומרה אחרת, שנוגעת במהות העניין. כבר אמרו דוברים לפני, שאנחנו מדברים על אזור שהוא חלק מירושלים רבתי. ירושלים רבתי היתה לב-לבו של אחד משני העיניים שבהם ממשלת ישראל – או לפני הבחירות מפלגת העבודה – אמרה שעליהם לא נוותר, נרחיב את זה, על זה נגן; הנושא השני היה רמת-הגולן. אמרו לנו שזה לא עולה על הדעת. עכשיו זה עולה על הדעת ומוכנים לסגת מרמת-הגולן. אמרו שירושלים זה סיפור אחר, והנה אנחנו מגלים שבצמוד לירושלים, ממשלת ישראל עוצרת את ההתיישבות היהודית ומונעת את ההרחבה של ירושלים בהגדרה של ירושלים רבתי.

נסים זילי (העבודה):

מה המרחק מהבית הזה לאפרתה? אם לא היית אומר – – –

אליעזר זנדברג (צומת):

לא מדדתי מה המרחק מהבית הזה לאפרתה, אבל אני קראתי את מה שכתוב במצע של מפלגת העבודה, שמעתי את הדברים שאמר ראש הממשלה, לרבות הדברים שהוא אמר לפני שבועות מספר בוועדת החוקה, ואני יודע שהוא ניסה להעביר מסר שנחזק את ירושלים רבתי. ואנחנו לא מחזקים את ירושלים. ההחלטה הזאת היא עידוד, סימן ואות לכל מי שרוצה למנוע מאתנו התבססות בירושלים. מי שייאבק, יכה את חיילי צה"ל, יסית נגד מדינת ישראל, נגד חיילי צבא-הגנה לישראל, נגד שלטון החוק במדינת ישראל, חושב שהוא יזכה לפרס בדמות החלשת השליטה של היהודים בירושלים.

המסר הזה מלמד את האנשים, שהממשלה הזאת גם מוכנה לעשות מעשים שמסמלים סוף של תקופת הציונות, סוף של תקופה של הכרה בערך של התיישבות, סוף של תקופה האומרת כי נחזק את ירושלים בירת ישראל ולא ניתן לאיש ולזיק של תקווה שנהיה מוכנים לוותר עליה.

הממשלה הזאת מדרדרת אותנו פעם אחר פעם במדיניות של היסוסים, חוסר ביטחון, החלטות סותרות, פטנטים שנועדו לעקוף התחייבויות שלה והתקפלות. ממשלה כזאת לא ראוייה לאמון, וכך אני וחברי סיעתי ננהג במסגרת ההצבעה. אני מקווה שהציבור בישראל יוכל במהרה בימינו להוכיח לממשלה הזאת את דעתו האמיתית עליה וסוף סוף לשלוח אותה הביתה – בבחירות.

היו"ר ע' מאור:

תודה. חבר הכנסת אברהם שפירא. אחריו – חבר הכנסת סאלח סלים. בבקשה, חבר הכנסת שפירא.

אברהם שפירא (יהדות התורה):

כבוד היושבת-ראש, חברי הכנסת, בהחלטת הממשלה של היום גם בארזים נפלה שלהבת, בארזי ארץ-ישראל, בדברים שמעולם לא היינו מאמינים שזה יקרה בהם, במה שקשור לירושלים, ירושלים רבתי. לא היינו מאמינים שהממשלה תחליט להפסיק את הבנייה. זו לא רק ההחלטה, אלא עצם המחשבה, עצם הרעיון.

אנחנו רואים למה זה מביא, לכך שעומד פה סגן שר ואומר לנו: אתם יושבים על גזל. פה בכנסת. המדיניות הזאת מביאה אותנו – יש גבול גם לדמוקרטיה. אני רוצה לראות אם יהודי היה יכול בפרלמנט הסורי להגיד מלים כאלה. היו הורגים אותו במקום. מה זה להגיד פה גזל, כיבוש? די בכך

שיש לנו הסכם עם ערפאת, לא צריכים לראות אותו, את הצדיק הזה, לפני העיניים כל רגע ולשמוע גזל.

אני חושב שגם כל אלה שהם יותר מתונים, אפילו שמעתם את נציגי ש"ס – הם כבר רואים היום לאן הם הלכו בהצבעה על הסכם אוסלו. גדולי ישראל שלנו אמרו שזה לא ייגמר באוסלו, אתה תראה. והראיה – אנחנו רואים שזה נוגע לאפרת, שנמצאת 10 קילומטר מירושלים. איש לא היה מאמין. הממשלה אישרה את הבנייה ליישוב הזה אחרי הסכם אוסלו, לא לפני הסכם אוסלו. אי-אפשר לבוא ולהגיד שאם היינו מאשרים את זה לפני הסכם אוסלו ולא אחרי הסכם אוסלו – איך אפשר לעשות דבר כזה, זאת כבר החלטה של הממשלה הזו, ועל אדמת ישראל בנו את זה ולא על אדמת גזל.

לכן אני חושב שכל מי שיש לו יד ורגל בעניין הזה צריך להבין כי אנחנו מפחדים. יהודים שלנו גרים בביתר, גרים בקריית-ספר, שעל-פי קונסנסוס של מפלגת העבודה אמרו תמיד שזה – חס וחלילה, זה שייך לירושלים רבתי. יהודים שגרים שם כבר מפחדים, אם ערפאת יעשה הפגנה ויגיד שאסור לבנות בביתר, תשב הממשלה ותחליט לעצור.

אני שמעתי את דברי חבר הכנסת זוילי. אני רוצה להגיד לך שאתה צודק. זו באמת לא בעיה של מחלוקת על יישוב זה או אחר. זו לא בעיה שרוצים לעשות פה שלום או לא. השאלה היא אם רוצים להעביר את ארץ-ישראל כמו שהיא לערבים – אז תשיג שלום לגמרי. כי לפי דברי אותו סגן שר, גם יפו היא גזל, וגם בתל-אביב אתה יושב על גזל. הוא אמר: אתה יושב על גזל. אם על-ידי הפגנות של ערפאת אנחנו נצטרך להחליט החלטות – אוי ומר לנו, לאן אנחנו נגיע.

לכן סיעתנו, בהחלט, תצביע אי-אמון לממשלה.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. אני מזמינה את חבר הכנסת סאלח סלים, אחריו – את חבר הכנסת גונן שגב.

רחבעם זאבי (מולדת):

ואם הוא לא יהיה?

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת רחבעם זאבי.

סאלח סלים (חד"ש):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, כידוע לכם, יושב לידי הרב בא-גד – – –

יוסף בא-גד (מולדת):

זה לשבח או לגנאי?

סאלח סלים (חד"ש):

לשבח.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

יושב לימינך.

סאלח סלים (חד"ש):

יושב לימיני. ניסיתי ללמוד ממנו ומהספרים הקדושים שהוא מחזיק שם. אחרי שהסתכלתי ראיתי את הסיפור של הנביא אליהו. קראתי את הסיפור שנקרא בערבית אל-חד'ר. זה אותו שם. הנביא אליהו נקרא בערבית אל-ח'דר.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אז אנחנו בני אותו גזע. אז מה אכפת לערבים באל-ח'דר שיגורו לידם יהודים? אני לא מבין, הורגני נא הרוג.

סאלח סלים (חד"ש):

אני אשיב לך.

יוסף בא-גד (מולדת):

ילדים של אליהו הנביא.

סאלח סלים (חד"ש):

הבעיה הקיימת, כבוד הרב, היא לא שאכפת לערבים שיגורו לידם יהודים; הבעיה היא שהיהודים, או יותר נכון חלק מהיהודים, לא רק שאינם רוצים לגור ליד ערבים אלא רוצים לנקות אותם בכלל. זו הבעיה. אנחנו, הערבים, בכבוד וברצון רוצים לחיות עם היהודים באחוות עמים, זה מה שאנחנו רוצים. אבל הבעיה היא שחלק – חלק, אני מדייק בדברי, לא כל העם היהודי – – –

אברהם רביץ (יהדות התורה):

שהערבים באל-ח'דר, על שם אליהו הנביא, יגידו לאלה שבאים לגור שם למעלה: אהלן וסהלן.

סאלח סלים (חד"ש):

כבר לקחו להם חלק מהאדמות.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

לא, למעלה זה אדמות מדינה.

סאלח סלים (חד"ש):

מה זה אדמות מדינה? הרי כל השטח הזה, אדוני הרב, נכבש ב-1967, והאדמות האלה היו שייכות לתושבים מסוימים, לאנשים מסוימים.

משה פלד (צומת):

– – – שוחרר ב-1967.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

לממשלה הירדנית.

האשם מחאמיד (חד"ש):

תלוי לאיזו מדינה.

סאלח סלים (חד"ש):

באה הממשלה שכבשה את המקום ואמרה שזה אדמות מדינה, ובכלל התכחשה לתושבים. כשהייתי באל-ח'דר ראיתי את הרישום בטאבו של מדינת ישראל, של ירושלים. הם הראו לי, האדמה רשומה בטאבו על שמם, שהם ירשו מאבא ומסבא. איך זה יכול להיות? והממשלה לפני כמה שנים הפקיעה את האדמה הזאת, אז זה כבר נקרא שזה אדמת מדינה? אדמת מדינה אחרי הפקעה. אבל האדמה הזאת שייכת לתושבים. בדיוק כמו שאני או מישהו יבוא אליך ויפקיע את הבית שלך או את האדמה שלך בבית-השיטה. אתה תקבל אותו בחיבוק? מה אתה תעשה? לכן יש פה משהו הפוך.

משה פלד (צומת):

הוא שאל אותי ואני עונה. באל-ח'דר, על הטרשים ועל הסלעים, לא ישב מעולם ערבי אחד.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אבל יש להם שם זיתים. מה זה משנה?

משה פלד (צומת):

איזה זיתים? שם לא שתלו זיתים.

רחבעם זאבי (מולדת):

שישתלו זיתים – – – שישתלו זיתים בעירק.

משה פלד (צומת):

זה זיתים של מלחמה, לא של שלום.

סאלח סלים (חד"ש):

אני שואל עוד שאלה. יש הרים במדינת ישראל שיש בהם רק סלעים, אין זיתים. ליד הכפר שאני גר בו אין זיתים, יש רק הר; זו אדמת מדינה. האם נותנים לי לבנות שם? ודאי שלא.

משה פלד (צומת):

זה שייך למישהו.

סאלח סלים (חד"ש):

שייך למדינה. המדינה הפקיעה את זה מהתושבים הערבים.

משה פלד (צומת):

סאלח סלים (חד"ש):

אז למה פה הכיוון הוא – אדמה של ערבים כן להפקיע. ומפקיעים אותה בהתחלה לצרכים צבאיים, ואחרי שלוש-ארבע שנים – פתאום מביאים מתנחלים, פתאום מביאים מבנים שהאנשים יתנחלו. הרי הכול ברור. כל אחד שיושב פה, ורוב עם ישראל יודע שכל ההפקעות תחת הססמה הצבאית רובן שקר. רוב ההתנחלויות בגדה המערבית נבנו תחת הססמה הזאת.

אני רוצה להיות פה אובייקטיבי.

עובדיה עלי (הליכוד):

אתה אובייקטיבי?

סאלח סלים (חד"ש):

זה מצחיק? אני גם מתנגד שהמדינה תבוא ליהודי ותפקיע את אדמתו.

למה אתם מדברים בגילוי לב כזה שאכן יש להפקיע אדמות של ערבים? איך זה מתיישב? איך אפשר מצד אחד להושיט יד לשלום, ומצד שני לקחת את האדמה? אם מישהו היה עושה לכם את זה, האם הייתם מסכימים לכך? אז איפה השוויון? איפה האחראיות? איפה הדמוקרטיה? מה זה?

חיים דיין (צומת):

ברגע שאדם קונה ממך שטח ושילם עבורו את מלוא התמורה, האם אתה יכול לדרוש ממנו את השטח בחזרה?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

כל הקנייה הזאת – – –

סאלח סלים (חד"ש):

הרי אתה בעצמך יודע, שכל ההתנחלויות שהוקמו בגדה הוקמו על אדמות שהופקעו. רק חלק קטן מהן נמכר. הן הופקעו לצרכים צבאיים.

חיים דיין (צומת):

הממשלה שאתה תומך בה אישרה את תוכנית המתאר הזאת.

סאלח סלים (חד"ש):

הממשלה הזאת שאני תומך בה, כמו שאתה טוען, אני מבקר אותה קשות על זה שהיא הרשתה להתחיל לעשות שם עבודות. מן ההתחלה היא היתה צריכה לאסור לבצע שם עבודות. כי זה באמת מקלקל ופוגע בתהליך השלום. כי לא ייתכן בשום אופן מצד אחד לדבר על שלום ולעשות שלום, ומצד שני לגנוב אדמות. זה לא ייתכן. אי-אפשר בשום פנים ואופן לבנות שלום כזה.

חיים דיין (צומת):

כמה בנייה בלתי חוקית יש במגזר הערבי?

סאלח סלים (חד"ש):

במגזר הערבי יש בנייה בלתי חוקית, זה נכון. אבל האשמה מוטלת על ממשלות ישראל, שבמשך עשרות שנים לא הסכימו שלכפרים האלה תהיה תוכנית מתאר. זו הסיבה. עד היום יש כפרים שאין להם תוכנית מתאר. עד היום הזה, במשך עשרות שנים, יש תוכניות מתאר בוועדות התכנון, במשרד הפנים, ולא אישרו אותן. אז מי אשם? התושבים?

אביגדור קהלני (העבודה):

גם לתל-אביב אין תוכנית מתאר.

סאלח סלים (חד"ש):

כי תל-אביב כל הזמן מתרחבת. זה לפעמים אינטרס פוליטי, להתרחב עוד ועוד.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

נולדים ילדים, יש עולים חדשים, אז מתרחבים.

סאלח סלים (חד"ש):

גברתי היושבת-ראש, שמעתי פה חלק מחברי הכנסת. לצערי הרב יש כאלה שטחנו מים. אני מבקר קשות את הממשלה על שהרשתה להתחיל בעבודה. אני חושב שהממשלה טעתה טעות חמורה בכך שאפשרה להתחיל שם בעבודות. זה דבר מבורך שהיום היא החליטה להפסיק את העבודות. מבורך. אנחנו מברכים על זה. אבל מצד שני, אנחנו גם אומרים שאין להעביר את הבעיה מגבעת-התמר לגבעה הבאה, גבעת-הזית. מה זאת אומרת? דוחים את הבעיה לעוד שבועיים? לעוד חודשיים? אנחנו נתנגד גם כשיגיעו לגבעת-הזית.

עובדיה עלי (הליכוד):

למה?

סאלח סלים (חד"ש):

כי לא ייתכן לעשות את הדברים האלה יחד. או שעושים שלום או שלא עושים שלום. להיות חברים שווים, זה מקובל. אבל שאחד יהיה מעל השני, זה לא מקובל. גם אתה לא מסכים שאתה תהיה למטה ואני אהיה למעלה. איך אתה יכול להסכים שאתה תהיה למעלה ואני למטה? איך זה יכול להיות?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אל תדאג, יעבירו את זה לתאנה, ומשם לרימון – – –

סאלח סלים (חד"ש):

אנחנו נתמוך בממשלה הזאת על כל החלטה הדומה להחלטה של היום. ואנחנו קוראים לממשלה להיות אמיצה ולא להיכנע ללחץ של הימין בצד הזה, וגם לחברי הימין בצד הזה, ששניים מהם יושבים כאן. אנחנו אומרים לממשלה: בכל החלטה על עקירת התנחלות, ימצאו את אצבעותינו מורמות בעד הממשלה, כי זה יקדם את תהליך השלום ויחסוך משני העמים, גם מהיהודים וגם מהערבים, דמים, רצח, הרג ושכול. תודה רבה.

היו"ר ע' מאור:

תודה. אני מזמינה את חבר הכנסת גונן שגב; אחריו – חבר הכנסת רחבעם זאבי, ואחריו – חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה.

גונן שגב (יעוד):

כבוד היושבת-ראש, חברי הכנסת הנוכחים, עולה פה סוגיה שאינני חושב שצריך לחלק אותה לימין ולשמאל ולא לשום צורה פוליטית אחרת, כיוון שזו בעיה מאוד מאוד משמעותית לגבי עתיד היישובים היהודיים ביהודה ובשומרון.

אחת הבעיות המרכזיות היא, אולי, שהסכם אוסלו הוא הסכם שהקצוות שלו לא נסגרו באופן מוחלט, ולכן ניתן לפרש אותו כמו שיאסר ערפאת מפרש אותו, דהיינו: סוף אוסלו, מבחינת יאסר ערפאת, הוא מדינה פלשתינית שבירתה ירושלים; וניתן לפרש אותו כמו שחלק גדול מהבית הזה מפרש אותו, כמתן אוטונומיה ליישובים או לריכוזים ערביים גדולים ביהודה ובשומרון, תוך שמירה, כמו שהממשלה אומרת, של ריבונות ישראלית מלאה, עם שליטה ישראלית, עם פיתוח ישראלי, של ירושלים רבתי, של בקעת-הירדן ושל הריכוזים היהודיים ביהודה ובשומרון.

עכשיו בעצם יש שאלה אם הממשלה לא עשתה, או לא עושה בעצם הדקות האלה, טעות היסטורית – כי אני מבין שעכשיו יושבים על המדוכה ודנים בנושא הזה – ולא הולכת לקבוע תקדים שבעצם עלול שלא לשפר או לקדם או להריץ קדימה את תהליך השלום, אלא להיפך, היא עלולה לגרום למצב שתהליך השלום ייתקע בצורה כזאת שלא יהיה אפשר להוציא את עגלת השלום הזאת מהבוכן, שלפי דעתי היא תקועה בו גם ככה.

נאמר פה על-ידי חברי, ששפיכות דמים לא תימנע, אם הגבעה הזאת לא תיבנה ואם הגבעה הזאת כן תיבנה. החשיבות הגדולה מבחינת ממשלת ישראל, מבחינת עם ישראל, היא להבהיר לעולם כולו ולעם ישראל ולבית הזה על כל פלגיו, שבנייה פרטית יכולה להימשך בכל אזור ואזור, על אחת כמה וכמה אם הולכים לשלום. אין סיבה שבאזור שהוא בבעלות פרטית, על אדמה פרטית, או על אדמת מינהל שהוחכרה לקבוצה מסוימת, לעמותה כזאת או אחרת, אין סיבה שלא ייבנה שם יישוב. בעיקר שמדובר פה על מה שנקרא יישובי התפר, או במקרה הזה על יישובים שנמצאים ברדיוס ירושלים, שהיה ברור שזה הכיוון. ויאסר ערפאת ידע מלכתחילה שזה הכיוון. זה שהוא חייב לצעוק כלפי עמו: ירושלים שלי, וכל היישובים ירדו – אני מבין אותו. אבל מצד שני אנחנו, עם ישראל, היהודים שיושבים פה, צריכים שלא להרפות מהעניין הזה, בין שאנחנו משמאל ובין שאנחנו מימין.

הרי ברור לכול, אני חושב שברור גם לשמאל הקיצוני ביותר, אם אפשר להגדיר אותו כך, שלא יורידו את 150,000 המתיישבים ביהודה ובשומרון. ייתכן שיישוב קטן זה או אחר שנמצא בתוך ריכוז ערבי – ואינני מדבר על יישוב שנמצא בנקודה היסטורית, כמו חברון, אני רוצה להדגיש את זה, אלא באמת יישוב שנמצא על איזה הר נידח, המוקף כולו אוכלוסייה ערבית, ולא ניתן יהיה להחזיק בו באוטונומיה של אותו אזור – ייתכן שיצטרכו לרכז אותו ליישוב אחר. אבל בגדול, או בתוכנית הכללית, וזה גם מה שהממשלה דיברה עליו, בעבר תוכנית-אלון דיברה עליו – לא מדובר על חזרה לגבולות 1967. ואולי כדאי שיאסר ערפאת ישמע את זה. כי אם הוא לא ישמע את זה עכשיו יום יום, בוקר בוקר, ערב ערב, ההתפוצצות של אותה אוטופיה או של אותו חיזיון שהוא בונה לעצמו תגרום לזעזוע כל כך גדול, שזה יביא אותנו למצב, לא רק כמו המצב שהיה לפני התחלת תהליך השלום, אלא למצב גרוע ממנו.

אולי זה דומה קצת למדיניות שהיתה לממשלה הזאת ולממשלה הקודמת מבחינת ההוראות שנתנו לחיילים ביהודה ובשומרון. ההוראות או הקביעות או החוקים צריכים להיות מאוד ברורים, וההכרזות צריכות להיות כאלה שאינן משתמעות לשתי פנים.

ואם מדברים על ירושלים ויש פה קונסנסוס גם בעם וגם בבית הזה – לא מלא, ברור לי שהמפלגות הערביות חושבות אחרת, לגיטימי, חושבות אחרת – אם ברור לכול שעל ירושלים אין מדברים ולא נדבר בעתיד, כבר מהיום – וזה שכתוב בהסכם אוסלו שעל ירושלים יתדיינו בעתיד, אז כתוב – ואם מובן מהיום שהדברים האלה הם לא סתם אמירות כלפי חוץ אלא הם מסמרות, הם חלק מאתנו, כעם ישראל בארץ-ישראל, ומהדברים האלה לא נזוז, אזי התהליך יהיה יותר בריא, לפי דעתי. אולי הוא יהיה קצת יותר אטי, אבל הסיכוי להגיע לאיזה הסדר עם אוטונומיות מסוימות הוא סיכוי קיים, ואסור ללכת בשיטה הנוכחית של העלמת עובדות מרכזיות, כמו – על ירושלים נדבר עוד שלוש או ארבע שנים. הרי אף אחד, לרבות ערביי ישראל, לרבות ערביי יהודה ושומרון, לא משלה את עצמו שתהיה איזו ממשלה שתוכל לבוא אל העם ולהגיד לו: אנחנו מוותרים על ירושלים העתיקה, אנחנו מוותרים על ירושלים רבתי. הרי ברור שזה לא יקרה.

לכן הדברים האלה צריכים להיאמר היום ועכשיו, ומפה והלאה לא לעשות משא-ומתן של פוליטיקה מסתורית. מהדברים האלה שבענו, מהדברים האלה לא יצא דבר, אלא באמת צריך לשים על השולחן. אם הצד השני לא מסכים – לא יקבל את דעתנו ולא ילך להסכם. אם הצד השני מסכים, יקבל את דעתנו, אולי עם תקוות בלב. לכל אחד יש תקוות, אולי יש להם תקוות, אבל יהיה להם ברור שכל עוד עם ישראל – ואני מקווה שזה יהיה לנצח, אני מאמין שזה לנצח – הוא השולט במדינה, אין מה לדבר על אותם נושאים שהיום עולים לדיון בממשלה. תודה.

רחבעם זאבי (מולדת):

עדיין אין פה שר מן הממשלה.

היו"ר ע' מאור:

תודה. חבר הכנסת רחבעם זאבי, אחריו – חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה.

רחבעם זאבי (מולדת):

עדיין אין פה שר מהממשלה.

קריאה:

אין ממשלה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אין ממשלה, אבל שישבו פה הבטלנים האלה.

עובדיה עלי (הליכוד):

רחבעם זאבי (מולדת):

גברתי היושבת-בראש, חברי הכנסת הנוכחים, כנסת ישראל וממשלת ישראל בקריית בן-גוריון בירושלים הוקמו במקומו של הכפר הערבי שיח'-באדר, שננטש בתש"ח ותושביו ברחו. על-פי ההיגיון של שרי מרצ וחלק משרי העבודה, כפי שהוצג היום בישיבת הממשלה בעניין גבעת-התמר בצפון-אפרתה, צריך לפנות את הכנסת ואת קריית-הממשלה ולהחזיר את הערבים למקום הזה. שמעון פרס יצא בוודאי למסע בעולם כדי לאסוף כסף למענם, וגם התורמים היהודים למגבית היהודית יתבקשו להעביר את תרומותיהם לשיקום הפליטים של שיח'-באדר.

זהו לא חזיון דמיוני. זו המציאות בארץ-ישראל בשנת התשנ"ה. זהו הגיונה של ממשלת דראושה ומחאמיד, בראשותו של רבין. זה ההיגיון מבית-מדרשם של "בצלם" ומרצ ו"יש גבול" ו"נשים בשחור" וממשלה בשחור.

בהיגיון הזה צריך לפנות גם את קיבוץ מרחביה של "השומר הצעיר", ולהחזיר לשם את הערבים שישבו שם לפני כן בכפר הערבי פולה, וגם את קיבוץ משמר-העמק – לערביי אבו-שושה, וגם את קיבוץ מגידו – לערביי לג'ון –

עובדיה עלי (הליכוד):

חבר הכנסת זאבי, חבר הכנסת זאבי – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

– וגם את כל 80 הקיבוצים של הקיבוץ הארצי, "השומר הצעיר", שכולם – ללא יוצא מן הכלל – קמו במקומם של 80 כפרים ערביים, שנקנו או שננטשו. גם הקיבוץ שלך, גברתי היושבת-ראש.

היו"ר ע' מאור:

על כך אין לי אפשרות לענות לך בתור יושבת-ראש.

עובדיה עלי (הליכוד):

חבר הכנסת זאבי, פולה זה המקום שבו שוכנת היום עפולה.

רחבעם זאבי (מולדת):

הכפר הערבי פולה הוא בדיוק המקום שעליו קם קיבוץ מרחביה. משמר-העמק קם במקום אבו-שושה, רשפים קם במקום אשרפיה, הלאה, ומגידו במקום לג'ון, וכן הלאה וכן הלאה. אבל הזמן שלי ייגמר.

אבל לא רק את קיבוצי "השומר הצעיר" צריך להחזיר לפי ההיגיון הזה, אלא גם את קיבוצי התק"ם –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

טוב שלא תשכחו את זה.

רחבעם זאבי (מולדת):

– – והקיבוץ הדתי ותנועת המושבים, וגם את המושבות והערים – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

טוב שלא תשכחו את זה.

רחבעם זאבי (מולדת):

– – שהרי לפני רחובות היו קיימים שם שני כפרים ערביים, דוראן וזרנוגה, ולפני נס-ציונה היה כפר ערבי בשם ואדי-חנין, ולפני נתניה היה שם כפר ערבי ששמו אום-חאלד.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

תזכור את זה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אבל לפי ההיגיון הזה צריך לפנות אחר כך את כל הכפרים הערביים מארץ-ישראל ולהחזירם ליורשיהם של התושבים היהודים שחיו שם לפניהם, כי לפני נבלוס היתה שכם, ולפני ח'ליל היתה חברון, ולפני סמוע היתה אשתמוע, ולפני טובאס היתה תרצה.

עובדיה עלי (הליכוד):

נכון.

רחבעם זאבי (מולדת):

אם מבשלים במטבחי השמאל נוסחה של צדק, צריך לתבוע את הגשמתה בשלמות, ואז על הערבים שכבשו את הארץ הזאת בחרב, כפי שעשו בהרבה ארצות, לשוב לארץ אבותיהם, שממנה הם באו.

אבל מה אנחנו מחפשים היגיון ועקביות אצל השמאל הישראלי ואצל ממשלת שריד-פרס בראשות רבין? כאשר המחנה הלאומי הפגין, הם טענו שאנחנו מעסיקים את כוחות הביטחון בהפגנות. כאשר

אנחנו הפגנו, קראו לנו בשמות גנאי ותבעו לאסור, לעצור, להכות ולפזר. כל זה השתנה והיה לחוקי וללגיטימי כאשר הם עומדים בהפגנה אחת עם רוצחי ה"פתח" וה"חמאס" ו"הג'יהאד האסלאמי", שקוראים הידד לאימאם המוסלמי, שתובע הקמת מדינה פלשתינית מהנהר עד הים, מכים ופוצעים חיילים ושוטרים, והאחרונים מקבלים פקודה לנהוג באיפוק. זו הצביעות של השמאל הישראלי, בלי בושה, והתקשורת אתם, והממשלה אתם, והשטן אתם.

כאשר הייתי נער צעיר בתנועת נוער חלוצית, מה שקוראים תנועת נוער של תנועת העבודה הציונית, לימדו אותי ואת חברי, כי באנו לארץ-ישראל כדי לכבוש אותה, לרשת אותה ולהתנחל בה. אלה היו מצוות "עשה" של הציונות, ובזכותן קמה מדינת ישראל. בימים ההם חינכו על כיבוש האדמה וגאולת הקרקע, על כיבוש השממה והטרשים, ואפילו על כיבוש העבודה העברית. זו לא היתה גזענות, זו היתה הציונות במיטבה, והיא היתה מוסכמת על הכול, למעט היבסקציה הקומוניסטית. אבל היום תורת מק"י-רק"ח-חד"ש היא תורתה של ממשלת העבודה, ומי יגול חרפתם זאת?

חנייה עלתה על אדמתה בגליל המערבי כתשובה ציונית על התקפות הערבים במאורעות תרצ"ו-תרצ"ט, וכך היה עם מעלה-החמישה בהרי ירושלים, וכך היה עם מעוז-חיים בעמק בית-שאן. כך נהגנו בעבר, לפני שאחמד טיבי הכתיב לנו כיצד לנהוג. כך נהגו האבות המייסדים של תנועת העבודה שהיתה ציונית. אבל בימינו נוהגים יורשיהם בתנועת העבודה לפי תכתיביהן של חד"ש ומד"ע האנטי-ציוניות.

אחמד טיבי, יועצו הישראלי של הרוצח הפלשתיני, מזהיר אותנו, שאם לא נסתלק מגבעת-התמר באפרתה, תתחדש האינתיפאדה. לשון אחר, הוא גם מאיים וגם מסית לרצח יהודים, כי האינתיפאדה היא מלחמה שנהרגו בה 286 יהודים ונפצעו בה 7,000 יהודים. אחמד טיבי מזמין עוד רציחות ותקיפות של יהודים אם לא נשמע בקולו ובקול אדונו הרוצח והשקרן ערפאת המצרי, שמתחזה לפלשתיני.

במדינה שמכבדת את עצמה ושומרת על חיי אזרחיה היו מגרשים את טיבי זה לביבים של עזה. אבל אצלנו הוא בא ויוצא כרצונו וחוזר גם לבתינו דרך אקרון הטלוויזיה הישראלית.

מי שהשיב היום בשם הממשלה, אם זה היה באמת יצחק רבין, הרי הוא שכח שירושלים רבתי היא מושג השאול ממצעה של מפלגת העבודה, שדיברה על ירושלים עם גוש-עציון ועם מעלה-אדומים. הנה החלטות ועידת מפלגת העבודה לפני הבחירות: ישראל תשמור בידיה על שטחים חיוניים, כגון סביבות ירושלים וגוש-עציון. גם את ההבטחה הזאת לבוחר אתם מפירים? ומי העלה את עופרה בארץ בנימין, האם לא היה זה שמעון פרס? מה קרה לכם? ביקשתי מיושב-ראש הכנסת, שהיה יושב-ראש הישיבה, שהמשיב מטעם הממשלה יזדהה, כי קשה היה לי להאמין שזהו אכן יצחק רבין, תלמידם של יצחק שדה, יגאל אלון, איש הפלמ"ח ובנה של רוזה כהן.

אם נאפשר לממשלה הזאת לסגת מגבעת-התמר, ניסוג מחר גם מגבעות אחרות, ניסוג מארץ-ישראל ונמסור את ארצנו ומולדתנו לערב רב של הפלשתינים שיקימו כאן את המדינה ה-22 של הליגה הערבית. אומנם רבין ופרס עוטרו בשל כך בפרס יוקרתי, ואתם גם רוצח הילדים ממעלות ומאביבים. רמטכ"ל ששת-הימים יהיה למחסל מדינת היהודים בשם השלום הכוזב והמזויף, לפי קווי היסוד המומרצים והמחודשים בניצוחם של פרס וביילין.

המאבק בגבעת-התמר באפרתה הוא לא רק מאבקם של המתיישבים שם, אלא המאבק של הציונות, של העם היהודי, על זכותנו להתנחל בארץ אבותינו. זוהי לא גבעת המריבה כי אם ארץ המריבה. כל ארץ-ישראל היא ארץ המריבה. זהו מאבק שתוצאותיו יהיו מופת לירושלים ולבנותיה, לאריאל, לקדומים, ליצהר ולגנים. מי שייסוג מגבעת-התמר – ייסוג מכל ארץ-ישראל, ולכן ניאבק עליה. ניאבק וגם נצליח ונצח ישראל לא ישקר. תודה.

היו"ר ע' מאור:

תודה. חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה, ואחריו – חבר הכנסת אורי אור.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, אני מחכה שתהיה קצת רגיעה.

יוסף בא-גד (מולדת):

רצינו רק לחזק את העניין של שיח'-באדר, להגיש הצעת חוק.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת דראושה, בבקשה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, כעיקרון, ההתנחלויות מהוות מכשול לקידום תהליך השלום. אין שום חוקיות בהתנחלויות הללו. הן מהוות פגע אמיתי, גורם שפוגע בתהליך השלום, בסיכוי להגיע לשלום אמת בין הישראלים לפלשתינים, בין היהודים לערבים. אני חושב שמי שתומך בהמשך ההתנחלויות בעצם אומר "לא" לשלום.

אי-אפשר לתמוך בהמשך ההתנחלויות ולזעוק שלום. מי שאומר: אני בעד המשך ההתנחלויות בשטחים הפלשתיניים הכבושים או בגולן – הוא נגד השלום. לא יעזור לו מה שיאמר. אני חושב שהעולם כולו, הקהילה הבין-לאומית, אפילו ארצות-הברית, אינם נותנים לגיטימציה להתנחלויות הישראליות בשטחים הכבושים. לכן גם היה בהסכם אוסלו סעיף שמדינת ישראל התחייבה בו בצורה ברורה להפסיק את תהליך הקמת ההתנחלויות.

מה שקורה באפרת היום, בכפר אל-ח'דר, הוא בעצם הפרה ברורה של הסכם אוסלו.

סילבן שלום (הליכוד):

מה עם האמנה הפלשתינית? בוטלה?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

זה נושא אחר. אבל בנושא הזה, כל עוד ממשלת ישראל אינה מקיימת את ההסכם, מעכבת אותו, משהה את הנסיגה הישראלית מהשטחים המאוכלסים בתוך הגדה ומונעת בחירות דמוקרטיות, איך אתה מצפה שיכנסו את המועצה הלאומית הפלשתינית? גם מונעים מנציגים פלשתינים רבים שהם חברי המועצה הלאומית הפלשתינית להיכנס לעזה וליריחו, בניגוד להסכם. מי שמעכבת את ההסכם זו ממשלת ישראל. מי שמשהה את ההסכם זו ממשלת ישראל. מי שמונעת הליך בחירות דמוקרטי זו ממשלת ישראל, שבטענות שווא מונעת את היציאה או הפריסה המחודשת של הכוחות הישראליים בתוך הערים הפלשתיניות ובתוך השטחים המאוכלסים. לכן ממשלת ישראל אחראית לעיכוב שחל היום ולכעס בעולם הערבי.

יוסף עזרן (ש"ס):

אפשר לשאול שאלה?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

בבקשה.

יוסף עזרן (ש"ס):

הרי כל הדיון הוא, האם ה"חמאס" ישתתף בבחירות או לא.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני רוצה לשאול אותך: ה"חמאס" הישראלי כאן משתתף בבחירות או לא?

רחבעם זאבי (מולדת):

תתבייש לך.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

ה"חמאס" הישראלי משתתף בתהליך השלום? אם אתה תתנה תנאי כזה, זה בכלל לא הגיוני. זכותם של המתנגדים לתהליך השלום להיות מיוצגים במועצה הפלשתינית שתיבחר, בדיוק כפי שזכותם של המתנגדים לתהליך השלום בכנסת להיות מיוצגים בכנסת.

יוסף עזרן (ש"ס):

סלח לי, זו דמגוגיה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני חושב שבעמדות שלך, המנגודות לתהליך השלום, אתה משקף את הסירוב הישראלי, בדיוק כפי ש"חמאס" מתנגד לתהליך השלום.

יוסף עזרן (ש"ס):

אתה אומר דברי דמגוגיה. אתה אומר שממשלת ישראל מעכבת את הסכם אוסלו – – –

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת עזרן, הוא אפשר לך קריאת ביניים.

יוסף עזרן (ש"ס):

— — —

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

יש ממשלה בישראל ויש ממשלה פלשתינית, ושתייהן מחויבות להסכם השלום; ויש סירוב – סירוב פלשתיני וסירוב ישראלי, שמתנגד לתהליך השלום. אני נגד הסירוב בשני המחנות, ואני בעד המשך תהליך השלום. אם אתה חושב את עצמך לחכם בכך שאתה מדבר שלום ומתנגד להסכם אוסלו, אז אתה לא רוצה שלום.

יוסף עזרן (ש"ס):

ההיפך.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אתה לא רוצה שלום.

יוסף עזרן (ש"ס):

לא נכון. אתה מסלף. בהסכם אוסלו לא כתוב "חמאס".

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אתה יודע כמה "חמאס" יש בכנסת הזאת? אתה לא נמנה עם ה"חמאס" הזה כשאתה אפילו לא מוכן להצטרף לקואליציה שתומכת בתהליך השלום? אתה לא מצטרף ל"חמאס" הזה בתוך הכנסת?

יוסף עזרן (ש"ס):

אתה מערב עניינים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני לא מערב עניינים. אתה מערב עניינים.

סילבן שלום (הליכוד):

אתה נציג "חמאס" בכנסת הישראלית.

יוסף עזרן (ש"ס):

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת עזרן, אני מבקשת להפסיק.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אתם סרבנים לשלום יותר מאנשי ה"חמאס". מי שתומך בהמשך ההתנחלויות הוא עוין לשלום יותר מה"חמאס".

סילבן שלום (הליכוד):

מה עם האמנה הפלשתינית? מתי תמלאו – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

תבצע את ההסכם שהממשלה הזאת חתמה עליו. אבל אתה בעצם מתנגד לכל ההסכם הזה. אתה לא רוצה בכלל הסכם שלום עם הפלשתינים. אתה לא רוצה הסכם שלום עם העולם הערבי. אתה רוצה בהמשך ההתנחלויות, המשך הכיבושים והמשך המלחמות. זה מה שאתה מחפש, חבר הכנסת סילבן שלום, וכן חבריך בסיעת הליכוד.

סילבן שלום (הליכוד):

– – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הלכתם היום לתמוך במתנחלים. מה הם עושים שם? הם מנשלים את הפלשתינים מאדמתם. הם מנסים להקים התנחלויות על אדמה פלשתינית; אדמה פלשתינית שצריכה להיות חלק מאדמת הפלשתינים שעליה תקום המדינה הפלשתינית העצמאית. ולא יעזור לך ולא לאף אחד שמתנגד לזה, בסופו של תהליך תוקם מדינה פלשתינית עצמאית ליד מדינת ישראל, ואין זה משנה איזו ממשלה תהיה במדינת ישראל. העולם כולו לא ייתן לך להמשיך בכיבושים ובהתנחלויות. הקולוניאליזם הזה לא יימשך.

סילבן שלום (הליכוד):

אתה תעבור לשם?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אפילו דרום-אפריקה הפסיקה עם הקולוניאליזם והאפרטהייד. לצערי הרב, ממשלת ישראל, מדינת ישראל, היא המדינה היחידה בעולם שממשיכה בקולוניאליזם מודרני ובגזענות בתוך מדינת ישראל, באפליה נגד האוכלוסייה הערבית במדינת ישראל. רק במדינת ישראל עדיין יש כיבושים, אימפריאליזם ואפרטהייד; רק במדינת ישראל, הדמוקרטיה היחידה במזרח התיכון. מכעיס אותי מאוד

סילבן שלום (הליכוד):

היית בעד פלישה לכוויית.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

מכעיס אותי מאוד שהממשלה הזאת מתקפלת בפני המתנחלים, מתקפלת בפני הימין הקיצוני.

חיים דיין (צומת):

מי שרצה כיבוש זה רק הפלשתינים והערבים שגרים פה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הם הזמינו את הכיבוש. תתבייש לך, חבר הכנסת חיים דיין. איזה עם בעולם רוצה לחיות תחת כיבוש זר?

חיים דיין (צומת):

ההיסטוריה מדברת.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אין עם בעולם שרוצה להיות תחת כיבוש של עם אחר, והכיבוש הזה מזיק למדינת ישראל יותר מאשר מועיל לה.

חיים דיין (צומת):

עד היום הם במלחמות, עד היום הם בטרור.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת דיין, אל תכריח אותי לקרוא לך לסדר. אני מבקשת ממך להפסיק.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

גברתי היושבת-ראש, ההחלטה של הממשלה הזאת היא התקפות בפני הימין הקיצוני, בפני המתנחלים. מחליפים גבעה בגבעה כדי לרצות את המתנחלים, אבל בעצם ההחלטה של הממשלה אומרת המשך ההתנחלויות, המשך השליטה על שטח פלשתיני, המשך הרחבת ההתנחלות אפרתה בניגוד להסכם אוסלו.

אני שואל את הממשלה הנעדרת מהאולם הזה: איך אתם בכלל מעלים על דעתכם שיימשך תהליך השלום אם אתם מפירים אותו בצורה בוטה כפי שאתם עושים?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

מי לא מקיים את הסכם אוסלו?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הממשלה הזאת, שחרתה על דגלה להשיג שלום באזור הזה ולהגיע להסכמי שלום, מתקפלת בפני הימין הקיצוני, והיא נסוגה מההסכם שנחתם עם אש"ף, שבו הסכימה להפסיק את ההתנחלויות. כי לא יהיה הסכם שלום ולא יהיה המשך תהליך שלום כל עוד יוקמו או יורחבו התנחלויות.

אתם צריכים להבין, שהיום יש רוגז רב בעולם הערבי כולו. פסגת אלכסנדריה שהיתה לאחרונה הראתה בצורה ברורה, שהעולם הערבי, גם המדינות המתונות ביותר, גם מצרים, שמקיימת יחסי

שלום עם ישראל, לא יסכימו להמשך ההתקפלות, להמשך הנסיגה מתהליך השלום ולהמשך ההתנחלויות.

אני מזהיר את הממשלה הזאת, ועד הרגע הזה אני תומך בה, אני מזהיר אותה, שהמדיניות הזאת של התקפלות בפני הימין ונסיגה מהסכם אוסלו תפוצץ את ההסכם ותביא להתפוצצות אדירה שתהיה חמורה הרבה יותר מהאינתיפאדה שהיתה במשך שש שנים. מי ששואף לקדם את תהליך השלום ולהגיע להסכם של שלום צריך לעמוד נגד ההתנחלויות, נגד הרחבת ההתנחלויות, שלא יועילו לאיש, לא יועילו לביטחון מדינת ישראל, לא יקדמו את תהליך השלום, רק יזיקו לאינטרסים של שני העמים.

גדעון שגיא (העבודה):

אל תאיים על הממשלה הזאת.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

תפסיק. אמרתי את הדברים לפני פרוץ האינתיפאדה מעל הבמה הזאת. אמרתי שאם לא יהיה תהליך השלום תבוא אינתיפאדה. לא קראתי לה אינתיפאדה, אבל אמרתי, הזהרתי, שיהיה פיצוץ. ואני אומר לכם עוד הפעם כיום, מעל הבמה הזאת, אם תהליך השלום יתפוצץ כתוצאה מהמשך ההתנחלויות, תהיה כאן קטסטרופה לשני העמים; יהיה אסון לילדים שלך ולילדים שלי, לשני העמים.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת דראושה, עליך לסיים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אנחנו צריכים לדאוג להפסיק את ההתנחלויות הללו; להפסיק אחת ולתמיד כל התרחבות של ההתנחלויות. ההתנחלויות הללו אין להן שום עתיד ולא יהיה להן עתיד. אני אומר לך, חבר הכנסת סילבן שלום, ולחבריי, מה שהיה בסיני יהיה בגדה המערבית וברצועת-עזה, ויהיה בגולן. לא יהיו התנחלויות על אדמה ערבית, כי ממשלה שרוצה להשיג שלום עם העולם הערבי צריכה להבין שהעולם הערבי לא יקבל את המשך קיום ההתנחלויות הללו, שמהוות מכשול אמיתי להשגת שלום צודק באזור כולו.

גברתי היושבת-ראש, כמי שחפץ בהמשך תהליך השלום ובהגעה להסכם שימנע שפיכות דמים, אני קורא לממשלה להימנע מכל אישור שיאפשר למתנחלים להרחיב את ההתנחלויות או להמשיך בתהליך ההתנחלויות הקיים.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. חבר הכנסת אורי אור, ואחריו – חבר הכנסת סילבן שלום.

אורי אור (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת הנוכחים, הוויכוח היום הוא לא על ירושלים, הוא לא על גוש-עציון. אין ספק שיש פה ניצול ציני של חלק מהדוברים, כי ברור לכול מהי המשמעות של גוש-עציון במלחמת השחרור. גוש-עציון, דרך אגב, רוב אדמותיו, חבר הכנסת דראושה, הן בכלל של הקרן הקיימת. אבל כולם מנצלים ומדברים על ירושלים ועל גוש-עציון. אין קו ישר אחד – חבל שחבר הכנסת גנדי איננו – בין חניית לבין הוויכוח על גבעת-התמר.

חבר הכנסת עזרן, אני מתכוון לענות לך על השאלה שחבר הכנסת דראושה לא ענה לך עליה.

יוסף עזרן (ש"ס):

לא התכוונתי להתנגח. שאלתי שאלה עניינית.

אורי אור (העבודה):

אני יודע. מאחר ששאלת שאלה טובה, אני רוצה לענות לך. כי הוויכוח האמיתי, רבותי, ובוא נדבר לאלה ששומעים אותנו פה ולא לה ששומעים אותנו במקומות אחרים, הוא איך אנחנו מגיעים לחיים בצוותא עם 3 מיליוני ערבים, ש-2 מיליונים מהם חיים ביהודה, בשומרון ובעזה. זאת השאלה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

2.4.

אורי אור (העבודה):

אני לא נבהל. יש בינינו ויכוח על ירושלים, והוא יישאר. בכלל, חבר הכנסת דראושה, לא כדאי להפחיד, לא מהצד הזה וגם לא מהצד ההוא. ההורים שלי עלו לארץ בתחילת שנות ה-20. היו פה פחות מ-300,000 יהודים, ונלחמנו בטרור, והמשכנו להילחם בטרור, והיום ממשיכים להילחם בטרור, ויש יותר מ-4.5 מיליונים. התוצר הלאומי של אותם 4.5 מיליוני יהודים ועוד 800,000 ערבים שחיים ביחד פה, בארץ-ישראל, הוא גבוה יותר מאשר של ירדן, סוריה ומצרים יחד. עשינו פה משהו, יחד אתכם. עשינו משהו, אל לנו להתבייש, תוך כדי מלחמה בטרור.

אני אומר את זה כי גם בעיני לא מצאו חן האיומים של אחמד טיבי. צריך לדבר, ומי שהולך לחיות ביחד – שלא יאיים. אני בכלל לא בין אלה שמאיימים. עשיתי ואני עושה. לכן הוויכוח הוא – – –

יוסף עזרן (ש"ס):

מי שעושה לא מאיים.

אורי אור (העבודה):

נכון. לכן הוויכוח הוא, איך אנחנו מוצאים את הדרך, והיא מסובכת. מה שמדאיג אותי, ואני רוצה שיגיעו לפשרה בנושא של גבעת-התמר, משום שאנחנו יכולים להגיע עכשיו להמשך המשא-ומתן. הפלשתינים רוצים להגיע אתנו – אני מדבר על יאסר ערפאת ועל אותם אנשים שחתמו אתנו על הסכם – ללכת לבחירות ביהודה, בשומרון ובעזה, שזה חשוב מאוד, ופריסה כזאת של צה"ל שנוכל לחיות אתה, כי הם מבינים שיש לנו מלחמה עם ה"חמאס" ועם הטרור, והיא קשה מאוד. לכן כל דבר כזה היום פשוט עוצר את התהליך כולו, ואני רוצה את התהליך כולו.

חבל שחבר הכנסת יגאל ביבי איננו פה. הוא מדבר לי על השלום כתפילה, כמשאת נפש. הייתי שואל אותו מה עשתה המפד"ל באמת בשביל לקדם את התהליך הזה. מה עשתה? שלום זה לא רק משאת נפש ולא רק תפילה, ואני לא מזלזל.

צחי הנגבי (הליכוד):

נפיל את הממשלה ונביא את השלום.

אורי אור (העבודה):

צחי הנגבי, ראיתי שנתיים שהיית בשלטון ו-15 שנים שהיית בשלטון. עזוב.

צחי הנגבי (הליכוד):

השלום היום זה דווקא מתקופת הליכוד.

אורי אור (העבודה):

לא אמרתי שיש לנו שלום. יש לנו עם הפלשתינים הסכם עקרונות. אין לנו שלום. כל מי שרוצה לקדם אותו הסכם עקרונות, ואני נמנה עם אלה שרוצים לקדם אותו, כי אני חושב שאין פתרון אחר; לגנדי יש פתרון, והכול צוחקים ויודעים שזה לא יהיה. זה לא יהיה לעולם. אני מדבר על אותם אנשים שדיברו פה היום, חוץ ממולדת, והשתמשו בסמאות, השתמשו במלים. אני רוצה היום להגיע לזה שהשלטונות הפלשתיניים שחתמו אתם על הסכם עזה ויריחו ילכו לבחירות, ואז נראה באמת אם ה"חמאס" ייכנס לבחירות כמפלגה, ובזה שהוא ייכנס כמפלגה – הוא יכיר בהסכם אוסלו. נראה מה יהיו התוצאות. גם אתה וגם אני רוצים, בצדק, לראות מי תומך בהסכם ומי מתנגד לו.

יוסף עזרן (ש"ס):

אז למה הממשלה – – –

אורי אור (העבודה):

אני עונה לך. לכן אני רוצה שיהיו בחירות. אבל מה?

צחי הנגבי (הליכוד):

ראש הממשלה אמר שלא יהיו בחירות כל זמן שלא ישנו את האמנה הפלשתינית.

אורי אור (העבודה):

לכן ראש הממשלה אמר שהוא רוצה בחירות. ראש הממשלה אמר גם, שהוא רוצה את ביטול האמנה הפלשתינית, אבל אתה, צחי הנגבי, פסול בעיני לעדות, משום שאני חושב שאם יהיו בחירות יהיה גם ביטול האמנה הפלשתינית. לא יכול להיות, לצערי הרב, ביטול – – –

צחי הנגבי (הליכוד):

את זה אמרתם לפני שנתיים.

אורי אור (העבודה):

נכון. זה גם לא יכול להיות היום, כי אתה יודע שאין רוב, אין היום 75% לביטול האמנה הפלשתינית.

צחי הנגבי (הליכוד):

זה מה שאנחנו אומרים. – – – מי שאין לו רוב.

אורי אור (העבודה):

לכן אני לא צריך להיות חכם.

למה אני רוצה לעשות בחירות? אני מעריך שיש לו רוב. שירותי המודיעין גם הם מעריכים לפי סקרים שיש לו רוב. אבל פה אני רוצה כמון לבחון פעם אחת בבחירות מה הם יחסי הכוחות בשטח. זה דבר אחד.

דבר שני, אני רוצה שהאנשים שאתם חתמת על הסכם פעם ראשונה יקבלו תמיכה בחיים, מלמטה.

דבר שלישי, אני רוצה שתתחיל להתבסס מנהיגות יותר חזקה, שלא באה מתוניס אלא נבחרה בשטח, ולקראת הגעה אתם להסכם, שבלי לפרוס את צה"ל מחדש אפשר להגיע לבחירות, נכנס לנו באמת הוויכוח האמיתי סביב גבעת-התמר.

לכן, גברתי היושבת-ראש, חברי חברי הכנסת, בואו נחשוב רגע, נעצור, ניקח אוויר ונראה איך ממשיכים את התהליך. זה לא הסדר קבע, זה הסדר ביניים – עדיין לא. מה שיכול להיות, שכל אלה שרוצים לעצור את התהליך דרך ויכוחים כאלה על הסדר קבע או על גבעה זו או אחרת – בזה לא נגיע לשום דבר אלא להמשך המלחמה.

הערה אחרונה. גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, שמעתי בדברי חבר הכנסת יגאל ביבי איום מוסווה על ראש הממשלה, שאנשי גוש-עציון וההתיישבות ייקחו את הביטחון לידיהם. רבותי, צה"ל אחראי לביטחון, צה"ל משקיע היום בביטחון יותר מאשר אי-פעם, ואני מציע לראשי ההתיישבות ביהודה ובשומרון, שלא יתפסו מאחזים ולא יתפסו גבעות, אלא יחפשו את הדרך להגיע לאותו הסדר שאני מאמין שאנחנו מתקרבים אליו. הזמן חשוב מאוד וצריך לנצל אותו. לא תהיה שום דרך אחרת אם לא נתקדם כמו שהתחלנו עכשיו.

רבותי חברי הכנסת, גברתי היושבת-ראש, בואו לא ננצל את האירוע, שהוא חשוב, שהוא טרגי בפני עצמו – לא נשתמש בגוש-עציון, שאנשיו נלחמו מלחמת גיבורים במלחמת השחרור, כדגל לעצור את התהליך המדיני שלא הצלחנו להוביל אותו עד עכשיו ביתר מהירות. תודה רבה.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. חבר הכנסת סילבן שלום. אחריו – חבר הכנסת אביגדור קהלני.

סילבן שלום (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, החלטת הממשלה היום היא כניעה מבישה למתפרעים הערבים באל-ח'דר, לחברי הכנסת שליוו אותם ולתכתיב של השותפה הקואליציונית הבכירה – מרצ. לראות אותם מתפרעים עומדים בשורה של אנשים שזורקים אבנים ופוצעים חיילי צה"ל, כשמצחם שותת דם, ולבסוף לתת להם את הפרס ולא לבנות שם את השכונה שתוכננה, אין כניעה יותר גדולה מזאת לטרור.

לא יעזור לראש הממשלה דבר וחצי דבר. הוא ימשיך לומר כאן שאיננו רוצים לשלוט בעם אחר, הוא ימשיך לומר כאן שהפשרה הזאת היא מחויבת – הדבר הזה מהווה כניעה מבישה לאחמד טיבי ולאנשים שהיו אתו. לשבת שם עם הכאפייה, לדחוף את החיילים ולזרוק אבנים ולפצוע חיילים ושוטרים במצחם, אני חושב שזה דבר שלא ייעשה.

כשאנחנו נמצאים בשלטון ישראלי, לא מאפשרים בנייה, איפה? – בגוש-עציון. אמר קודם חבר הכנסת אורי אור והזכיר לחבר הכנסת דראושה, שזו לא אדמה של מתיישבים פלשתינים, זאת אדמת הקרן הקיימת. אדמות גוש-עציון הן של הקרן הקיימת במשך עשרות ומאות שנים. יושב כאן חבר הכנסת דראושה ומדבר על האדמות הכבושות והשדודות.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

זו אדמה שהופקעה.

סילבן שלום (הליכוד):

אני רוצה לומר לך, חבר הכנסת דראושה, שלא יעזור לך ולא לחברייך ולא לאנשיכם דבר, כי כל כניעה כזאת של ראש הממשלה הנוכחי רבין מקרבת את בנימין נתניהו להיות ראש ממשלת ישראל. כל כניעה כזאת, כשהציבור רואה שאבנים ודם מובילים את ראש הממשלה הזה לקבל החלטות מסוג כזה, מובילה אותנו עוד צעד אחד בחזרה לשלטון שהציבור רוצה בו.

ההחלטה הזאת אמורה להיות מעין פשרה מפא"יניקית טיפוסית של כן ולא. הגבעה הזאת אומנם תהיה שייכת לשטח המוניציפלי של אפרת, אבל אסור יהיה לבנות עליה. יהיה מותר לבנות על הגבעה השכנה. זאת התרופה של כן ולא.

בכלל, ראש הממשלה הזה מתאפיין בלהגיד דבר אחד ולעשות דבר אחר. כידוע לכם, היתה החלטה של שר השיכון, והוא אמר אותה באופן חד-משמעי כאן, מעל במת הכנסת, בגיבוי של ראש הממשלה, ולא מבצעים אותה. אבל האם זו החלטה ראשונה שהוא אומר כך ועושה אחרת? הרי כידוע לך, חבר הכנסת דראושה, ראש הממשלה הזה אמר שהוא לא ידבר עם אש"ף. ידוע לך?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

סילבן שלום (הליכוד):

אז הוא אמר שהוא לא ידבר עם אש"ף. עברו שמונה חודשים והוא מדבר עם אש"ף. כן ולא. הוא אמר שלא ירד מרמת-הגולן, גם לעת שלום לא נרד מרמת-הגולן. הוא אמר? אמר. היום יש הסכם שהבעיה אתו היא רק – האם הנסיגה תהיה אחרי 1996 או לפני 1996. אסד רוצה שהיא תהיה עד 1996, כי הוא חושש שאולי בנימין נתניהו יהיה ראש הממשלה, ורבין רוצה אחרי 1996, כדי לסנור את עיני הציבור. כן ולא.

אז כן ולא באש"ף, כן ולא בגולן, ולאחר שהוא חתם על ההסכם עם חבריך, חבר הכנסת דראושה, עמד כאן שר החוץ עם ראש הממשלה ואמר: לא עוד טרור, נגמרו 100 שנות טרור. אנחנו עדים למצב של התגברות הטרור, מצב שלא היה כדוגמתו. כן ולא.

אם נוסיף על זה גם את ההחלטה בעניין הבורסה, שהרי הוא אמר שכל עוד הוא ראש ממשלה לא יהיה מס על הבורסה, עוד הפעם – כן ולא. גם עכשיו, מחליטים לבנות, לפי מה שאומר שר השיכון בן-אליעזר, ולאחר מכן יורדים.

ראש ממשלה לא החלטי, ראש ממשלה שלא יודע מה הוא רוצה, שאיבד את הכיוון, שאיבד את שיקול הדעת, ובסופו של דבר מביא אותנו לעברי פי-פחת. אני לא יודע אם עוד תהיה לנו האפשרות לתקן את המעללים שלו, לא יודע אם תהיה עוד אפשרות למחנה הלאומי לתקן את כל הרע שהוא עושה לעם ישראל בפרק הזמן שיהיה לנו החל ב-1996.

אבל אני רוצה לומר לך דבר אחד, חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה. אתה עמדת כאן ודיברת על ההתנחלויות, ההתנחלויות וההתנחלויות. הרי היום אתה תומך בממשלה, חד-משמעית, כי אתה נותן לה פה את הרוב החוסם; אתה תומך בממשלה שבסופו של דבר הלכה לאיזה הסכם עם אש"ף, להגיע לאיזה הסדר של הסרת ההתנחלויות האלה. מה אכפת לך? תחכה עוד חודש, עוד חודשיים. הרי הם עושי דברך מהיום הראשון. בשביל מה אתה עומד כאן ומתריע, קופץ וצועק? הרי מי שקובע בסופו של דבר זה אתם, לצערי הרב. מהרגע שהממשלה הזאת הוקמה, בחמשת המנדטים שיש לכם, שהבאתם את הרוב החוסם, אתם קובעי דבר. אתם קובעים לא רק שאנחנו ניסוג – – –

יהושע מצא (הליכוד):

לא כל דבר. פרט לתקציבים.

סילבן שלום (הליכוד):

פרט לתקציבים.

יהושע מצא (הליכוד):

תקציב הם משאירים – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

לעומת מה שאתם עשיתם – – –

סילבן שלום (הליכוד):

אני רוצה לומר לך, שאתם דואגים רק לדבר אחד. אתם דואגים לכיבוד ההסכם מהצד הישראלי. מהצד הישראלי מכבדים את ההסכם כל הזמן, אבל מצד אש"ף – זה שום דבר.

אתה אומר, ישראל מפירה את ההסכם. מה עם האמנה הפלשתינית, חבר הכנסת דראושה, איפה ההתחייבות הזאת של אש"ף?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

שיאפשרו להם לבחור – – –

סילבן שלום (הליכוד):

איפה ההתחייבות שלכם לעשות? אתה מדבר על מצב שבו הגוש הימני תומך בכיבוש. הרי אתה נמנית עם אלה שתמכו בכיבוש כוויית על-ידי עירק. אתה וערפאת צעקתם שזה המחוז ה-19 של עירק. אז אתה עומד כאן ומטיף לנו מוסר, אתה שמצדד בכיבוש מדינה על-ידי מדינה? ואתה יודע שחבלי יהודה ושומרון אין עליהם ריבונות של אף אחד. אלה חבלי ארץ שהם נקיים מכל ריבונות. שום מדינה לא הכירה בריבונות של ירדן, חוץ משתי מדינות – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אלה שטחים של העם הפלשתיני.

סילבן שלום (הליכוד):

— — אנגליה ופקיסטן.

אני רוצה לומר לך, שאתה, כמי שתומך בכיבוש כוויית על-ידי עירק, יכול לומר לנו — שאנחנו חוזרים לחבלי מולדת, שחוזרים לגוש-עציון, שאלה אדמות הקרן הקיימת. על מה אתה מדבר? איך אתה יכול לעמוד כאן ולדבר בצורה אחת, כשלפני ארבע שנים דיברת בצורה אחרת. כשזה עניין של עירק וכוויית וידיך הוא סדאם חוסיין זה בסדר, כאן זה לא בסדר?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

— — —

סילבן שלום (הליכוד):

אני רוצה לדעת פעם אחת האם אתה אזרח ישראלי — —

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

— — —

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת דראושה, זה זמנו של חבר הכנסת סילבן שלום.

סילבן שלום (הליכוד):

— — שאמור לדאוג לאינטרסים של מדינת ישראל, או שאתה בעצם מייצגו של אש"ף בבית הזה. עיני לא צרה, זכותך להיות חבר כנסת וזכותו של כל ערבי באשר הוא אזרח ישראלי להיות חבר כנסת. זכותו להיבחר, כמו זכותו של כל אדם אחר. אבל אתה לא יכול לשבת כאן, בבית-המחוקקים, ולהיות בעצם נציגו של גוף אחר, מחוץ למדינה הזאת, שיש לו אמנה פלשתינית, שרוצה להשמיד את הבית שבו אתה יושב. זה לא מתיישב עם ההיגיון. זו סתירה שאינה ניתנת ליישוב.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

זו דמגוגיה זולה. אני מייצג את הציבור הערבי בישראל – – –

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת דראושה, ברשותך.

סילבן שלום (הליכוד):

זכותך לייצג את הציבור הערבי וזכותך לדאוג לשיפור מצבו הכלכלי, החברתי, כל מה שיש מסביב, תשתיות וכדומה. אני מכבד את זה. אתה לא יכול לעמוד כאן ולדבר כנציגו של ארגון שרוצה לחסל את המדינה שאתה חבר בבית-המחוקקים שלה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני יכול לעמוד כאן ולקרוא לשלום.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת דראושה, אני מבקשת להפסיק.

סילבן שלום (הליכוד):

איך אתה יכול ליישב את הסתירה? אני מבין שמדינת ישראל כבר הגיעה למצב של איבוד כל כיוון כמעט. הרי לפני חודשים מספר הוציא ראש הממשלה הנחיה לכל פקידי הממשלה שלא לבוא עוד במגע עם אחמד טיבי. אחמד טיבי הוא לא אוהב שלך, והוא הולך להקים מפלגה שאולי תפיל אתכם. אבל על אותו אחמד טיבי, שהוא יועץ של ערפאת, הוטל וטו, ראש הממשלה אסר על פקידי ישראלים לקיים עמו מגעים. למרות האמור לעיל, לא עברו שבוע-שבועיים, וכל האנשים מהצד השמאלי של הממשלה הזאת לא שעו להנחיית ראש הממשלה, ממשיכים להיפגש אתו כאילו לא קרה דבר. הוא, נציגו עלי אדמות של ערפאת, רוצה עכשיו לרוץ לכנסת. אבל איך הוא רוצה לרוץ לכנסת? על סמך זה שהוא עומד באל-ח'דר עם הכאפייה שלו, כאילו הוא איש שלום, מחמם את האווירה ומסית את כל האנשים, הוא עם חבריו.

רחבעם זאבי (מולדת):

מאיים באינטיפאדה.

משה נסים (הליכוד):

הסתה לרצח.

סילבן שלום (הליכוד):

מאיים באינטיפאדה וגורם לכך שבסופו של דבר פוצעים את חיילי צה"ל. עד איפה אנחנו יכולים להבליג? עד איפה אנחנו יכולים לשתוק?

אמרתי לך בתחילת הדברים, כל מקרה כזה רק מקרב אותנו עוד צעד אחד בחזרה אל הגה השלטון, כי הציבור כבר מבין. הציבור הבין שהממשלה הזאת בגדה בעקרונות הבסיסיים ביותר של הצרכים הביטחוניים, של הצרכים הציוניים שלו כעם וכאזרח.

מאחר שהדברים מתרחשים, הציבור כבר שבע ועייף מהממשלה השנואה ביותר שהיתה בתולדות מדינת ישראל. מעולם לא היתה ממשלה כה שנואה. מעולם לא סלד הציבור ממשלה כמו שהציבור הישראלי סולד היום מהממשלה הנוכחית. מעולם לא היה נתק כזה בין הציבור בארץ לבין ממשלתו.

לסיום, אני רוצה לומר לכם, גברתי היושבת-ראש, טוב היה עושה ראש הממשלה אילו עמד על החלטתו שלו ליישב את הגבעה הזאת, ליישב את השכונה באפרת ולא להיכנע לתכתיב הערבי-הפלשתיני, כי כל כניעה כזאת מזמינה כניעה נוספת. אנחנו עדים לראש ממשלה שמתחילת כהונתו נכנע לאורך כל הדרך לטרור, כך שההחלטה היום אותי לא הפתיעה. היו אחרים שציפו שראש הממשלה הנוכחי יביא אולי לאיזה שינוי בקו שבו הוא מוביל את הציבור. ההחלטה שלו היום מקרבת אותו לספסלי האופוזיציה. ויפה שעה אחת קודם. תודה.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה.

רחבעם זאבי (מולדת):

גברתי היושבת-ראש, עדיין אין כאן שר מהממשלה.

היו"ר ע' מאור:

אני מבקשת להסב את תשומת לבו של יושב-ראש הכנסת.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ע' מאור:

הודעה לסגנית מזכיר הכנסת.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושבת-ראש, הנני מתכבדת להודיע, כי הונחו היום על שולחן הכנסת –

לקריאה ראשונה, מטעם הממשלה: הצעת חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף האדם), התשנ"ה-1995; ולקריאה ראשונה, מטעם ועדת העבודה והרווחה: הצעת חוק פיצויי פטורים (תיקון מס' 6) (התפטרות לרגל לידה או לצורך התנדבות לשירות לאומי), התשנ"ה-1995. תודה.

היו"ר ע' מאור:

תודה.

הצעת סיעות מפד"ל-צומת להביע אי-אמון לממשלה בשל החלטתה להפסיק את עבודות הפיתוח באפרתה

היו"ר ע' מאור:

רשות הדיבור לחבר הכנסת אביגדור קהלני, ואחריו – לחבר הכנסת עמנואל זיסמן.

אביגדור קהלני (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, חברי לכנסת, ראשית, מעל במה זו רצוני לומר לעם ישראל מה זה גוש-עציון. נדמה לי שלא הכול יודעים. חבר הכנסת רחבעם זאבי, אני רוצה יחד אתך להסביר לעם ישראל מה

זה גוש-עציון. יש לי תחושה שעם ישראל לא יודע מה זה גוש-עציון. עם ישראל יודע ומכיר הרבה מקומות – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

עם ישראל יודע. ממשלת ישראל לא יודעת.

אביגדור קהלני (העבודה):

לדעתי, עם ישראל לא יודע. אנשים חושבים שנמצאים שם אנשים פנאטים שהשתלטו על אדמות. אני חושב שמן הראוי שעם ישראל ידע מה זה גוש-עציון. אביא כמה נתונים, כדי להזכיר לכולנו. בגוש-עציון יש 14 יישובים שהוקמו בשטחים שמרביתם נרכשו על-ידי יהודים בשנות ה-20 וה-30. זה גוש יישובים שהוקם על שטח שהיה יהודי. יש שם היום 17,000 תושבים; תושבים טובים, אמיתיים, שהקימו בית. באפרת לבדה יש 5,500 תושבים. גודלה של אפרת כגודל קצרין. אני אומר זאת כדי שאנשים יוכלו לדמיין לעצמם את גודלה של אפרת. ביתר-עילית בערך באותו גודל, כ-5,000 תושבים. מדובר ב-17,000 תושבים שהתיישבו במקום שממשלת ישראל היום קובעת במצע שלה – – –

אני רוצה לקרוא ממצע מפלגת העבודה, שבנושא עקרונות מדיניות החוץ והביטחון אומר: "ישראל תשמור בידיה על שטחים חיוניים שאינם מאוכלסים בצפיפות על-ידי ערבים, כגון סביבות ירושלים וגוש-עציון". זה קטע ממצע מפלגת העבודה.

משה נסים (הליכוד):

ראש הממשלה אומר: חוץ מאפרת.

אביגדור קהלני (העבודה):

אני קורא קטע ממצע מפלגת העבודה ואני נאמן למצע הזה. המצע הזה הוא שמחייב אותי כחבר מפלגת העבודה.

אני בא היום מגוש-עציון. בשבוע שעבר הייתי בגוש-עציון, הלכתי להזדהות עם התושבים. היום עמדתי על גבעת-התמר ועליתי על גבעת-הזית. הלכתי לראות במקום במה דברים אמורים. קודם כול אני רוצה לומר דבר על האנשים שיושבים שם. בהרצאה שלי בשבוע שעבר בגוש-עציון, באפרת, נתקלתי באנשים טובים, יהודים ציונים, הרבה מאוד עלו ארצה, קנו אדמה במקום והקימו את ביתם. מבחינה זאת, עם ישראל היפה.

מצע מפלגת העבודה, שמחייב את הממשלה הזאת, מדבר על חיזוקו של גוש-עציון. גוש-עציון והגבעה שמדובר עליה היום יהיו תחילתו של תהליך, שגם אני חושש ממנו. הלוא היום דיברו על

גבעת-התמר ועברו לגבעת-הזית; בשבת היו הפגנות באזור אשלים שבנגב, שבעצם הם החליטו שזאת אדמתם. אני התאמנתי בשטח הזה שנים רבות על טנקים, ופתאום האדמה הזאת כבר לא שייכת לצה"ל ושם הולכים להתיישב. הבוקר אני שומע על אנשים שמנסים לנגוס באריאל. אפשר ללכת ולמנות עוד מקומות שמנסים לנגוס בהם.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

איך אתה משווה אזרחים בדואים בנגב עם ההתנחלויות? אלה אזרחים שאפילו משרתים בצבא.

אביגדור קהלני (העבודה):

חבר הכנסת דראושה, כדאי שתלמד גם להאזין לאדם שגדל במדינה הזו, ההורים שלי גדלו במדינה הזו, יש פה אנשים שחיים פה הרבה שנים ועדיין אנחנו חוששים מכם. יש לנו בעיה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

זאת בעיה שלכם.

אביגדור קהלני (העבודה):

יש לנו מטוסים טובים וטנקים, אבל אתם החלטתם לטפל בנו בצורה דמוקרטית, להיכנס לכנסת הזאת ולחרות על דגלכם שמדינת ישראל היא לא מדינת היהודים עוד – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

— — —

אביגדור קהלני (העבודה):

אתה מבין מה חבריך ואתה רוצים לעשות? לחרות על הדגל שלכם שהמדינה היא לא מדינת היהודים. השתגעתם? נפלתם על הראש? מדינת ישראל לא מדינת היהודים – ברגע שאתם תצליחו להחזיר לממשלה הזאת את הרעיון שהמדינה הזאת היא לא מדינה של העם היהודי, כולנו נצטרך לארוז את הציד וללכת לניו-יורק.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

— — —

אביגדור קהלני (העבודה):

לא תזיזו אותנו מכאן.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

— — —

אביגדור קהלני (העבודה):

החלטתם – שלא בנשק, החלטתם לעשות את זה בצורה אחרת.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

— — —

אביגדור קהלני (העבודה):

החלטתם להקים מפלגה, למחוק את העם היהודי כאן. לא תצליחו.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

— — —

פיני בדש (צומת):

מה השטח שלהם?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הם עלו לפניך.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת דראושה, אני מבקש ממך להפסיק עם קריאות הביניים. חבר הכנסת בדש.

אביגדור קהלני (העבודה):

חבר הכנסת דראושה, אינני מתכוון להתנצל בפניך ובפני אף אחד בעולם הזה על שאני חי פה במדינת ישראל. אין לי ארץ אחרת, ואנחנו נמשיך לחיות כאן בגבולות הביטחון של מדינת ישראל – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אביגדור קהלני (העבודה):

– – והם יהיו כאלה שאני לא אשים את ראשי על הגיליוטינה ואשאיר את החרב בידכם. למחוק את המדינה היהודית מעל פני האדמה?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת דראושה, אני מבקשת ממך להפסיק.

אביגדור קהלני (העבודה):

תגיד לי, איפה אתם חיים?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אביגדור קהלני (העבודה):

אחמד טיבי מקבל שעות טלוויזיה חופשיות בישראל – –

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת דראושה, אני קוראת אותך לסדר פעם ראשונה.

אביגדור קהלני (העבודה):

– – הולך ותוקף חיילים ישראלים.

צחי הנגבי (הליכוד):

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת הנגבי, אל תעזור לי לנהל את הישיבה.

אביגדור קהלני (העבודה):

צפיתי בטלוויזיה ונפגעתי ונעלבתי. עומדים חיילים ישראלים ושומרים על הטרקטורים כדי שלא יפגעו בהם. המון ערבי משולהב, שבתוכו אזרחים ישראלים, מסתער על החיילים, ואחרי זה אחמד טיבי התמים: "הכו בי בקתות". הלוא ראינו בטלוויזיה איך הוא מסתער על החיילים הישראלים. מה הוא רוצה שיעשו? שייסוגו לאחור? הוא מתנפל על החיילים הישראלים, והכו בו בקתות. היה לו מה לעשות בכלל. שיחליט, או שהוא ערבי ישראלי או שהוא כרגע עובר דירה למקום אחר.

אני מודאג מאוד מהתופעה הזאת, מהניסיון למחוק את המדינה היהודית במקום הזה. אבוי לנו אם איזו ממשלה תגיע למצב שהיא תהיה תלויה באיש שיכופף אותה וינסה למחוק את הזהות היהודית שלנו במקום הזה, ויגידו לנו ברגע של חולשה: לא עוד המדינה היהודית שנמצאת כאן.

אני חרד לארץ-ישראל ולעם ישראל. אני חרד שנתחיל לקבל החלטות שלא נוכל לעמוד עוד בפני התקפות כלפינו. אני אומר לכם, אני מצהיר כאן: המצע הזה של מפלגת העבודה, הוא הכניס אותי למפלגת העבודה. על המצע הזה אני אלחם. ברגע שיסטו ממנו, אני לא אתן את ידי, כי מה שמוביל אותי הוא דבר אחד בלבד: עם ישראל, ארץ-ישראל והביטחון של העם היהודי בארצו. ועל כך אני מתכוון להילחם בכל מאווי. תודה רבה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת אביגדור קהלני.

אביגדור קהלני (העבודה):

רחבעם זאבי (מולדת):

להפיץ את הנאום הזה בבתי-הספר.

משה נסים (הליכוד):

יהודי גאה.

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מזמינה את חבר הכנסת עמנואל זיסמן, ואחריו – חבר הכנסת מיכאל איתן. אני מבקשת שלא להתקהל ליד הדוכן. חבר הכנסת זאבי, חבר הכנסת קהלני, חבר הכנסת צחי הנגבי, אני מבקשת שלא להפריע.

עמנואל זיסמן (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, ממשלת ישראל החליטה אחרי שלוש ישיבות – זה צירוף נסיבות שדווקא כשאני מתחיל לדבר קיבלתי את נוסח החלטת הממשלה; אקרא אותה בפניכם וננתח אותה ביחד.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

נעשה לה פוסט מורטם.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אני קורא את מה שיש בידי ואני מניח שהנייר שבידי הוא מסמך אמיתי: 1. הממשלה דבקה בהחלטתה מס' 360 מיום 22 בנובמבר 1992 בדבר הפסקת הבנייה; 2. להורות לרשות המוסמכת ביהודה ושומרון להתנות את תוקפו של ההיתר שניתן על-ידי הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה אפרת ביום 1 בדצמבר 1994 לביצוע עבודות חפירה ופריצת דרכים בגבעת-התמר; 3. להקצות לעמותת הזית, עמותה לשיקום, רווחה ודת, שטח חלופי בגבעת-הזית במקום השטח שהוקצה לה בגבעת-התמר.

לקרוא שוב את המשפט הזה?

קריאות:

לא, אין צורך.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אני ממשיך: להקים צוות שרים ליישום סעיף 3. הצוות יורכב מראש הממשלה ושר הביטחון, כיושב-ראש, שר החוץ, שר המשפטים, שרת התקשורת, שר הבינוי והשיכון ושר האוצר. לצוות יצורפו היועץ המשפטי לממשלה וראש ענף הדין הבין-לאומי בפרקליטות הצבאית.

צחי הנגבי (הליכוד):

ההחלטה הזאת – – –

עמנואל זיסמן (העבודה):

רבותי חברי הכנסת, ההחלטה הזו של הממשלה פירושה, חבר הכנסת צחי הנגבי – – –

צחי הנגבי (הליכוד):

היא לא תהיה.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אתה כנראה ציפית שהממשלה תקבל החלטה על הפסקה מוחלטת של הבנייה.

צחי הנגבי (הליכוד):

— — —

עמנואל זיסמן (העבודה):

ההחלטה הזו של הממשלה פירושה שיהיה המשך הבנייה ואפרת תמשיך להתפתח ולפתח. הייתי היום בסיור. אין טוב ממראה עיניים. אני מכיר את אפרת. אני תומך בהקמת אפרת; גם כשהיו שם עשרות וגם עכשיו, כשאנחנו מתקרבים ל-6,000. זאת לא התנחלות. זה יישוב שהוא חלק בלתי נפרד מגוש-עציון, וגוש-עציון יהיה חלק ממדינת ישראל בעת שלום.

ראיתי את שלוש הגבעות. שאלתי את עצמי. הגבעה הסמוכה ביותר היא גבעת-הזית. אני מניח שיהיו בה 200-250 יחידות דיור. היא ממש סמוכה. לידה אין דבר. אתם יודעים מה יש בתוך אפרת? בתוך אפרת יש כרמים, והפלשתינים, בשקט, בביטחון ומתוך כבוד הדדי עוברים את הגבולות של אפרת יום יום ומגיעים לכרמים ומעבדים אותם, כי זה בתוך השטח המוניציפלי של אפרת.

לא זו בלבד. לא רק שם, כמה מאות מטרים משם, יש כפר שאי-אפשר להגיע אליו במכונית, אלא רק דרך אפרת. יש יחסי שכנות טובים בין אפרת לבין הפלשתינים שבאים לעבד את האדמות ובין הפלשתינים שגרים בכפר הסמוך. ויש גבעה.

ואני אומר את זה למזכיר הכללי של מפלגת העבודה; אתה לא מעודכן בנושא הזה. הכול נעשה באישור, בהסכמה ובליזוי של משרד ראש הממשלה. אחרת שר הבינוי והשיכון לא היה עושה את המעשה הזה. אני התלוויתי אליו לפני כמה חודשים בסיור בבקעת-הירדן ובגוש-עציון. לא היתה פה, כפי שאמרת בנאומך, פרובוקציה. לא היתה שום פרובוקציה. למה? כי אנחנו בעד תהליך השלום. אני בוודאי בעד תהליך השלום. לא היתה הצבעה אחת שלא הייתי אתך בנושא הזה. אבל תהליך השלום אין פירושו, בשום פנים ואופן, נסיגה מן השלום. נסיגה מן השלום זה אם אתה מפסיק את הכול ומפסיק להתפתח.

הגבעה השנייה, גבעת המריבה, גבעת-התמר, היא גבעה שאני מקווה שיום אחד תאוכלס ביהודים, היא מגיעה לגבולות אל-ח'דר. ויש גם גבעה שלישית בתוכנית המתאר, שהיא מגיעה לגבול בית-לחם.

אילו היתה הממשלה מקבלת היום החלטה על הפסקה מוחלטת – הייתי רואה בזה התקפלות. הייתי רואה בזה כניעה לאלימות, ללחץ ולפרובוקציה מאורגנת.

יש לי ידיעות מוסמכות על כך, שאילו היה הדבר תלוי בפלשתינים השכנים, לא היו הפגנות כאלה. תבדוק את מה שאני אומר לך. יש כאן ניסיון מחושב ומתוכנן. לא במקרה יש לנו בעיות גם ברמאללה ובמקומות אחרים, מאחר שלנו יש תנאים להמשך שלב ב' – ואני בעד שלב ב' של האוטונומיה – לנו יש תנאים שהם תנאים ביטחוניים; כתוצאה מהפרות חוזרות ונשנות, כתוצאה מאי-עמידה בהתחייבויות, מצאו משהו כדי לאזן, מצאו את זה כאן. אין זה נכון שאנשי אפרת תכננו את זה. הם קיבלו את האישורים המתאימים. לא זו בלבד, הם גם הציעו.

אני לא קורא בהחלטת הממשלה דבר בעל משמעות בלתי רגילה. אני לא נגד התפתחות של הכפר אל-ח'דר. אבל אני שואל את כולם פה: האם לא בונים סמוך לאפרת את הכביש היקר ביותר במזרח התיכון? הכביש העוקף שיחבר את גוש-עציון לגילה ולירושלים, בירת ישראל המאוחדת? זה לא נעשה על-ידי הממשלה הזאת? בשביל מה סוללים את הכביש הזה? בשביל מה משקיעים כל כך הרבה מיליונים? לו זה היה תלוי בי, הייתי מוציא עכשיו תקציבים כדי להחיש את העבודה ולהמריץ אותה, כדי שסלילת הכביש תסתיים לא בעוד שנה ורבע אלא מהר ככל האפשר.

הכביש הזה עובר קרוב מאוד לאפרת. הכביש הזה, תפקידו להבטיח שגוש-עציון ישגשג.

מיכאל איתן (הליכוד):

אם המדיניות שלכם תימשך, הכביש הזה יוביל מהר-חברון ל"אוריינט האוס".

עמנואל זיסמן (העבודה):

הוא לא יוביל ל"אוריינט האוס".

מיכאל איתן (הליכוד):

זה מה שיהיה, לצערי הרב.

עמנואל זיסמן (העבודה):

הוא לא יביא ל"אוריינט האוס". אני מתפלל שאתה מנסה להפריע לי בדבר – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

אני עוזר לך.

קריאות: – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מבקשת לא לעזור. אני מבקשת לא לעזור, חבר הכנסת איתן.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אני רוצה לומר מה חסר לי בהחלטת הממשלה, ואם יהיה הדבר תלוי בי, אני אתחבר לכל מי שצריך להתחבר אליו כדי להשיג מטרות נוספות.

שנית, אם תופסק העבודה בגבעת-התמר, לא יעלה על הדעת שתהיה שם פלישה והסתננות ובנייה בלתי חוקית ערבית. לא יעלה על הדעת.

היתה פה הצעה להפוך את המקום למאחז צבאי, להטיל על צה"ל לשמור. אני לא רואה את זה בהצעות ההחלטה של הממשלה. אני אומר את זה לחברי הכנסת ולעם ישראל. אני לא מסתפק בזה שתיבנה גבעת-הזית. אני בונה על כך שיהיו נסיבות ותנאים – ובקרב מאוד – שיאפשרו המשך הבנייה גם בגבעות האחרות.

לא יעלה על הדעת שגבעות שהן חלק מתוכנית המתאר של אפרת יהוו עכשיו מוקד לפעילות שאף אחד מהשכנים הקרובים לא תכנן אותה, אבל עכשיו ירצו לנסות להפוך אותן למוקדים של בנייה בלתי חוקית.

אני רוצה לסכם את דברי ולומר: אני רואה בהחלטת הממשלה, שהיא בניגוד לעמדת שרי מרצ – אני לא יודע מה היו יחסי הכוחות בממשלה – שהיא בניגוד לעמדת כמה חברים שלי בממשלה, אני רואה בה לא נסיגה מן השלום אלא נסיגה שמאפשרת את המשך הפיתוח, הבנייה והאכלוס היהודי של אפרת. אני מקווה שיבואו גם השלבים הבאים, בנסיבות אחרות, מוקדם יותר ממה שאנחנו חושבים. אני לא יכול למתוח אותה ביקורת קטלנית שמתחו חברים לפני.

אני מקווה שוועדת השרים בראשות ראש הממשלה תפעל מהר, בשכל ובמהירות, ובתוך זמן קצר ביותר יעבדו הטרקטורים על גבעת-הזית.

רחבעם זאבי (מולדת):

מי שמתחיל לסגת ממשיך לסגת.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת עמנואל זיסמן. אני מזמינה את חבר הכנסת מיכאל איתן, אחריו – חבר הכנסת סאלח טריף, אחרון הדוברים.

דן תיכון (הליכוד):

אני לא מבין איך מסדרים כך את התור.

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מקבלת את זה מוכן. אני רק קוראת.

דן תיכון (הליכוד):

צריך להיות אחד מהליכוד, אחד מהמערך.

היו"ר א' סלמוביץ:

מיכאל איתן, כידוע לי, הוא מהליכוד.

דן תיכון (הליכוד):

— — —

היו"ר א' סלמוביץ:

אינני יודעת.

מיכאל איתן (הליכוד):

פותח הדיון היה איש הליכוד.

רחבעם זאבי (מולדת):

אנחנו מוותרים לקהלני, הוא דיבר בשם עם ישראל.

מיכאל איתן (הליכוד):

חבר הכנסת דן תיכון צודק. אם קהלני דיבר לפני חבר הכנסת זיסמן – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת קהלני דיבר לפני חבר הכנסת זיסמן.

מיכאל איתן (הליכוד):

נברר את זה אחר כך.

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, כל מי שלא מבין באיזה תהליך אנחנו נמצאים, יכול היום להסיק את המסקנה המתבקשת מהאירוע שעבר עם ישראל.

אומרים: תהליך שלום. אני שומע כל הזמן את הפלשתינים אומרים: שלום, תהליך שלום, תהליך שלום, שלום, תהליך שלום. אנחנו צריכים להבין, תהליך שלום הוא שם קוד – – –

משה נסים (הליכוד):

ערפאת אומר "האויב הציוני".

מיכאל איתן (הליכוד):

לא. הוא אומר "האויב הציוני" ויחד עם זה הוא אומר "תימשך המחויבות שלנו לתהליך השלום". להבדיל, גם היטלר, יימח שמו, היה מחויב לשלום. האמירה "תהליך השלום" היא האמצעי הבדוק ביותר להטעות, לחזר ולהוביל למטרות שהרודנים רוצים להשיג אותן, והם יודעים להשתמש בטרמינולוגיה נכונה על מנת להגשים את יעדיהם. לכן, כשהם אומרים כל הזמן "אנחנו מחויבים לתהליך השלום", הם יודעים, הם מחויבים לתהליך של שלבים, הם יקבלו עוד ועוד את תביעותיהם ואנחנו ניתן וניתן. לא יהיה שום תהליך שיביא לחוזה, להסכם של הדדיות. יהיה רק דבר אחד – תהליך חד-צדדי, יקראו לו תהליך השלום. ישראל תקבל הצהרות והערבים יקבלו ויתורים פעם אחר פעם.

איך אני יודע את זה? מדוע זה עולה דווקא היום? כי בואו נבדוק מה קורה, בואו ניסע לאותה גבעה. אתה מגיע למקום. מסביב מאות גבעות צחיחות, אי-אפשר לגדל שם עשב למרעה, הכול מלא סלעים, שיממון מוחלט. בתוך תחום היישוב אפרת בונים בתים, ובאים ואומרים לנו: זה יהרוס את השלום. אני שואל: ריבוננו של עולם, על איזה שלום מדובר? באים אנשים בתוך יישוב יהודי, בונים את הבתים שלהם במקום שאי-אפשר לגדל בו עשב למרעה, הכול סלעים, ואומרים: הפעולה הזאת היא תהרוס את תהליך השלום.

מהו תהליך השלום? אני הייתי בטוח שתהליך השלום זה שכולם שמחים שבונים בתים, שיגורו שם אזרחים, שיהיה דו-קיום בין יהודים לערבים. אבל אני רואה שטעיתי. תהליך השלום זה רק תהליך שבו הערבים מקבלים את כל תביעותיהם ואנחנו מוותרים צעד אחר צעד.

גדעון שגיא (העבודה):

אתה ממשיך לטעות, חבר הכנסת איתן.

מיכאל איתן (הליכוד):

לא שמעתי מה שאמרת. אני חושב שלא הפסדתי כלום.

אני רוצה להמשיך ולומר, מי פוגע בהסכם? אני רוצה לומר, ממשלת ישראל היא פוגעת בהסכמים שעליהם היא חתמה. היא מבזה את ההסכם.

על-פי ההסכם, הפעולה של הבנייה בתוך היישוב כשרה למהדרין, אין כאן שום הפרה מצד ישראל. מדוע הממשלה שלנו לא אומרת לצד השני: יש מסמך עב-כרס, חתמתם עליו, תראו לנו כאן במשפט אחד, או במקום אחד, שהפעולה שאנחנו עושים היא הפרת ההסכם הכתוב, ואז נקבל את טענותיכם? אי-אפשר למצוא איזו הפרה ישראלית. נהפוך הוא, כל מי שמעיין בגוף ההסכם הזה – אני מתכוון להסכם קהיר ולהסכם אוסלו – מוצא קונסטרוקציה ברורה שלפיה גם בתוך השטחים שאינם ביהודה ושומרון, גם בשטחי רצועת-עזה, נשארה לישראל סמכות מלאה לגבי היישובים – על אחת כמה וכמה בשטחים ביהודה ושומרון שהם חלק מההסדר ומהסכם אוסלו כל זמן שלא נקבע אחרת, ואתם יודעים יפה שנושא ההתנחלויות יבוא לדיון רק בהסדר הקבע – ואש"ף הסכים בחתימותיו שהבנייה תימשך, בכל אופן הוא לא התנגד לה.

אם שני הצדדים עושים הסכם, ובהסכם אין שום מחויבות של ישראל להפסיק בנייה בשטחים של היישובים בתחומי תוכנית המתאר, מדוע אנחנו עושים את זה? כי אנחנו מבזים את ההסכם, כי צעד אחר צעד אנחנו לא מתכוונים כלל לשום הסכם, אנחנו רק נותנים.

אנשי השמאל אומרים: מה יהיה עם ההסכם, הוא עלול להיפגע, חס וחלילה. אני אומר שבהסכם הזה יש מחויבות ברורה של אש"ף למנוע נוכחות של פרטים או של ארגונים חמושים בתחומי האוטונומיה. זה כתוב פה במפורש, אבל יש הפרה בוטה, אז למה הממשלה שלנו לא תובעת מהם זאת? מהם היא לא תובעת לקיים את מה שהם התחייבו עליו, אבל אנחנו חייבים לעשות דברים שלא התחייבנו עליהם, כדי שחס וחלילה הם לא יתרגזו.

יש בהסכם הזה התחייבות מפורשת לדאוג לכך שלא תיעשה שום פעולת איבה.

סאלח טריף (העבודה):

איזה הסכם?

מיכאל איתן (הליכוד):

הסכם עזה ויריחו, הסכם קהיר – – –

סאלח טריף (העבודה):

אתה מסכים לו?

מיכאל איתן (הליכוד):

אני לא מסכים להסכם ולא הסכמתי לו מלכתחילה, אבל אחרי שנעשה הסכם גרוע ואתה מביא לי אותו ויש בו כמה נקודות זכות, אתה כועס עלי כשאני מזכיר אותן ותובע לממש לפחות את נקודות הזכות האלה, ששילמתם עליהן מחיר כבד. למה יוסי שריד נזעק כל בוקר ותובע את קיומו של ההסכם לא מהצד הפלשתיני, כביכול, אלא מהצד הישראלי? שר של מי הוא – של ממשלת ישראל או של ממשלת פלשתיין? אם הוא רוצה להגן כל הזמן רק על העניין הפלשתיני – שייבחר לממשלת פלשתיין, הם מקבלים גם יהודים.

משה נסים (הליכוד):

את הירש הם קיבלו.

מיכאל איתן (הליכוד):

אם הוא רוצה להיות נציג של ממשלת ישראל הוא צריך לומר היום לאש"ף: רבותי, אתם חתומים על ההסכם לטוב ולרע, אנחנו נילחם על כך שכל הזכויות שיש לנו על-פי ההסכם הזה תמומשנה, אין שום ויתורים וקיצורי דרך. ישראל צריכה באמת לעמוד על הדברים, זו הבעיה המרכזית, כי אתם נותנים להם מסר שאתם לא מתכוונים לעמוד על שום דבר, ואז התיאבון גדל. מה אכפת להם – עד שהם יתחייבו או לא יתחייבו – לסלק את נצרים או יישוב אחר, והכול בניגוד להסכם? כתוב בהסכם במפורש, כי ההתנחלויות הן בסמכות ישראל עד להסדר הקבע. את זה הם לא צריכים לקיים. למה? זה לא ייגמר בעניין הזה, זה יימשך לעניין ירושלים, ומירושלים זה יימשך הלאה, כי אתם שוללים מההסכם הזה כל סיכוי שקיים.

אני רוצה לסיים ולומר: הממשלה הזאת לא יודעת את דרכה. יש בה כוחות מנוגדים שכל אחד מהם מושך לכיוון אחר. שמעתי שהיא התכנסה היום במיוחד ב-08:30 וב-15:00. יש שיפור, בפעם הקודמת זה היה ב-03:00.

דן תיכון (הליכוד):

ב-04:30.

מיכאל איתן (הליכוד):

למה על דבר כל כך פשוט צריך לקיים כל כך הרבה דיונים, לקבל החלטות, לשנות את ההחלטות ולחזור מהן? זה סימפטום של ממשלה שלא יודעת מה היא רוצה. יש בה אנשים שכבר איבדו את הבושה והם מוליכים את מדינת ישראל לגבולות 1967 תחילה, ירושלים בירת המדינה הפלשתינית, והם עושים כל מאמץ מבפנים על מנת להשיג את היעדים האלה. יש אחרים, כמו עמיתי חבר הכנסת זיסמן, שלהבדיל מאחרים עדיין יש להם בושה, הם זוכרים היטב גם את המחויבות הציבורית, הם יודעים שהמהלכים המדיניים האלה עלולים, חס וחלילה, להוביל אותנו למצב שאין ממנו מוצא, לפחות הם משלמים פה מס שפתיים.

שמענו את חבר הכנסת זיסמן מביא החלטה שמשמע ממנה שתהיה כביכול איזו פשרה ולא יבנו על גבעה זאת, יבנו על השנייה. נחיה ונראה, חבר הכנסת זיסמן. רשמתי לפני את דבריך האמיצים. נחיה ונראה מי קובע בממשלה הזאת, יוסי שריד ושמעון פרס, או יצחק רבין ועמנואל זיסמן. איבדתם את הדרך. אין עוד מפלגת העבודה, יש מרצ ויש ליכוד, והעם יחליט מרצ או ליכוד; אין מפלגת העבודה, נעלמתם מהמפה, אין לכם דרך, אין לכם כיוון. מרצ או ליכוד.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת מיכאל איתן.

רחבעם זאבי (מולדת):

זה שעתיים אין פה שר, שעתיים דיון בלי שר. שערורייה.

צחי הנגבי (הליכוד):

להפסיק את הדיון עד שיבואו נציגי הממשלה.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת זאבי.

רחבעם זאבי (מולדת):

שעתיים לא רואים אותם, איפה הם מתחבאים, אילו החלטות הם מקבלים?

היו"ר א' סלמוביץ:

אתה יודע שעל-פי התקנון אין חובה שהם ישבו כאן.

אני רוצה להשיב לחבר הכנסת תיכון ולחבר הכנסת איתן. קודם שניכם שאלתם אותי בנוגע לחלוקת הזמן והתור של הנואמים. לסיעת העבודה הוקצו 44 דקות, לליכוד – 32 דקות. לעבודה היו חמישה נואמים, לליכוד היו שלושה נואמים. מכיוון שזה הולך לסירוגין, יצא שמהעבודה עלו נואם אחרי נואם. בסדר?

אני מזמינה את חבר הכנסת סאלח טריף, אחרון הנואמים.

רחבעם זאבי (מולדת):

גברתי היושבת-ראש, מה יהיה עם שר? איזו שערורייה זאת שמתקיים פה שעתיים דיון בהצעת אי-אמון בלי נוכחות הממשלה?

היו"ר א' סלמוביץ:

נעביר את דברייך לשרים.

סאלח טריף (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, רבותי חברי הכנסת הנכבדים, אני רוצה להתחיל דווקא מדבריו האחרונים של חבר הכנסת איתן ולהגיד לו: אוי למדינה הזאת אם יש בה רק ליכוד או מרצ, כפי שהוא טוען; אוי לה למדינה שיש בה שתי דעות קיצוניות כאלה. טול קורה מבין עיניך – יש מפלגת העבודה, יש ממשלת העבודה, יש החלטות והן החלטות חכמות.

חבר הכנסת מיקי איתן, אני שמח שנכנסת. אני מכיר אותך כחבר כנסת בעל היגיון בריא, אבל הפעם טעית. למען ההגינות, אתה מציג לפנינו מסמך שמדבר על הסכם העקרונות עם אש"ף, הסכם שאתה לא מסכים לשום סעיף בו, לשום מלה או פסיק בו, ואתה משתמש במה שנוח לך כדי להגיד: למה אש"ף לא מסכים או לא מכבד את מה שסוכם?

מיכאל איתן (הליכוד):

למה ממשלת ישראל – – –

סאלח טריף (העבודה):

רק שנייה, אני לא סיימתי, תרשה לי. מפריעים לי שני דברים: ראשית, שאתה באופן אישי, חבר הכנסת מיכאל איתן, משתמש בעניין שאתה לא מסכים לו כלל; שנית, אני לא מבין אותך, מי שולט בגוש-עציון? מדינת ישראל הריבונית. אתה רוצה שאש"ף יתערב בגוש-עציון, באפרת? אתה התכוונת לזה? אתה חשבת על זה? מה אתה אומר שאש"ף לא מכבד הסכם? מי אחראי לאפרת? מי אחראי לבנייה בגוש-עציון? מדינת ישראל הריבונית. על מה אתה מדבר? הרי אני רוצה להגיד לך – ואני מתפלל עליך, אם אני יורד לסוף דעתך, ערפאת היה מוכרח לבוא לכאן ולעשות סולחה ולפתור את הבעיה.

אני רוצה מכאן להגיד לך, לא זו השאלה, חבר הכנסת מיכאל איתן, אבל זה חלק נכבד מהדמגוגיה הזולה שבה אתם משתמשים כל הזמן. דיברו לפניך חברים. דיברו לפניך חבר הכנסת סילבן שלום, חברי הטוב, וחברים נוספים. גם ידידי חבר הכנסת רחבעם זאבי מודיע לי בפעם המי-יודע-כמה שיש 80 קיבוצים על אדמה ערבית, רחובות על אדמה ערבית, רמלה, יפו וכך וכך יישובים. הכול נכון, חבר הכנסת זאבי, אבל אתם יודעים שהוויכוח היום הוא לא על ישראל ולא על מדינת ישראל שהוקמה בשנת 1948, לא על זה הוויכוח, עם כל הכבוד.

רחבעם זאבי (מולדת):

מי שיוותר על אפרת יוותר על יפו.

סאלח טריף (העבודה):

מה יהיה לך לומר אם לא תגיד את הדברים האלה? זה ריטואל קבוע.

רחבעם זאבי (מולדת):

אני אבוא אליך לבקש ממך מה לומר?

סאלח טריף (העבודה):

כל הזמן אתה חוזר על אותם דברים, אתה וחברינו הטובים, כי אין לכם פתרון.

רחבעם זאבי (מולדת):

לי אין פתרון? אני היחיד שיש לו פתרון, בכל הבית הזה.

סאלח טריף (העבודה):

זה נכון, אני חוזר בי. אני מצטער. לך יש פתרון. אני שכחתי. אבל איזה פתרון, חבר הכנסת זאבי.

רחבעם זאבי (מולדת):

פתרון נפלא.

סאלח טריף (העבודה):

אני רוצה לומר לכם, שכחתם שהיום מדינת ישראל מוכרת על-ידי כל העולם הערבי. ראש הממשלה, נציגי הממשלה, נציגי המדינה, מתקבלים במדינות ערב מהמפרץ עד האוקיינוס, חבר הכנסת זאבי. הם מתקבלים בכל הכבוד הראוי. הם יודעים שמדינת ישראל היא ריבונית, עצמאית, חזקה, וככה היא

תישאר לעולם ועד. ולכן לא על זה הוויכוח. זו פשוט הדמגוגיה הזאת, שכבר לא עובדת. זה ויכוח לא סביב רמלה, לוד ורחובות, כמו שאתה מציין, אלא הוויכוח הוא אחר, ומייד אציין אותו.

למען האמת, אנחנו נמצאים בימים קשים.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, תאפשרו לחבר הכנסת טריף להשמיע את דבריו. אני יודע שנאום אחרון לפני הצבעת אי-אמון תמיד רצוף בהפרעות, אבל תירגעו עד כמה שאפשר. תודה רבה.

סאלח טריף (העבודה):

חברי הכנסת, אנחנו נמצאים בימים קשים, המתח רב, וכולנו יודעים זאת.

אדוני היושב-ראש, אפשר להגביר את הרמקולים? פשוט גרוני ניחר ואני שומע את הקולות באולם.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני מבקש להירגע, כדי שהדברים יישמעו, והם ראויים להישמע. שבו במקומותיכם ותאפשרו לו להמשיך בדבריו.

סאלח טריף (העבודה):

אנחנו נמצאים בימים קשים, ימים של מתח, חרדה, מול חבית של חומר נפץ, מול מתפרעים משני הצדדים. אנחנו רואים שחברינו מהאופוזיציה מגלים חוסר אחריות, מסיתים, מתפרעים, לא פחות מאשר טיבי וחבריו.

אני רוצה להגיד לחבר הכנסת קהלני – – –

היו"ר ש' וייס:

חברים, חבר הכנסת סאלח טריף עוד צרוד מהדיון על התקציב. אי-אפשר ככה. רבותי, שומעים אתכם עד כאן. חברי הכנסת, אנא מכם, אל תפריעו. תנסה להמשיך.

סאלח טריף (העבודה):

חבר הכנסת קהלני, אחמד טיבי הוא אזרחי ישראל. אנחנו לא צריכים להשתלח באזרח שלא יכול לענות לנו. אם הוא עבר על החוק – נתפסו שם 30 אחרים – צריך להעמיד אותו לדין.

רון נחמן (הליכוד):

שילך לעזה.

סאלח טריף (העבודה):

תסלח לי, חבר הכנסת רון נחמן, אם טיבי עבר עבירה – שיעמידו אותו לדין. עצרו 30 אזרחים.

הוויכוח האמיתי הוא, האם אנחנו רוצים לנסות ולחיות בצוותא בשלום, כפי שאמר חבר הכנסת אורי אור, עם 2.5 מיליוני תושבים ערבים בשטחים. הוויכוח האמיתי, חברי הכנסת, הוא האם להמשיך בתהליך הפיוס עם הפלשתינים ולהגיע אולי לשלום ולהסדרים נוספים עם הפלשתינים ועם עמי ערב, או לא. הוויכוח האמיתי הוא, האם ללכת על פשרות, על הבנות, על הסכמים עם עמי ערב, או להמשיך להילחם בלי סוף.

המטרה כאן איננה אפרת, בנייתה וחיזוקה, אלא הכשלת הממשלה ופגיעה קשה בתהליך השלום. זה הוויכוח האמיתי. זו המטרה העיקרית. הממשלה הזאת הביאה גם לחקיקתו של חוק ירושלים כדי לשמור על ירושלים מאוחדת, מה שלא עשו כל ממשלות הליכוד. הבנייה על גבעת-התמר, חברי הכנסת – – –

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש לסגור את הדלתות, ואני מבקש מעובדי הסיעות שלא להרעיש ולעשות את מלאכתם בשקט.

סאלח טריף (העבודה):

אני רוצה לומר, שהבנייה על גבעת-התמר הינה פרובוקציה והיא רצון בלתי אחראי בקרב ראשי המתנחלים הקיצוניים לעורר מהומות, להסית ולהתפרע. אם יש חמומי מוח פלשתינים שמאיימים באינתיפאדה חדשה, לדאבוני יש מנהיגים בקרב המתנחלים – – –

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, נא לא להפריע. אני מוסיף לך שתי דקות, כי הפריעו לך. אני רוצה שתאפשרו לחבר הכנסת סאלח טריף לסיים בדקה, דקה וחצי. בבקשה.

סאלח טריף (העבודה):

חברי הכנסת, אמרתי ואני חוזר ואומר, אם יש חמומי מוח בקרב העם הפלשתיני אשר קראו עקב הדברים האלה לאינתיפאדה חדשה, לדאבוני אני שומע גם ממנהיגי המתנחלים תושבי מדינת ישראל, ציונים אמיתיים, איומים במלחמת אזרחים, איומים ליטול את החוק לידיהם אם תופסק הבנייה.

אני רוצה בהזדמנות הזאת לברך את הממשלה על החלטתה. ממשלה שלא התרגשה לא מאלה ולא מאלה.

יגאל ביבי (מפד"ל):

ראש הממשלה לא אמר – – – גבעת-הזית – – – שקרנים.

סאלח טריף (העבודה):

חבר הכנסת יגאל ביבי, אני מאמין לממשלה הזאת, אני מאמין במה שהיא עושה. אתה וחברינו בגוש-עציון, שהם ציונים אמיתיים, צריכים לגשת לעניין ולא להשתמש בעניין הזה להסתה ולהתפרעות. זה מה שאני אומר לך. אתם צריכים לנסות ולחיות ליד הפלשתינים ולא להילחם בהם, לא על אדמתם, אלא – יחד אתם. זה מה שצריך לנסות ולעשות.

היו"ר ש' וייס:

למה לצעוק כל כך? זה נורא. ההגברה של המיקרופון מופרזת, ואני מבקש קצת להנמיך את הקול.

יגאל ביבי (מפד"ל):

גועל נפש – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת יגאל ביבי, אני קורא אותך לסדר, לפני ההצבעה. זה לא בסדר, מה אתך?

יגאל ביבי (מפד"ל):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת ביבי, קראתי אותך לסדר פעם ראשונה.

סאלח טריף (העבודה):

אני מאוד מעריך את חבר הכנסת יגאל ביבי, אני מכיר את דעותיו. צר לי, ואני רוצה לסיים את דברי.

אדוני ראש הממשלה, אני רוצה לסיים את דברי, ואני רוצה לברך את ראש הממשלה ואת הממשלה על ההחלטה. חבר הכנסת יגאל ביבי, אני רוצה לקרוא למתנחלים תושבי גוש-עציון לנסות ולחיות בשלום, לקבל את הפשרה שהוצעה. הם רוצים לבנות שכונה – – –

יגאל ביבי (מפד"ל):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת יגאל ביבי, אני קורא אותך לסדר פעם שנייה. מה אתך?

סאלח טריף (העבודה):

חבר הכנסת יגאל ביבי, הם רוצים לבנות שכונה, אז יוכלו לבנות שכונה, אבל לא על אדמות מריבה, אלא מתוך ניסיון לפתור את הבעיה באמת וניסיון לחיות בשלום עם שכניהם.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לחבר הכנסת סאלח טריף. האם השר המתאם רוצה להוסיף דברים? לא. אם כן, נא לשבת, אנחנו עוברים להצבעה. היה צלצול.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה על הצעת סיעות מפד"ל-צומת – – –

יגאל ביבי (מפד"ל):

שראש הממשלה יקרא את החלטת הממשלה.

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אם ראש הממשלה ירצה, טוב; אם לא ירצה, לא ירצה. היתה הצעת אי-אמון, ועכשיו מצביעים.

יגאל ביבי (מפד"ל):

גועל נפש.

היו"ר ש' וייס:

תפסיק לגדף בכנסת. חבר הכנסת יגאל ביבי, איזו גדפנות. מה אתך?

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, אנחנו מבקשים שראש הממשלה יקרא את ההחלטה.

היו"ר ש' וייס:

סלח לי, הממשלה נוהגת כפי הבנתה. עכשיו שב. ראש הממשלה מסר הודעה קודם. עכשיו יש הצבעה.

שאול יהלום (מפד"ל):

יגאל ביבי (מפד"ל):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת יגאל ביבי, אני קורא אותך לסדר פעם שלישית, אלא שאינני יכול להוציא אותך מפני שאתה צריך להצביע.

שאול יהלום (מפד"ל):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שאול יהלום, אני קורא אותך לסדר פעם שנייה.

שאול יהלום (מפד"ל):

למה ראש הממשלה מתבייש לקרוא את ההחלטה?

היו"ר ש' וייס:

הוא ימסור, הרי זה לא יהיה סוד.

שאול יהלום (מפד"ל):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שאול יהלום, שב כבר. אני מבקש ממך להפסיק לדבר.

קריאה:

תוציאו אותו.

היו"ר ש' וייס:

אני לא יכול להוציא אותו כי יש הצבעה, והוא מנצל את זה באופן ציני. זה ברור לך.

קריאה:

היו"ר ש' וייס:

לא, אני לא עושה הצבעה בחטף. אנחנו מצביעים עכשיו על הצעת סיעות מפד"ל-צומת להביע אי-אמון לממשלה בשל החלטתה להפסיק את עבודות הפיתוח באפרתה. חברי הכנסת, ההצבעה על הצעת האי-אמון החלה.

הצבעה מס' 1

בעד ההצעה של סיעות מפד"ל-צומת להביע אי-אמון לממשלה – 43

נגד – 60

נמנעים – אין

ההצעה של סיעות מפד"ל-צומת להביע אי-אמון לממשלה לא נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

43 תומכים, 60 מתנגדים, אפס נמנעים. אני מודיע שהצעת האי-אמון הוסרה.

הודעת הממשלה על צירופו של חבר הכנסת גונן שגב לממשלה

בתפקיד שר האנרגיה והתשתית במקומו של השר משה שחל ועל מינויו של חבר הכנסת אלכס גולדפרב לסגן שר במשרד הבינוי והשיכון

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום: הודעת הממשלה על צירופו של חבר הכנסת גונן שגב לממשלה בתפקיד שר האנרגיה והתשתית במקומו של השר משה שחל. ימסור את ההודעה ראש הממשלה ושר הביטחון. ועדת הכנסת קבעה הודעות סיעות בשיעור חמש דקות לסיעה. לסיעת העבודה ולסיעת הליכוד – חמש דקות נוספות. בבקשה.

יהושע מצא (הליכוד):

בושה, בושה.

צחי הנגבי (הליכוד):

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אדוני היושב-ראש – – –

קריאות מספסלי הליכוד:

בז – – – בז – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני מבקש להירגע. יש זמן לדיון, ואז תבטאו את השקפתכם בנושא.

מיכאל איתן (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

מיכאל איתן (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן, קראתי אותך לסדר פעם ראשונה. הרי יש דיון, ואתם תתבטאו בהרחבה בנושא.

יהושע מצא (הליכוד):

איפה כלנתר? איפה כלנתר?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, אני מבקש.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חברת הכנסת נעמי בלומנטל, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

יהושע מצא (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מתכבד להודיע לכנסת, כי הממשלה החליטה בישיבתה מיום כ"ב בטבת התשנ"ה, 25 בדצמבר 1994, בהתאם לסעיף 18 לחוק-יסוד: הממשלה, ועל-פי הצעת ראש הממשלה, לצרף לממשלה את חבר הכנסת גונן שגב בתפקיד שר האנרגיה והתשתית, במקומו של השר משה שחל.

הממשלה מודיעה על החלטתה לכנסת ומבקשת, בהתאם לחוק, את אישורה.

חיים דיין (צומת):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת חיים דיין, אני קורא אותך לסדר. קראתי אותך לסדר פעם ראשונה.

משה נסים (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת משה נסים, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

משה נסים (הליכוד):

בוש והיכלם. על מה אתה קורא אותי לסדר?

יהושע מצא (הליכוד):

בושה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

כמו כן, אני מתכבד להודיע לכנסת, כי הממשלה החליטה ביום כ"ה בטבת התשנ"ה, 28 בדצמבר 1994, בהתאם לסעיף 34(א) לחוק-יסוד: הממשלה, לאשר את מינויו על-ידי שר הבינוי והשיכון של חבר הכנסת גולדפרב לסגן שר במשרד הבינוי והשיכון.

הממשלה מודיעה על המינוי בכנסת, כנדרש בחוק.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

לימור לבנת (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חברת הכנסת לימור לבנת, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

רבותי, אני לא יודע מה בושה, אם הצעקות האלה או אינני יודע מה. הרי יש דיון, מדוע צריך לצעוק?

יהושע מצא (הליכוד):

בושה, בושה.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, תירגעו, ואז נעבור לדיון.

יצחק לוי (מפד"ל):

הצעה לסדר. האם ההסכם הונח על השולחן?

היו"ר ש' וייס:

אבדוק מייד.

יהושע מצא (הליכוד):

הסכם הבושה.

צחי הנגבי (הליכוד):

צריך להניח אותו 48 שעות לפני.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת צחי הנגבי, אני קראתי שמונה חברי כנסת לסדר בפעם ראשונה, ולחבר כנסת אחד בפעם שנייה. אבל זה לא סידור.

סאלח טריף (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת סאלח טריף, אדוני סגן יושב-ראש הכנסת, אל תפריע לי, אתה לא צריך להפריע לי, אתה מנהל ישיבות לפעמים.

חברי הכנסת, לא נתחיל בדיון. אם תהיה כאן מהומה, מהומה קוראת למהומה שכנגד, וכך לא נוכל לקיים דיון. אינני רוצה לעסוק בהטפה, אבל אתם הרי מבינים שכך אי-אפשר לנהל את הבית. היו דברים מעולם בכנסת, ועוד יהיו.

נשאלה כאן שאלה על-ידי חבר הכנסת יצחק לוי, האם ההסכם הקואליציוני הונח על שולחן הכנסת.

יוסף בא-גד (מולדת):

הוא לא הונח.

היו"ר ש' וייס:

ההסכם עם יעוד הונח בזמנו, ויש לנו אפשרות לחזור ולהניח אותו מחדש תוך כדי הדיון. אין בעיה. הוא יונח.

דוד מנע (הליכוד):

צריך להניח אותו 48 שעות לפני הדיון.

היו"ר ש' וייס:

רבותי, הדיון מתחיל ותוך כדי כך נברר.

חברי הכנסת, יש לי הודעה.

חבר הכנסת שאול יהלום, אני קורא אותך לסדר פעם שנייה, ועוד מעט תהיה פעם שלישית. לפני ההצבעה לא יכולתי לעשות את זה.

חברי הכנסת, יש כאן הודעה שחשוב שתדעו אותה לפני הדיון. חבר הכנסת צחי הנגבי, שב. חבר הכנסת איתן, שב לרגע. חבר הכנסת שאול יהלום, קראתי אותך לסדר פעם שנייה. חבר הכנסת צחי הנגבי, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה. חבר הכנסת בן-אלישר, תירגע.

לגבי השאלה שהעלה חבר הכנסת יצחק לוי: אני מייד גומר את ניהול הישיבה; כשיחליפו אותי, אני אברר את העניין באופן מדויק.

אני צריך למסור הודעה, וזה מקובל: "עם הודעת הממשלה על צירוף סיעת יעוד לממשלה ושינויים בהרכב הממשלה, אנו מבקשים לראות בהצבעה על הצירוף והשינויים כהצבעת אי-אמון בממשלה". זו הודעה של סיעת הליכוד. חתום עליה חבר הכנסת משה קצב. "אנו סיעות צומת, מפד"ל – – –" – אותה בקשה. פשוט כדי שתדעו לפני הדיון, זאת הבקשה.

קריאה:

מה המשמעות?

היו"ר ש' וייס:

המשמעות היא שההצבעה תהיה ביום שני הקרוב, לא היום. אנחנו כבר רגילים לזה.

רחבעם זאבי (מולדת):

גם הדיון יהיה ביום שני.

היו"ר ש' וייס:

הדיון היום. אני מזמין עכשיו – – –

צחי הנגבי (הליכוד):

לא, לא.

מיכאל איתן (הליכוד):

לא.

היו"ר ש' וייס:

מה קרה? אני לא אשמע אתכם ברעש כזה. אתם תשבו קודם. כולם ישבו קודם. אם לא יהיה שקט, אני לא אתן. חברים, שבו, יהיה שקט, נברר הכול. אני מבקש לסגור את הדלתות. גונן שגב, לשבת. סאלח סלים, לשבת.

חיים דיין (צומת):

אני רוצה לשאול שאלה.

היו"ר ש' וייס:

אין שאלות עכשיו. כל אחד רוצה שאלה. יש לנו איזה 17 שואלים. אין לנו זמן. אין שאלות עכשיו. אין עכשיו שאלות ואין הצבעות, אין. אין שאלות עכשיו.

יש גם בקשה של 30 חברי כנסת, והם מבקשים דיון – זו לא הצבעה, זה דיון, זה משהו נפרד – על הודעת ראש הממשלה על מינוי סגן שר, לפי סעיף 35 לתקנון. מכיוון שראש הממשלה מסר את שתי ההודעות יחדיו, אני מודיע עכשיו את שתי ההודעות גם כן כאן.

אין לנו זמן להתדיינות פה. אני אאפשר לחבר הכנסת מיכאל איתן, ואחר כך – לשר המשפטים. בבקשה, חבר הכנסת איתן, תיגש למיקרופון. אין פה סימפוזיון.

נואף מסאלחה (העבודה):

— — —

היו"ר ש' וייס:

הוא ממלא-מקום ראש הסיעה הגדולה, ואני מאפשר לו.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, בדברייך אמרת שההסכם הונח על שולחן הכנסת.

היו"ר ש' וייס:

כן.

מיכאל איתן (הליכוד):

ראשית, למיטב זיכרוני, אבל אני — — —

היו"ר ש' וייס:

אני אומר מה שהמזכיר אמר לי, ואני מאמין לו.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני רוצה לומר: אם ההסכם הונח לפני חודשיים, הוא בוודאי לא ההסכם שבו מדובר, משום שכולנו יודעים שהתפקיד שמקבל חבר הכנסת גונן שגב תמורת הבגידה שלו והעריקה שלו — — —

היו"ר ש' וייס:

לא, תסלח לי, זה נושא לדיון אחר כך.

מיכאל איתן (הליכוד):

בסדר, מקבל.

היו"ר ש' וייס:

תשמור על הכללים.

מיכאל איתן (הליכוד):

בסדר.

תמורת הצטרפותו לממשלה – – –

היו"ר ש' וייס:

מה אתם עומדים על ידו, הוא צריך תוספת כוח? זוזו קצת, אני רוצה לראות אותו בודד.

מיכאל איתן (הליכוד):

ההסכם הזה עבר שינויים, וכולנו יודעים שהפרטים נקבעו רק לאחרונה. לכן ההסכם הקודם – –

היו"ר ש' וייס:

הבנתי.

מיכאל איתן (הליכוד):

– – לא בתוקף.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

מיכאל איתן (הליכוד):

עכשיו אנחנו חוזרים לבעיה שקיימת לפנינו: ההסכם היה חייב להיות מונח עד אתמול בצהריים, עד צהרי היום שלפני. אני מבקש בשלב זה לעצור את הדיון, להביא את ההסכם ולהתחיל לחדש את מירוך הזמן מרגע הנחתו, כאשר מחר נחזור ללוח הזמנים הקבוע בחוק.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. שר המשפטים, בבקשה.

יעקב שמאי (הליכוד):

איך שר המשפטים מסכים – – –

שר המשפטים ד' ליבאי:

אדוני היושב-ראש, אנחנו מבקשים להבין את פשר הודעת הסיעות שההצבעה תהיה הצבעת אי-אמון.

היו"ר ש' וייס:

רק שנייה. אני לא אאפשר לך לדבר אם עומד שם משמר לידך. יש לכם מקומות ישיבה. אין לנו מנהג שליד הדובר יש משמר כבוד, זה מצטייר כמאיים. אני אקרא אותך לסדר, חבר הכנסת משה פלד, פעמיים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

— — —

שר המשפטים ד' ליבאי:

אדוני היושב-ראש, הבקשה של הסיעות היא לפי סעיף 36 – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת משה פלד, קראתי אותך לסדר פעמיים. עוד פעם אחת, ואתה בחוץ.

שר המשפטים ד' ליבאי:

בקשת הסיעות היא לפי סעיף 36(ב) לתקנון הכנסת: "הצעה להביע אי-אמון לממשלה יכול שתהיה בדרך של הצעת סעיף לסדר-היום או כהצעה בסיום דיון בכל סעיף העומד על סדר-היום". אם הסיעות רואות בשלב זה את שלב הסיום והודיעו שהן מבקשות שההצבעה תהיה אי-אמון, אני מבקש רק להבהיר שהן אינן אמורות לחזור בהן מכאן ועד סיום הדיון, שאם לא כן זה גם יכול להיות תרגיל הטעיה, שעכשיו הן מגישות בקשה לאי-אמון, ובמהלך הדיון הן תחזרנה בהן מתוך הנחה שמא באולם יהיה רוב לצד אחד ולא לצד שני.

קריאות:

שר המשפטים ד' ליבאי:

כיוון שאנחנו צריכים לדעת את כללי המשחק, אדוני היושב-ראש, הרי זכותן לפעול לפי התקנון, אבל נראה לי שאין משמעות הדבר שעכשיו הן יכולות להגיש בקשה ולחזור בהן במהלך הדיון. רציתי להבין את אדוני.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, יש פה שתי סוגיות נפרדות לחלוטין. אני אתחיל באחרונה, כי היא יותר פשוטה. אני לא שמעתי על כוונת הסיעות לחזור בהן. אם תהיה כוונה כזאת, נתמודד עם העניין.

מיכאל איתן (הליכוד):

ניתן לכם פסק-זמן לגייס את כל הקואליציה.

היו"ר ש' וייס:

עכשיו לגבי הנחת ההסכם.

חגי מירום (העבודה):

ראש הממשלה – – –

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, ההסכם הונח על שולחן הכנסת, אומנם מזמן, אבל ראש הממשלה מודיע – – –

יהושע מצא (הליכוד):

מתי?

היו"ר ש' וייס:

ההסכם הונח ב-13 ביולי 1994.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

אני רוצה לקבל כאן החלטה, מכיוון – – –

דוד מנע (הליכוד):

היו אז שלושה חברי כנסת.

היו"ר ש' וייס:

ראש הממשלה, שהוא ללא ספק הסמכות המרכזית של הממשלה, מודיע כאן בפרהסיה – וזה נכנס לפרוטוקול – שלא חל שום שינוי בהסכם.

יהושע מצא (הליכוד):

לא מאמינים.

דוד מנע (הליכוד):

היו שלושה והיום יש שניים ביעוד.

שאול יהלום (מפד"ל):

דיברו אז על שלושה חברי כנסת.

היו"ר ש' וייס:

אם תצטקו לא נמשיך בדיון. אין מה להצביע בכלל, גם לא צריך לבוא אלי עכשיו.

חיים דיין (צומת):

— — —

היו"ר ש' וייס:

לא, אני לא אאפשר לך. פעמיים גם קראתי אותך לסדר, אחר כך אתה מבקש. אין דיון בנושא.

רבתי, מכיוון שההסכם הונח על שולחן הכנסת — — —

צחי הנגבי (הליכוד):

לא נכון.

חיים דיין (צומת):

היום מדובר על שניים, אז דובר על שלושה פורשים.

היו"ר ש' וייס:

אני יודע, אני יודע. שב רגע, שב רגע.

חברי הכנסת, אני מודיע את ההודעה הבאה, ותעקבו אחרי: ההסכם הונח – – –

צחי הנגבי (הליכוד):

לא, ההסכם לא הונח.

רחבעם זאבי (מולדת):

זה לא יעמוד בבג"ץ.

היו"ר ש' וייס:

ההסכם הונח, ואני רוצה לומר לכם מה אני הולך לעשות עכשיו. אומר לי ראש הממשלה כאן – – –

יהושע מצא (הליכוד):

אתה מוכן לחתום על ההסכם הזה?

היו"ר ש' וייס:

אני לא חותם על הסכמים קואליציוניים, זה התפקיד של מישהו אחר.

אומר לי ראש הממשלה – – –

עובדיה עלי (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת עובדיה עלי, אני לא יכול כך, אתם תיתנו לי להשלים את דברי.

יעקב שמאי (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

הרי צריך לסכם את העניין הזה. אני רואה שהשר המתאם רוצה להוסיף משהו לפני שאני מקבל החלטה. בבקשה, אדוני. אל תפריעו.

רון נחמן (הליכוד):

שר ההסברה. שר ההסברה.

לימור לבנת (הליכוד):

למה לך? שר האנרגיה — — —

שר המשטרה מ' שחל:

חבר הכנסת רון נחמן, שר ההסברה לשעבר, לשעבר.

רבותי, חברי הכנסת, אדוני היושב-ראש, סעיף 13(ב) לחוק-יסוד: הממשלה קובע לאמור: סיעה שעשתה הסכם בכתב, או שנעשה מטעמה הסכם בכתב בקשר לכינונה של הממשלה ובקשר להבעת אי-אמון בה, תמסור את הנוסח — — —

היו"ר ש' וייס:

רק שנייה, אדוני השר. אני רוצה לעקוב אחרי הסעיף.

שר המשטרה מ' שחל:

— — — תמסור את הנוסח המלא של ההסכם למזכיר הכנסת תוך שלושה ימים מיום החתימה ולא יאוחר מצהרי היום שלפני התייצבות הממשלה בפני הכנסת, או הצבעת האי-אמון. במניין הימים לא יבואו בחשבון ימי מנוחה או שבתון על-פי חיקוק.

לממשלה יש חובה למסור הסכם לא יאוחר — — —

שאול יהלום (מפד"ל):

על-פי איזה סעיף זה?

שר המשטרה מ' שחל:

אני מבקש לא להפריע לי.

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני, על-פי איזה סעיף זה?

שר המשטרה מ' שחל:

על-פי סעיף 13(ב) לחוק-יסוד: הממשלה.

רון נחמן (הליכוד):

אסתר סלמוביץ לא חתמה על ההצטרפות.

שאול יהלום (מפד"ל):

מדובר על סעיף 17(א). סעיף 13(ב) זה כינון הממשלה.

רפאל אלול (העבודה):

אתה מופרע – – –

שר המשטרה מ' שחל:

אני מבקש מחבר הכנסת יהלום שיתאזר בסבלנות, ילמד לקרוא ויראה שסעיף 13(ב) הוא הסעיף הרלבנטי שממנו, למעשה, ולגביו נדרש כאן ההסבר.

לממשלה יש חובה למסור הסכם לא יאחר משלושה ימים מיום החתימה. מרגע שהיא חתמה היא היתה חייבת למסור אותו, והיא מסרה אותו לכנסת. היא הניחה אותו בחודש יולי.

רון נחמן (הליכוד):

זה לא אותו הסכם.

שר המשטרה מ' שחל:

זה אותו הסכם.

רון נחמן (הליכוד):

אסתר סלמוביץ לא חתמה על ההסכם הזה.

שר המשטרה מ' שחל:

חבר הכנסת רון נחמן, אני מבקש, באמת. האם אתה חושב שזה ישנה את העובדה?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רון נחמן, למה אתה מתפרץ?

שר המשטרה מ' שחל:

בהסכם הזה לא חל שינוי בתוכן. לכן, כל מי שבא בטענה, באמת בכל הכבוד, אין לו על מה לבוא בטענות. בדיוק ההיפך. הממשלה נהגה על-פי החוק, היא קיימה את החובה שלה והיא פועלת בהתאם לסעיף 17, כאשר היא מגדירה היום מהו התפקיד שניתן לשר שמצטרף לממשלה. לכן, אין כל מקום לא לטענה ולא לטרענה.

דן תיכון (הליכוד):

תקרא את סעיף 13(ב).

שר המשטרה מ' שחל:

סעיף 13(ב)?

דן תיכון (הליכוד):

כן, 13(ב).

שר המשטרה מ' שחל:

הוא אומר כך: "לאחר המועד האמור בסעיף קטן (א) לא ייחתם הסכם בעניינים האמורים בו אלא אם כן נדחה המועד להתייצבות הממשלה ולהצבעת אי-אמון לבקשת מי שהוטל עליו התפקיד להרכיב ממשלה ולבקשת מי שביקש את הצבעת אי-האמון, לפי העניין והמועד".

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני השר, יעבור לסעיף 17(א).

שר המשטרה מ' שחל:

בכל הכבוד, אין כל רלבנטיות.

שאול יהלום (מפד"ל):

היו"ר ש' וייס:

אבל הוא אפילו לא שומע אותך, חבר הכנסת שאול יהלום.

שאול יהלום (מפד"ל):

אני מבקש ---

היו"ר ש' וייס:

כשהוא יסיים.

שר המשטרה מ' שחל:

אני קורא את זה. והמועד החדש שנקבע מאפשר למלא את הוראות סעיף קטן (א).

חבר הכנסת דן תיכון, בכל הכבוד, לא היה שינוי בהסכם. אנחנו מסבירים זאת כמה פעמים.

דן תיכון (הליכוד):

לא היה הסכם?

היו"ר ש' וייס:

לא היה שינוי בהסכם.

שר המשטרה מ' שחל:

היה הסכם, הניחו אותו כמתחייב מהחוק. אילולא עשינו זאת – לא היינו בסדר. את ההסכם הזה ממלאים עכשיו. אין בו שינוי, אפילו לא באות אחת. אם מישו רוצה לטעון נגד הודעת הממשלה – הוא יכול לדבר. אבל אי-אפשר לטעון טענה שאין לה כל בסיס והיא סתם טענת סרק. זה לא מכובד. הממשלה עשתה בדיוק את המוטל עליה, ואת זה צריך לכבד.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. אני רוצה למסור החלטה.

צחי הנגבי (הליכוד):

אנחנו מבקשים התדיינות.

היו"ר ש' וייס:

אין פה התדיינות. אין התדיינות, זה הכול. אפשרתי לחבר הכנסת איתן, שהוא ממלא-מקום ראש הסיעה הגדולה, להגיב, אפשרתי לשר להגיב, וזה הכול.

צחי הנגבי (הליכוד):

אני מבקש.

היו"ר ש' וייס:

הרי לא תוציא ממני בכוח רשות דיבור.

יעקב שמאי (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

רבותי, זה לא נושא להתדיינות.

צחי הנגבי (הליכוד):

הוא אומר שההסכם הונח. בהסכם שהונח ומצוי על שולחן אין מלה על תיק האנרגיה.

היו"ר ש' וייס:

חברים, חברי הכנסת, הסכם זה לא טוב – – –

צחי הנגבי (הליכוד):

אין לך סמכות להחליט, עם כל הכבוד.

היו"ר ש' וייס:

תסלח לי, גמרנו.

צחי הנגבי (הליכוד):

מחובתך להחליט – – –

היו"ר ש' וייס:

שמעתי אותך. שב עכשיו. אל תשב, אתה יכול לעמוד, העיקר שלא תרעיש. זה הכול.

חברים, אני רוצה לסכם את הקטע הזה. לגבי ההערה של שר המשפטים – אני מקווה שהיא לא תהיה רלבנטית.

שר המשפטים ד' ליבאי:

לא, לגבי שינוי עמדה – – –

היו"ר ש' וייס:

לא, לגבי שינוי עמדה. הרי מראש הסיעות הגישו בקשה לראות בזה אי-אמון. ברור לי שיש להן כוונה תמה. זה ברור לחלוטין.

שר המשפטים ד' ליבאי:

אני מבקש שאדוני יואיל להודיע, שמכיוון שהמסמכים הוגשו והבקשות הוגשו לו, היום לא תהיה הצבעה.

היו"ר ש' וייס:

ודאי שלא תהיה. זה ברור לגמרי. יש פה כללי משחק מדויקים.

עכשיו לשאלה הראשונה. ההסכם הונח על-פי החוק. מול הטענות שחלו בו שינויים, מודיע כאן ראש הממשלה, ואחריו גם השר המתאם, שאין בו כל שינוי. אם תמצאו איזה שינוי – תמיד יש אפשרות לטענה. הרי יש דיון בעניין זה.

צחי הנגבי (הליכוד):

אבל יש עובדה. בהסכם לא מופיעה מלה על תפקידים של שרים.

היו"ר ש' וייס:

אבל אתה תטען את זה בדיון ותטען את זה בכל מקום. יש הודעת ממשלה, ואין לי אלא הודעת ממשלה בנושא זה. האם אפעיל פה מכונת אמת?

אני מזמין עכשיו לדיון את המשתתף הראשון.

צחי הנגבי (הליכוד):

האם כתוב בהסכם מה תפקידו של שר?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת משה קצב, ואחריו כל האחרים. כאמור, ההצבעה תהיה בשבוע הבא. חמש דקות. אחריו – חברת הכנסת, סגנית השר, מאשה לובלסקי.

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת – – –

היו"ר ש' וייס:

רק שנייה, ארגיע קצת את הרוחות. חברי הכנסת, שיחות חולין מחוץ לאולם. אני מבקש. חבר הכנסת בני טמקין. חבר הכנסת יורם לס. חבר הכנסת בני טמקין. הוא אפילו לא מפנה את הראש. חבר הכנסת בני טמקין, אתה לא שומע? רגע, לא שומעים באולם? חבר הכנסת בני טמקין. הוא לא שומע בכלל. ארבע פעמים אני קורא בשמו. הוא בכלל לא שומע. נא לסגור את הדלתות. בבקשה.

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הודעת ראש הממשלה היא הודעה משפילה למערכת הפוליטית. יש ביקורת ציבורית גוברת והולכת על המערכת הפוליטית. יש קושי להתמודד עם האמינות של הממשלה ושל המערכת הפוליטית. בא היום ראש הממשלה ובאה הממשלה כולה ונותנים חיזוק לתופעה מבישה בעצם המשא-ומתן ותנאי ההצטרפות של סיעת יעוד לממשלה.

חברי סיעת יעוד מוליכים שולל את העם, כפי שהוליכו שולל את בוחריהם. מהיום ואילך הם נושאים באחריות מלאה ומוחלטת לכישלונות הממשלה, למחדליה ולמדיניותה. לא יעזרו פה שום הצטעעויות. בלי מסכות ובלי העמדות פנים. ההתדרדרות הביטחונית, הכישלונות בתחום הכלכלי, התגברות המצוקה החברתית והתגברות היקפי העוני – הם שותפים לכל אלו. הם מועלים באמון העם, כיוון שהם קיבלו מנדט מהעם על קו מדיני אחר, על קו כלכלי שונה, על מצע חברתי אחר משל הממשלה הזאת. הם מצטרפים היום לממשלה שהולכת בצורה נחרצת להקים את המדינה הפלשתינית ביהודה ושומרון, להביא לחלוקת ירושלים ולירידה מרמת-הגולן.

אל להם למצטרפים להסתתר מאחורי הצטדקויות ותירוצים מגוחכים. חברי סיעת יעוד מאריכים את חיי הממשלה אף שהיא כבר איננה נושמת.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת קצב, רק שניים מהם. אחת לא מצטרפת.

משה קצב (הליכוד):

שני-שלישים מחברי סיעת יעוד.

היו"ר א' סלמוביץ:

כן, אני מבקשת לדייק.

משה קצב (הליכוד):

שני-שלישים מחברי סיעת יעוד מאריכים את חיי הממשלה אף שהיא כבר איננה חיה מבחינה קלינית. הם מנשימים אותה הנשמה מלאכותית כדי להאריך את חייה.

שני חברי סיעת יעוד הפכו למשל ולשנינה בקרב אזרחי ישראל כולם. זה צירוף מלאכותי, ואני יכול לומר בביטחון מלא, שאין אף לא בוחר אחד במדינת ישראל שתומך בצעד המשפיל של שני חברי סיעת יעוד.

זה מחזק את הבדיחה שנקראת ממשלת ישראל. ראש הממשלה שהוא גם שר הביטחון, שר הדתות ושר הפנים; שר מיוחד שהתמנה, לאחר שהודח מכיסאו כשר החינוך, לשר האמנויות והתקשורת; שר שהיה אמור להיות שר המידע והתעמולה, והכול יחד מעמיד את הממשלה באור מביך, מגוחך, אבסורדי וכמעט טרגי.

שישה חברי כנסת אינם חברים בקואליציה אבל תומכים בממשלה, כיוון שמדיניותם, מדיניות סיעות חד"ש ומד"ע, אומצה במלואה על-ידי ממשלת רבין-פרס. סיעת ש"ס ממשיכה להתל בציבור בוחריה, וכשנוח לה מצביעה אמון בממשלה, בהזדמנויות אחרות נמנעת, אבל היא פועלת גם כן נגד רצונם של תומכי ש"ס ובוחריה.

אנחנו מעולם לא עשינו את הדת קרדום לחפור בו. הממשלה הזו נשענת על רצונה הטוב של סיעת הליכוד לקדש ערכי דת ומסורת.

לך, אדוני ראש הממשלה, נאמר, גם העירוי הזה, גם ההנשמה המלאכותית הזאת לא תעזור לך. אתה על סף התפרקות ופשיטת רגל. אתה ממשיך להלאות את העם, להציק לו, לתעתע בו. אין לעם בישראל אמון בך ובמדיניותך. מדיניותך מעולם לא קיבלה את האמון של אזרחי ישראל.

אני קורא לך, אדוני ראש הממשלה, תגלה עכשיו, בעת הזו, אחריות לאומית, עוז, תבונה. במקום לבקש את אישור הכנסת להרחיב את הממשלה, במקום מחזה האבסורד הזה שהצגת היום בפנינו תבקש את אמון העם וכך תוכל להציל משהו מכבודך המושפל עד עפר.

כאמור, גברתי היושבת-ראש, אנחנו רואים בהצבעה על צירוף סיעת יעוד לממשלה הצבעת אי-אמון לממשלה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת משה קצב. אני מזמינה את סגנית השר חברת הכנסת מאשה לובלסקי, ואחריה – נציג סיעת מרצ.

משה גפני (יהדות התורה):

ואם הוא לא נמצא?

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת יצחק לוי.

משה גפני (יהדות התורה):

סיעת מרצ כנראה מתביישת לדבר על זה.

מאשה לובלסקי (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, אומר רק לחבר הכנסת משה קצב, כי כאשר היו בחירות ב-1977 – ותיבדל לחיים ארוכים, כנ"ל גם חבריך בסיעת הליכוד – ומשה דיין, עליו השלום, לקח את המנדט שלו, איש אחד פרש, קיבלתם אותו, הפכתם אותו לשר בכיר, שר החוץ בממשלה שלכם, התגאיתם בו בהישגי הסכם קמפ-דייוויד. ולכן, לפחות למיטב הבנתי, מבחינת ההטחות והטלות האשמה, כל אחד יבחן את עצמו ויבדוק את עצמו. אף אחד לא יכול לערער על הלגיטימיות של מפלגה שמצטרפת, גם במהלך קדנציה, לממשלה. ויעוד כמפלגה, אומנם לא כולה, אומנם שני-שלישים החליטו להצטרף לממשלה.

אני זוכרת, כאשר תמה מערכת הבחירות לכנסת, בחודש יוני 1992, שני חברי הכנסת, רפאל איתן וגונן שגב, ניהלו יחד, בראש אחד, משא-ומתן עם מפלגת העבודה על הצטרפות לממשלה, על ההצטרפות לקואליציה, ומאוד הצטערתי שהם לא הצטרפו. לצערי הרב, הדבר לא צלח, לא משום

חילוקי דעות אידיאולוגיים, כי כל המסמכים כבר היו מאושרים ומוסכמים, אלא בשל חילוקי דעות ממין אחר. ואני אומרת, לא בשל חילוקי דעות אידיאולוגיים התפתחו הדברים כך וחל פילוג בסיעת צומת. על הסיבות ומה שהתרחש, לא לנו לשפוט.

אבל, אולי באמת נידרש לדקה למקורות היהדות שלנו. הנה יושב כאן גם חבר הכנסת יצחק לוי שיוכל להסכים אתי, שביהדות קבענו הלכות נישואין, אבל לא מנענו גירושין. וכאשר נשאל אחד הרבנים החשובים בישראל מה דעתו על גט, אמר: גט, לפעמים גימ"ל טי"ת זה גמר טוב. כנראה גם כאן, בצומת, היה צריך להגיע להתפלגות, ונקווה שההתפלגות תביא בסופו של דבר לגמר טוב גם לצומת וגם למפלגה החדשה שקמה, ליעוד.

יעוד מצטרפת לממשלה רבת הישגים. יעוד מצטרפת לממשלה רבת אתגרים. יעוד מצטרפת לשותפות בתהליך המדיני. יעוד מצטרפת לעשייה החשובה בתחום הכלכלי. אין אפשרות לחוסן לאומי בלי פעולה בתחום הכלכלי, ופעולה חשובה ופעילות חשובה שצריכה לעשות הממשלה הזאת.

יש אי-נעימות כאשר חל קרע במפלגה מסוימת, אבל הקרע חל והתרחש ולמעשה הסתיים. הממשלה זכאית וחייבת, מבחינת המחויבות שלה והתוקף שלה, להרחיב את בסיסה הקואליציוני. חברי הכנסת מיעוד שמצטרפים לקואליציה – אחד יכהן כשר, על-פי הודעתו של ראש הממשלה, והשני כסגן שר, מצטרפים לעשייה, מרחיבים את הבסיס הקואליציוני של ממשלת ישראל, שעד עתה בסיסה הוא מפלגת העבודה ומרצ בלבד, ולעתים, כפי שאמר חבר הכנסת משה קצב, ברצונה של ש"ס היא תומכת, וברצונה היא נמנעת או מתנגדת, וטעמיה עמה; אם כי כל העת מתנהלים מגעים על כך שש"ס בסופו של דבר תחזור גם כן להיות שותפה בקואליציה.

משה גפני (יהדות התורה):

ש"ס שותפה.

מאשה לובלסקי (העבודה):

ממשלה שפועלת במרץ רב, ואי-אפשר להשחיר הכול. גם אם הרקע הוא מינוי חברי הכנסת גונן שגב ואלכס גולדפרב, וגם אם הרקע הוא של הצטרפות – –

פיני בדש (צומת):

— — —

מאשה לובלסקי (העבודה):

– חלק מחברי יעוד לקואליציה ולממשלה, אי-אפשר להשחיר הכול, ועם ישראל אינו טיפש. ממשלה שהגיעה לכך שבשנה זו אחוז הצמיחה במשק הוא מן הגבוהים בעולם, ממשלה שמצמצמת את האבטלה, ממשלה שמנהיגה בהדרגה שיפורים אדירים במערכת החינוך, ממשלה שחוק ביטוח בריאות נכנס בה לתוקף, כאשר הנשיא קלינטון לא הצליח לחולל את המהפך שהוא רצה בו ולחוקק חוק ביטוח בריאות לכל אזרחי ארצות-הברית – זו איננה ממשלה נכשלת. זו ממשלה שעומדים בפניה קשיים, והקשיים חייבים להיות חלק מהאתגרים.

ולכן, בהמשך להודעתו של ראש הממשלה, אני מאחלת לחברים מסיעת יעוד המצטרפים לממשלה, לקואליציה, תקופה של שיתוף פעולה למען מדינת ישראל ותושביה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לסגנית השר. אני מזמינה את חבר הכנסת יצחק לוי.

משה גפני (יהדות התורה):

היכן מרצ?

היו"ר א' סלמוביץ:

מרצ לא נרשמו לדיון.

משה גפני (יהדות התורה):

הם מתביישים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

תשאל אותם, יענו לך.

משה גפני (יהדות התורה):

הם מתביישים. מה, אני צריך לשאול אותם? הם צבועים.

היו"ר א' סלמוביץ:

גם נציגי ש"ס לא נרשמו לדיון.

משה גפני (יהדות התורה):

מרצ וש"ס הלכו יחד להסתדרות. אלה גם אלה צבועים.

היו"ר א' סלמוביץ:

בבקשה, חבר הכנסת יצחק לוי. אחריו – חבר הכנסת פני בדש.

יצחק לוי (מפד"ל):

גברתי היושבת-ראש, רבותי חברי הכנסת, לא בכדי לא משתתפים חברי הכנסת של מרצ וחברי הכנסת של ש"ס בדיון. אפשר לומר שזו זכותם הדמוקרטית, גברתי סגנית השר, ללא ספק, אבל אפשר לומר, במידה מסוימת מצא מין את מינו. אין זו הפעם הראשונה שמרצ וש"ס מוצאות האחת את השנייה. מדוע הם אינם משתתפים? כי לא נוח להם.

לא נוח להם, בעיקר למרצ, כיוון שמרצ מפלגה מאוד אידיאולוגית, שומרת על טוהר המידות, שומרת על ניקיון הכפיים במדינה, על כל מיני זכויות יפות. תמיד הצטיירה כך, והנה קורה לה דבר נורא, דבר שהיא לא חלמה שיקרה לה: יש כאן כלנתיזם אידיאולוגי, והם שותפים ונותנים יד לכלנתיזם הזה.

ראו, רבותי חברי הכנסת, לחברי הכנסת שגב וגולדפרב אין אפילו אומץ להישאר באולם ולשמוע, הרי מדובר עליהם. הם עומדים להצטרף לממשלה. הם אלה שצריכים לשמוע את הביקורת, אולי גם את השבחים.

פני בדש (צומת):

אחרי חודשיים המצבר הלך לו. הוא לקח את אלכס שיתקן לו את המצבר.

יצחק לוי (מפד"ל):

הנה סגנית השר שיבחה אותם ובירכה אותם. גם לזה יש ערך. צריך לבוא ולשמוע ברכות. יש חברי כנסת שיגידו דברים אחרים על אותם שני חברי כנסת חשובים.

מאשה לובלסקי (העבודה):

אתה צודק בכך שהם היו צריכים להיות פה.

יצחק לוי (מפד"ל):

אין להם אומץ לבוא ולשמוע, כי הם יודעים – – –

מאשה לובלסקי (העבודה):

אמרתי שגט לפעמים זה גמר טוב.

חנן פורת (מפד"ל):

— — —

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

ונישואים שניים?

היו"ר א' סלמוביץ:

חברי הכנסת, אתם מפריעים לנואם.

יצחק לוי (מפד"ל):

אין להם אומץ לשמוע, כי הם יודעים בתוך תוכם שהם עשו כאן מעשה חמור, גברתי סגנית השר. הם עשו כאן מעשה חמור מאוד. נהייתי מדברי התורה שלך, מכך שחכמים אמרו שפעמים עדיף שיהיה גט מאשר להמשיך בבית שבור ומקולקל. נכון. אבל כאן אין מדובר בעניין הגט. הנושא הוא נושא אחר לגמרי.

חברי הכנסת של יעוד באו ופרשו בגלל בעיות של טוהר מידות בצומת.

פיני בדש (צומת):

לטענתם.

יצחק לוי (מפד"ל):

הם נבחרו על כרטיס אידיאולוגי מסוים, והכרטיס האידיאולוגי המסוים הזה לא אפשר לסיעת צומת, ובראשה חבר הכנסת איתן, להצטרף לממשלה זו. זה שהם ניהלו משא-ומתן קואליציוני – גם אנחנו ניהלנו משא-ומתן קואליציוני. ומה בכך? האם ניהול משא-ומתן קואליציוני יש בו איזו ראייה או הוכחה לכך שאפשר להצטרף לממשלה? טבעי הדבר שלאחר בחירות מנהלים משא-ומתן קואליציוני כדי לברר מה עמדות הממשלה. אין בכך שום דבר, גברתי סגנית השר. אין בכך שום ראייה לכלום. זה שחבר הכנסת איתן או חבר הכנסת שגב הלכו וניהלו משא-ומתן קואליציוני מייד לאחר הבחירות האחרונות, אין שום ראייה בכך. אבל מה שכן יש, ותודי בכך, יש כאן גזלת קולות של הציבור.

הציבור לא נתן מנדט לחבר הכנסת שגב ללבוש איצטלה של שר ולעלות על רכב של שר ולנהל משרד ממשלתי. הוא לא נתן לו את זה, כיוון שהממשלה הזאת עושה מעשים שהם בניגוד מוחלט לרצונו של הציבור שבחר בחבר הכנסת שגב; בניגוד מוחלט.

לא מזמן היה כאן דיון על חוק עוקף בג"ץ שאפשר את צירופו של חבר הכנסת שגב. ואז שאלתי את חבר הכנסת שגב שאלות אידיאולוגיות. הוא השיב לי ואמר לי: אנחנו דואגים לארץ-ישראל. הנה הראיה – יש שלושה יישובים בצפון רצועת-עזה, דאגנו לכביש עוקף, דאגנו לכל מיני דברים אחרים. היום ממשלת ישראל נותנת גט לארץ-ישראל בכך שהיא נכנעת להפגנה של כמה פלשתינים ומונעת בנייה של שכונה כחוק.

ראש הממשלה לא אזר עוז לבוא ולעלות כאן במהלך הדיון בהצעת האי-אמון ולהגיד: רבותי, הממשלה קיבלה החלטה אחרת; כשעניתי בדברי על האי-אמון היתה החלטה אחת, וכשהסתיים הדיון באי-אמון היתה החלטה אחרת. הוא לא אזר עוז לכך, כי הוא יודע, לא נוח לו בעניין, כי הוא יודע שהיה פה מעשה של התקפלות.

ראש הממשלה מתקפל, זה לא חדש. גברתי סגנית השר, את יודעת זאת. מתחילת הקדנציה הוא מתקפל. רק בעניינים לאומיים? ובעניינים חברתיים לא כך? יש התקפלויות. אבל חבר הכנסת שגב, השר המיועד, מסיעת יעוד, שיעדיו מאוד ברורים לו, הוא בא ומעל דוכן זה אומר: אנחנו נכנסים לממשלת ישראל כדי לשמור על ארץ-ישראל, והוא לא אוזר עוז בהצעת האי-אמון שעלתה עכשיו, לפני כמה דקות, לבוא ולהצביע נגד הממשלה, כי הממשלה נתנה היום גט לארץ-ישראל. אנחנו לא ניתן את הגט הזה לארץ-ישראל ואנחנו לא ניתן שהגט הזה יינתן. אבל זה מה שעשתה הממשלה.

חנן פורת (מפד"ל):

אלכס גולדפרב הודיע לי במפורש, שבזכותו בונים כעת את ההתיישבות בגוש-עציון.

יצחק לוי (מפד"ל):

הנה, אתה רואה אילו זכויות יש לגולדפרב.

לכן, גברתי היושבת-ראש, רבותי חברי הכנסת, עם כל הידידות שיש לי עם חבר הכנסת שגב, ועם כל הצער, אני חייב לומר רק זאת: בוז אחד גדול. אני בז לשני חברי הכנסת שבגדו בבוחריהם, שבגדו במנדט שהם קיבלו ועושים מעשה כל כך חמור. אין לי שום מלה טובה להגיד להם. לבוא ולאחל להם הצלחה – קשה לי. קודם כול, קשה לי לאחל הצלחה לממשלה הזאת, כיוון שהצלחתה של הממשלה הזאת הוא אסונה של ארץ-ישראל, לצערי הרב. לכן ודאי שאינני יכול לאחל הצלחה לאלה המצטרפים לממשלה, אבל גם אינני יכול לאחל הצלחה למעשה שבא בעבירה. אינני יכול לאחל הצלחה למעשה שיש בו קלקול טוהר המידות בצורה החמורה ביותר; קלקול טוהר המידות הציבורי, גזלת קולות, דבר שאי-אפשר להשיב אותו. שגב קיבל מנדט לארבע שנים על-פי מצעה של צומת. חבר הכנסת שגב הולך עכשיו וגונב קולות כדי לקבל כיסא בממשלה.

חנן פורת (מפד"ל):

אתה חבר ועדת האתיקה, לא? למה לא הבאת זאת לוועדת האתיקה?

יצחק לוי (מפד"ל):

אני מבקש שלא לערב את ענייני ועדת האתיקה כאן. הנהלים אחרים לגמרי.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מבקשת לא להפריע.

חנן פורת (מפד"ל):

יצחק לוי (מפד"ל):

חבר הכנסת פורת, לא אמרתי שזה שייך לוועדת האתיקה ולא אמרתי שזה לא שייך. יש נהלים לעבודתה של הוועדה, וכחבר הוועדה אינני יכול להתייחס כלל וכלל לעניין כרגע.

חנן פורת (מפד"ל):

אם יתלוננו בפניכם?

יצחק לוי (מפד"ל):

מעל דוכן זה לא אשיב לך על שאלות בנושא ועדת האתיקה.

אני רוצה לסיים. אין לי ספק שימיה של ממשלה זו ספורים. הממשלה לא תחזיק מעמד בכניעה שהיא נכנעת. כשלממשלה אין חוט שדרה, כשלממשלה אין כבוד, כשלממשלה אין יכולת לבוא ולקיים הסכמים וחוזים שהיא חתמה עליהם, הרי הממשלה הזאת אין לה שום בסיס לקיום, והממשלה הזאת, ללא שום ספק, תיפול כך או אחרת. לכן גם ימיהם של שגב וגולדפרב בממשלה הם מועטים. הם רוצים לסיים כשר וכסגן שר? תיתי להם. רוצה לנסוע כמה ימים או כמה חודשים ב"וולבו"? ייסע לו. רק דבר אחד עליו לדעת: בתולדות ימי הכנסת הוא ייזכר בבוז אחד גדול. תודה רבה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת יצחק לוי. אני מזמינה את חבר הכנסת פני בדש, ואחריו – חבר הכנסת משה גפני.

פני בדש (צומת):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, אין לי ספק, גברתי היושבת-ראש, שאת כחברת הסיעה הזאת תהיי שותפה למה שאני הולך להגיד. אני מכיר את דעותייך.

היום חשבתי שהממשלה מגיעה לשיא השפל בתפקודה בהצגת חבר הכנסת גון שגב כחבר ממשלה, אבל מסתבר שהחלטת הממשלה היום בעניין אפרת הפתיעה שוב בביזוי הממשלה בכניעה. הם לא הבינו שההחלטה היום היא נקודת מפנה, שזה רגע גורלי של חולשה של ממשלה שמביאה היום לקרב על הגליל, קרב על הנגב שמוביל אותו חבר הכנסת טלב אלסאנע בהסתה שלו, והקרב על ירושלים.

טלב אלסאנע (מד"ע):

אני לא מתייחס אליך כי אתה לא ראוי לכך. מה זה – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת טלב אלסאנע, אל תגיד פה "מה זה". לא נתתי לך רשות דיבור.

טלב אלסאנע (מד"ע):

— — —

היו"ר א' סלמוביץ:

אני קוראת אותך לסדר בפעם הראשונה.

פיני בדש (צומת):

חולשתה של הממשלה הזאת באה לידי ביטוי בכך שערפאת – – –

טלב אלסאנע (מד"ע):

חוצפן.

פיני בדש (צומת):

חולשתה של הממשלה והביזיון שלה באים לידי ביטוי בכך שערפאת מרים טלפון לפרס ולרבין ומאיים: אם לא תעצרו את הבנייה באפרת, אני אתחיל באינתיפאדה. ומה עושה שר החוץ? מתחנן: תן לי עד יום שני, אני אמצא איזה סעיף בחוק כדי לעצור את המהלך הזה. ומה אומר ערפאת אתמול: אבן אבן נבנה את הדרך לירושלים.

לממשלה הזו מצטרף חבר הכנסת גון שגב, שבעצם לקח מנדטים, גנב, תקראו לזה איך שאתם רוצים, לקח מנדטים לא שלו, נבחר בזכות מצע מסוים ובזכות יושב-ראש התנועה.

אין היום בכלל סיעת יעוד שמצטרפת לממשלה. זאת סיעה מפולגת. חברת הכנסת אסתר סלמוביץ לא מצטרפת אתם לממשלה הזאת, לא מצטרפת לממשלה עם מצע כזה. הם ויתרו על כל העקרונות, על כל המצע, ומצטרפים לממשלה שהיום, דווקא היום – – –

אלכס גולדפרב (יעוד):

תראה איזה תשבחות – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת גולדפרב, נא לא להפריע עכשיו.

פיני בדש (צומת):

חבר הכנסת גולדפרב, לפחות תהיה מקורי. שמעת שאת זה אומר חבר הכנסת צוקר. לפחות תהיה מקורי. אתה קורא את הביקורות עליך בעיתונות, ואתה אומר לי: תראה איזה תשבחות אני מקבל. אתה אפילו לא מבין שהעיתונאים צוחקים ממך. זה האבסורד בכל העניין.

אלכס גולדפרב (יעוד):

אתה אחרון שיכול לדבר – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

אל תפריע עכשיו.

פיני בדש (צומת):

כיצד מצטרפים לממשלה כזו דווקא ביום שבו הממשלה נכנעת וכורעת ברך בפני הלחץ הערבי, ביום של התמוטטות בבניין הארץ? דווקא היום אתם מצטרפים לממשלה כזאת.

זו בעצם ממשלת גומי. ממשלה עוקפת בג"צים, ממשלה שמתאימה את עצמה לש"ס, ממשלה שמתאימה לעצמה לכל כלנתיצים אפשרי כדי להרחיב ולחזק את מעמדה.

אלכס גולדפרב (יעוד):

— — — הסתכל על עצמך. אתה אחרון שיכול לדבר כאן.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת גולדפרב, אני מבקשת ממך לא להפריע.

פיני בדש (צומת):

חבר הכנסת גולדפרב, חבל בכלל להתייחס למה שאתה אומר.

ביזוי החוק על-ידי ראש הממשלה הוא כזה, שהבדואים משבט אל-עזאזמה עקפו את בג"ץ, נכנסו לשטח לא שלהם.

טלב אלסאנע (מד"ע):

מה זה קשור לעניין הזה?

פיני בדש (צומת):

אגיד לך במה זה קשור. תקשיב עד הסוף.

טלב אלסאנע (מד"ע):

אתה לא מבין שמדברים על נושא אחר?

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת טלב אלסאנע, תפסיק להפריע.

טלב אלסאנע (מד"ע):

פיני בדש (צומת):

מותר לי לדבר פה על מה שאני רוצה. זכותי לדבר על מה שאני רוצה.

טלב אלסאנע (מד"ע):

היו"ר א' סלמוביץ:

הוא ידבר על מה שהוא רוצה ואתה לא תפריע לו.

יצחק לוי (מפד"ל):

שאול יהלום (מפד"ל):

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת לוי. חבר הכנסת יהלום.

פיני בדש (צומת):

אמרתי לשיח'ים הבדואים: רבותי, יש חוק. יכול להיות שאתם צודקים, תנסו בדרך אחרת. יש בג"ץ. אתם יודעים מה הם ענו לי? אם רבין לא שם על בג"ץ, אתה רוצה שאנחנו נשים על בג"ץ? זאת הדרך.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

פיני בדש (צומת):

זאת החלטה של ממשלה – – –

חנן פורת (מפד"ל):

הם אמרו דבר יותר טוב: למה אנחנו צריכים להגיש בג"ץ? רבין עושה לנו את העבודה.

פיני בדש (צומת):

ההצטרפות היום היא לממשלה שהגיעה לשיא השפל. כנראה מצבו של רבין היום אנוש, אחרת אני לא יכול להבין כיצד לקח שני חברי כנסת, לא שלושה חברי כנסת, הוא לא לקח סיעה, הרי סיעת יעוד מפולגת. יש להם כשרון, הם המפרקים הלאומיים. אני מקווה שיפרקו גם את הממשלה. זאת המומחיות שלהם. הוא לקח שני חברי כנסת עבור שני תיקים. אם כך הוא מנהל משא-ומתן, אני מאוד מאוד מוטרד אם כך הוא מנהל את המשא-ומתן לשלום.

אלכס גולדפרב (יעוד):

הקנאה אוכלת אותך.

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מבקשת לא להפריע.

פיני בדש (צומת):

חבר הכנסת גולדפרב, אני יכול להפתיע אותך. גם כשניהלתי משא-ומתן והציעו לי להיות שר, הצהרתי בתקשורת שאמרתי לא. יש לי תפקיד מכובד מספיק כראש מועצה, איני רוצה להיות שר. אני לא חושב שזה כבוד גדול להיות שר בממשלה הזאת, לכן אני ויתרתי. אל תפריע לי באמצע דברי.

אלכס גולדפרב (יעוד):

— — —

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מבקשת לא להפריע.

פיני בדש (צומת):

כנראה מצבו של רבין קשה מאוד במשא-ומתן, כי הרי אילו היה חושב פעמיים הם היו רצים לממשלה.

אלכס גולדפרב (יעוד):

— — —

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מבקשת להפסיק להפריע כל הזמן.

פיני בדש (צומת):

הם היו רצים לממשלה בלי שום תיק.

אלכס גולדפרב (יעוד):

איך יש לך אומץ לדבר — — —

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת גולדפרב, אתה מוכן להפסיק להפריע?

אלכס גולדפרב (יעוד):

— — —

היו"ר א' סלמוביץ:

אני קוראת אותך לסדר בפעם הראשונה, חבר הכנסת גולדפרב.

פיני בדש (צומת):

הוא עשה משא-ומתן גרוע. הרי הם היו מצטרפים לממשלה בכל מחיר, שר ללא תיק וסגן שר לענייני חמצן טבעי, אני לא יודע מה. הוא היה כבר מוצא לו משהו. למה נתן לו תיק כל כך גדול? פשוט מפני שהוא מנהל משא-ומתן גרוע.

בכלל, ראש הממשלה שלנו הוא רב-תיקים. עכשיו הוא נעשה גם שר החוץ. הוא נותן לשר החוץ להצליח? הוא מעופף, הוא כל יום במדינה אחרת, הוא מפתיע אפילו את שר החוץ. הוא שר הדתות, שר החוץ, שר הפנים, שר הביטחון – רב-תיקים.

ראש הממשלה מזלזל בשלטון החוק. ראש הממשלה מזלזל גם בשרים שלו. הוא יושב בחוץ-לארץ, עשרה ימים עושים טוטו מה הוא יחליט. כולם יורדים על שר האוצר, מבזים אותו. והוא מחכה כגביר לחזור ולהגיד: אני החלטתי. מזלזל בכולם, רומס את החוק. אם המבקרת מבקרת אותו, הוא יורד על המבקרת.

ודאי שהוא צריך את חברי הכנסת שגב וגולדפרב, בוודאי. האם יש לו מוסר? הוא עוקף חוקים. אכפת לו? מתנהלת עכשיו חקירה — — —

אלכס גולדפרב (יעוד):

תחזור עוד הפעם על המשפט — — —

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת גולדפרב, אתה לא על דוכן הנואמים עכשיו. נא לא להפריע.

פיני בדש (צומת):

מתנהלת עכשיו חקירה. אילו היה קצת מוסר לממשלה הזאת היו ממתינים שבוע, שבועיים. יכול להיות שאין בזה כלום. אני לא יודע. סביר להניח שאין שום עילה לחקירה הזאת. אני לא יודע. אבל תמתין שבוע, שבועיים, תראה מה קורה. אין מוסר לממשלה, זה לא מעניין אותם. יש פה בצע כסף, יש פה בצע תפקידים, ומעבר לזה לא מעניין דבר.

ראש הממשלה לוקח אנשים שחתמו על התחייבות לפני כניסתם לכנסת, חתמו על מסמך שהם יעמדו לבחירה חוזרת באמצע הקדנציה, שהם לא ייקחו את המנדט אתם. חתמו. חבר הכנסת גונן שגב הגדיל לעשות, הוא חתם לחברת הכנסת אסתר סלמוביץ על מסמך והתחייב, שאם יהיה סיכוי קטן ביותר שיפגע במעמדה או בה, הוא יפרוש מהחיים הפוליטיים. היא מחזיקה את המסמך אצלה.

טלב אלסאנע (מד"ע):

זה לא טוב?

פיני בדש (צומת):

חותמים, אבל לא מתכוונים ממילא לעמוד בהתחייבויות שלהם. זה מה שראש הממשלה מקבל לממשלה הזאת. אגב, אני לא כועס עליהם, אולי מבחינתם – – –

טלב אלסאנע (מד"ע):

זאת סיעת צומת לשעבר?

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת טלב אלסאנע, אני מבקשת לא להפריע. כשיגיע תורך, תדבר. עכשיו אל תפריע.

טלב אלסאנע (מד"ע):

אני שואל אותו – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

אל תשאל אותו. לא נתתי לך את רשות הדיבור.

חיים דיין (צומת):

אלכס גולדפרב (יעוד):

בליל שבת בערוץ-2 היתה כתבה לתפארת שהציגה את הפנים האמיתיות של צומת.

פיני בדש (צומת):

חבר הכנסת גולדפרב, אתה יודע מי החבורה הזאת. אלה הפעילים של יעוד. ולא רק שהם פעילים של יעוד, האבסורד הוא שאותו בחור שתקף, כששאלו אותו מה הוא הולך לעשות, אמר: אני הולך להיות נהג של גון שגב כשיהיה שר. הוא עכשיו מדבר בשם צומת, ובסוף הכתבה הוא אומר: אני הולך להיות הנהג של חבר הכנסת שגב. אלה אנשים שעזבו את צומת, זאת אותה חבורה שהלכה אתכם.

אלכס גולדפרב (יעוד):

לא נשאר כלום.

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מבקשת לא להפריע.

פיני בדש (צומת):

זאת אותה חבורה שהלכה אתכם ומופיעה כל הזמן בתקשורת, הולכת לבתי-משפט ומזרקת מבתי-משפט. אל תביא אותם כדוגמה.

אלכס גולדפרב (יעוד):

ספר על הבג"ץ האחרון.

היו"ר א' סלמוביץ:

אתה מוכן לא להפריע כל הזמן? אני מבקשת לא להפריע כל הזמן. לחבר הכנסת פני בדש יש עשר דקות. אתם כל הזמן מפריעים לו ואני אוסיף על זמנו את הזמן שאתם גוזלים ממנו.

פני בדש (צומת):

התחלתי להגיד שאולי מבחינתם – – –

טלב אלסאנע (מד"ע):

— — —

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת אלסאנע, אם יש לך טענות אלי, נא להתלונן בדרכים המקובלות.

פני בדש (צומת):

חבר הכנסת גפני, התחלתי להגיד שאולי מבחינתם הם צודקים. הרי נשארו להם עוד שנתיים להיעלם מהמפה הפוליטית, להיעלם בכלל. לא עדיף לגמור כשרים? לא עדיף לגמור כסגני שרים עם פנסיה מוגדלת, עם תנאים יותר טובים? לא כדאי? יכול להיות שכעסקה כלכלית, במצבם כל אחד היה עושה אותו דבר. אבל ראש הממשלה נותן את ידו לעניין הזה. זה בעצם עבור בצע כסף. יכול להיות שהרבה אחרים במצבם, אם נשארו להם רק שנתיים, היו עושים אותו דבר.

אני חושב שממשלה זו מפירה החלטות של ממשלות קודמות – רבותי, זה מצב מאוד מסוכן. אנחנו שוברים פה את כל כללי המשחק הדמוקרטי. שלא יבואו בטענות, שממשלה זו לא תבוא בטענות אם בבחירות הבאות היא תיפול – והיא בוודאי תיפול – ותקום ממשלת ימין, והיא לא תעמוד בכל ההסכמים שנחתמים עכשיו.

טלב אלסאנע (מד"ע):

זה מה שלומדים בצומת? לא עומדים בהסכמים?

חיים דיין (צומת):

זה מה שאנחנו לומדים מהמערך.

טלב אלסאנע (מד"ע):

זה מה שאתם מלמדים? מה תגיד לבוחר? אתה מחליט שלא מכבדים הסכמים בצומת. אתם לא חושבים לכבד הסכמים?

פיני בדש (צומת):

אם תהיה ממשלת ימין, היום יש לה לגיטימציה לא לעמוד בהסכמים של הממשלה הזאת. זה מה שראש הממשלה החליט. ממשלה שמעודדת כלנתיים, ביזיון חוק, זעם של הציבור – אתם לא יודעים איזה זעם יש בציבור – היא תיפול בגלל המס על הבורסה, היא תיפול בגלל חוסר האמינות שלה, היא תיפול בגלל הביזיון הזה. אתם לא יודעים איזה ביזיון הציבור רואה.

אני אומר לכם, נכנסים היום לממשלה אנשים שיש נגדם חקירות, שהדעת לא סובלת, איך לא ממתנים שבוע-שבועיים כדי לראות מה קורה.

דינה של הממשלה הזו להיעלם. אני מקווה מאוד שהממשלה לא תאריך ימים, ואם היא תמשיך כך – הם עצמם עושים את העבודה, הם מתאבדים כל הזמן. כל יום יש חבר כנסת בקואליציה, חבר כנסת תורן שגורם לפירוק הממשלה. היום יש, לדעתי, מי שיעשה להם את העבודה. יש המפרק הלאומי והוא עובד לפי סידור עבודה, הוא עובר מגוף לגוף ומפרק. אני מקווה מאוד שהוא יצליח בתפקידו החדש כמפרק הלאומי. תודה רבה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת פיני בדש. אני מזמינה את חבר הכנסת משה גפני, ואחריו – חברת הכנסת תמר גוז'נסקי.

משה גפני (יהדות התורה):

גברתי היושבת-ראש, רבותי חברי הכנסת, בושה, בושה להיות היום שר בממשלה, בושה להיות סגן שר ואפילו בושה להיות חבר כנסת. אני רוצה להזכיר לחברי הכנסת, לא כולם היו בקדנציה הקודמת, שבקדנציה הקודמת התקבל חוק שלפיו אי-אפשר לפרוש מסיעה תמורת טובות הנאה. בתקופה של העריקים המפורסמים אז, שהיום אינם קיימים במפה הפוליטית, התקבל חוק שלפיו מי שפורש מסיעה איננו יכול להיות שר או סגן שר. מה שקרה הפעם, בניגוד לכוונת המחוקק אז, הוא ששניים או

שלושה פרשו מסיעת צומת על רקע בעיות פנימיות, שאני לא רוצה להיכנס אליהן ואני לא רוצה לשפוט בעניין.

חברת הכנסת אסתר סלמוביץ, יושבת-ראש הישיבה, הודיעה חד-משמעית – ואני חושב שהיא מקור גאווה – ואמרה: אני הלכתי על בסיס אידיאולוגי מסוים, ועל כן הבעיות הפנימיות בתוך צומת הן בעיות פנימיות בתוך צומת, אבל לא ייתכן שאני אצטרף לקואליציה על בסיס אידיאולוגי כזה שהוא רחוק כרחוק מזרח ממערב מהבסיס האידיאולוגי שלי.

מה שקורה הוא שגם על-פי החוק, חבר הכנסת חיים דיין, החוק שהתקבל – בעצם יש רק שני חברי כנסת, שגם הם יעלמו מהמפה הפוליטית. הציבור איננו תומך היום בכלנתיזם מהסוג הזה. שני חברי הכנסת הללו, שהם אינם שלישי מסיעת צומת, מצטרפים לממשלה, כאשר זה בניגוד לחוק. יש לתת את הדעת על כך.

אינני חושב שנושא הדיון הוא חבר הכנסת גונן שגב או חבר הכנסת אלכס גולדפרב. בבוא היום הבוחר יאמר את דברו, ואין ספק מה הוא יאמר. אני רוצה לדבר על דרכה של הממשלה הזו, שבתוכה יש מפלגת העבודה וגורם מרכזי בה הם יפי הנפש ממרצ. אילו צעקות, אילו הפגנות ואילו דיבורים היו כאשר היו עריקים. מה עושה הממשלה הזאת ומה עושה מפלגת העבודה ומה עושה מרצ? ראשית, היא לוקחת מפלגה שלמה, את ש"ס, ותמורת טובות הנאה, תמורת הבטחות, קורעת את המפלגה הזאת במזיד – וזה לא היה בעבר. בעבר היתה התפלגות, היתה פרישה והצטרפו לממשלה. הממשלה ניהלה משא-ומתן. וגם על זה ירדו מהשלטון.

בשעתו, כשהתנהל משא-ומתן קואליציוני, חבר הכנסת רמון ניהל בשם הממשלה משא-ומתן עם חבר הכנסת אריה דרעי, תמורת טובות הנאה, תוך בגידה בבוחרים של ש"ס, בגידה במצע, בגידה בנושא הדתי, וצירף אותו עם מרצ האנטי-דתית על מנת לבסס את השלטון הרעוע הזה, תוך כדי קרע שלא יסולח לא למפלגת העבודה ולא לש"ס, קרע בתוך עולם התורה. זה קרע אידיאולוגי שכמעט לא ניתן לאיחוי.

עומדים ראש הממשלה, שר החוץ, שרי הממשלה, חברי כנסת, וחבר הכנסת רמון ניהל את המשא-ומתן המביש הזה, נגד החינוך שכולנו גדלנו עליו, גם אנשי ש"ס, באותן ישיבות, באותם מוסדות לימוד. התנהל משא-ומתן להצטרף לממשלה אנטי-דתית כזו, שגורם מרכזי בה הוא השמאל האנטי-דתי.

בהמשך לקרע שיצר חבר הכנסת רמון בין ש"ס לבין הציבור החרדי, גם הוא יצר את הבעיה למפלגת העבודה. גם הוא פרש ממפלגת העבודה והולך לחסל את ההסתדרות. מידה כנגד מידה.

הממשלה הזאת בונה, ללא כל בושה, את הקואליציה הנוכחית על כלנתיזם רעיוני אידיאולוגי, בהתחלה עם ש"ס ועכשיו עם חברי כנסת שהולכים באופן אישי ולא תחת מצע כלשהו.

היום היתה הצעת אי-אמון בנושא אפרת. אני לא מביע את דעתי בעניין זה. כבר דובר על זה. אבל האם זה המצע הרעיוני שעמו הלך חבר הכנסת גונן שגב לבחירות? האם תחת המצע הזה, של

החלטת ממשלה שמבוטלת בגלל תכתיב של ערפאת, מפסיקים עבודת בנייה באפרת? האם מצע
כזה מקבל חבר הכנסת גולדפרב? האם הרכב הממשלתי חשוב יותר מהבוחרים?

פיני בדש (צומת):

הו, הו, זה חלום ילדות. מיום שהוא היה בצומת הוא חשב על – – –

משה גפני (יהדות התורה):

אותי לא מעניין גון שגב. אותי לא מעניין אלכס גולדפרב. מי שמצילה את הכבוד שלהם היא חברת
הכנסת סלמוביץ, שבאה ואומרת: הם לא מייצגים לא את יעוד ולא את צומת.

ולא זה מה שחשוב לי. חשוב לי שהממשלה השמאלנית הזאת, יפת הנפש, הולכת תמיד אל הציבור
ואומרת: אנחנו יפי נפש, אנחנו רוצים ניקיון כפיים, אנחנו רוצים טוהר מידות בציבוריות הישראלית,
בפוליטיקה. בוש וחרפה. שום נציג של מרצ לא נמצא כאן בדיון. שום נציג של ש"ס לא בא לדיון
הזה.

פיני בדש (צומת):

אילו זה היה הפוך, אילו מישהו מהימין היה נוהג כך, איזה צעקות הם היו צועקים.

משה גפני (יהדות התורה):

אנחנו בהצגה הזאת כבר היינו. אני מבטיח להם, גם בוחר ש"ס וגם בוחר מרצ – בבוא יום הדין,
בבוא יום הבחירות הם יגידו את דברם. וביחס לש"ס אני מדבר על יום דין אחר, על הקרע שהם גרמו
כדי להיכנס לקואליציה. והם בקואליציה, שלא יספרו שום סיפורים; הם בקואליציה. אם חבר הכנסת
גמליאל או חבר הכנסת מאיה יקבלו "וולבו" או לא יקבלו "וולבו" – זה לא עומד לדיון. הם תומכים
בממשלה השמאלנית הזאת.

פיני בדש (צומת):

חבר הכנסת דרעי הוא שר הפנים, אתה לא יודע? עד היום.

משה גפני (יהדות התורה):

הם בקואליציה, שלא יספרו סיפורים.

יבוא יום הדין – ואנשי ש"ס יודעים לאיזה יום דין אני מתכוון. אני אומר גם לממשלה הזאת: יבוא יום הדין. הציבור במדינת ישראל איננו תמים, הוא לא נאיבי, הוא רואה מה נעשה מול עיניו. הממשלה לא תיפול, בניגוד לתחזיות, בגלל הנושא המדיני. היא תיפול בגלל טוהר המידות, שהם רומסים אותו ברגל גאוה. תודה רבה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת משה גפני. אני מזמינה את חברת הכנסת תמר גוז'נסקי. אחריה – חבר הכנסת אלכס גולדפרב.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, כנראה אין חדש תחת השמש. הכנסת ידעה וכנראה גם תדע בעתיד פילוגים בסיעות, היא תדע בעתיד קואליציות המורכבות גם על בסיס עקרוני, אבל לעתים גם עם שותפים לא דווקא על בסיס עקרוני. כל המערך הפוליטי הזה אופייני גם לקואליציות שהיו בראשות הליכוד וגם לקואליציות בראשות העבודה, אלא שהנושא שלנו היום איננו עניין המוסר שבצעדים הללו אלא עניין התקנון, והתקנון מאפשר. זה עבר דיון משפטי, נקבע שהיה פילוג בסיעת צומת והוקמה סיעה והיא קיבלה מעמד.

אני אומרת את זה בכאב, כי הייתי מאוד רוצה שבכנסת יהיה חוק אחר וכלל אחר, כלל שאומר שמי שקצה נפשו בסיעתו או שהוא לא יכול עוד לפעול במסגרתה – יקום ויחזיר את המנדט לסיעתו ויפרוש מהכנסת, מהבית הזה.

כידוע לכולנו, אין סעיף כזה בתקנון, ונדמה לי שקשה למצוא בבית הזה סיעה – אני מדברת על הסיעות היותר ותיקות – שלא נפגעה ביום מן הימים מתופעה מכאיבה זאת.

אין ספק שהממשלה הזאת מאוד מנופחת, יש בה הרבה מאוד שרים. יש בה יותר מדי שרים. יש בה יותר שרים מכפי שהייתי רוצה שיהיו בממשלה אופרטיבית במדינת ישראל. אבל הרי כולנו יודעים שהוויכוח שמתנהל סביב צירוף יעוד לממשלה הוא בעצם הוויכוח הפוליטי על דרכה של הממשלה, שהרי יודו אלה שיושבים בצד הימני של הבית, שאם הם היו בשלטון ואם היתה קורית תופעה כזאת בסיעה שלא בקואליציה בראשות הליכוד ומישהו מהאופוזיציה היה מצטרף לליכוד, הליכוד היה מקבל אותו בהתלהבות והיה נותן לו תיק או חצי או שני תיקים, הכול לפי ההסכם שהיה מושג ביניהם.

לכן אני חושבת שזו צביעות מצד מי שהיום תוקף את הממשלה בדיוק בנושא הזה, כאשר הוא עצמו ציף לעצמו אנשים שפרשו מסיעת העבודה. הוזכר קודם משה דיין. צריך להזכיר גם את אפרים גור וכן הלאה וכן הלאה.

משה גפני (יהדות התורה):

הליכוד ירד מהשלטון.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אני לא חושבת שבגלל זה הוא ירד מהשלטון.

משה גפני (יהדות התורה):

בגלל זה הוא ירד.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אני חושבת שהוויכוח הפוליטי הגדול הוא שמעניין אותנו ולא הדבר הזה.

ואם מדובר על ויכוח פוליטי, אני רוצה להתייחס, בדקות שנותרו לי, להחלטת הממשלה שהתקבלה היום בעניין ההתנחלות באל-ח'דר, הידועה גם בשם אפרתה ב'.

אני רוצה לציין שהממשלה, מייד לאחר שהוקמה ביולי 1992 – – –

פיני בדש (צומת):

את מדברת על הממשלה ואין כאן איש ששומע אותך.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

לאחר שהוקמה ביולי 1992 – – –

פיני בדש (צומת):

– – –

היו"ר א' סלמוביץ:

אין אונס בעניין הזה.

פיני בדש (צומת):

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

חבר הכנסת בדש, הממשלה החליטה החלטה אסטרטגית חשובה ביותר, החלטה על הקפאת ההתנחלויות. מדוע זו החלטה אסטרטגית? כי ללא ההחלטה הזאת לא היה קורה מה שהתפתח לאחר מכן והוביל למסמך העקרונות באוסלו, להסכם עם אש"ף, לביצוע השלב הראשון של הסכם עזה ויריחו ולדיונים הנוכחיים על המשך ביצוע הסכם הביניים. עניין הקפאת ההתנחלויות – – –

דב שילנסקי (הליכוד):

הממשלה החליטה להיכנע לטרור הערבי.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

עניין הקפאת ההתנחלויות הוא לב-לבו של התהליך המדיני. לכן, מי שהיום כועס על הממשלה שהחליטה לא להמשיך בעבודות באתר שמכונה אפרתה ב', שנמצא על אדמות הכפר אל-ח'דר, מי שהחליט לעשות את זה, הוכיח בסך הכול נאמנות להחלטות של עצמו, כי הקמת ההתנחלות היתה – –

פיני בדש (צומת):

יש כאן כניעה למרצ, לשמאל. בושה וחרפה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

הקמת ההתנחלות היתה הפרה לא רק של ההסכם עם אש"ף וניסיון לחבל בצורה חמורה ביותר בתהליך המדיני, אלא היתה גם הפרה של הבסיס האסטרטגי של מדיניות הממשלה.

פיני בדש (צומת):

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

לכן, אני מתפלאה על מי שכועס על הממשלה. אפשר לא להסכים עם הממשלה. אפשר להגיד: אני סבור – כפי שחבר הכנסת שילנסקי סבור – שהתנחלויות הן לב העניין וצריך להמשיך בהתנחלויות. אבל אין שום היגיון לתקוף את ראש הממשלה ואת הממשלה על כך שהם החליטו להיות נאמנים למדיניות של עצמם, כי הטענה שלי היתה: איפה המדיניות שלכם ואיפה ההתנחלות.

לכן אני רוצה לברך את הממשלה על שחזרה לעשתונותיה, על שהיא מבינה שתהליך השלום לא הולך יחד עם התנחלויות, ולכן היא תצטרך להמשיך בקו השפוי של כן לשלום, כן להידברות, כן לדו-קיום ולא להתנחלויות.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחברת הכנסת גוז'נסקי.

קריאות:

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מזמינה את חבר הכנסת יוסף בא-גד. עד שהוא יגיע, הודעה לסגנית מזכיר הכנסת.

קריאות:

היו"ר א' סלמוביץ:

יש פה הודעה לסגנית מזכיר הכנסת.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושבת-ראש, הנני מתכבדת להודיע, כי הונחה היום על שולחן הכנסת החלטת ועדת – – –

קריאות:

— — —

היו"ר א' סלמוביץ:

אפשר להפסיק את זה? אתם לא רוצים לאפשר לסגנית מזכיר הכנסת למסור הודעה?

פיני בדש (צומת):

גברתי היושבת-ראש, אמרת קודם שרשות הדיבור לחבר הכנסת אלכס גולדפרב.

היו"ר א' סלמוביץ:

הוא ויתר על זכות הדיבור.

פיני בדש (צומת):

לא מאמין.

היו"ר א' סלמוביץ:

הוא ויתר. מה לעשות. אני לא יכולה להכריח אותו, מה לעשות? אין לי שום דרך להכריח אותו.

פיני בדש (צומת):

לא מאמין.

היו"ר א' סלמוביץ:

אין לי שום דרך להכריח אותו, חבר הכנסת בדש.

בבקשה, סגנית המזכיר.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושבת-ראש, הנני מתכבדת להודיע, כי הונחה היום על שולחן הכנסת החלטת ועדת הכנסת מהיום בעניין הצעות לסדר-היום. תודה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לסגנית מזכיר הכנסת.

הודעת הממשלה על צירופו של חבר הכנסת גונן שגב לממשלה

בתפקיד שר האנרגיה והתשתית במקומו של השר משה שחל ועל מינויו של חבר הכנסת אלכס גולדפרב לסגן שר במשרד הבינוי והשיכון

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת יוסף בא-גד, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת טלב אלסאנע.

יוסף בא-גד (מולדת):

גברתי היושבת-ראש, אומר הנביא עמוס – פרק ב': "כה אמר ה' על שלשה פשעי ישראל ועל ארבעה לא אשיבנו על מכרם בכסף צדיק ואביון בעבור נעלים". על משקל דברי הנביא אני רוצה לומר: כה אמר ה', וכה אומר כל איש בישראל בערב זה, כל איש יציב בדעתו – על שלושה פשעי אלכס גולדפרב ועל ארבעה פשעי גונן לא אשיבנו, לא ייסלח לכם, על מכרכם בשרות, ב"וולבו" ובכסף את מדינת ישראל.

היום העזה ממשלת ישראל לעשות את הבושה הגדולה – נסיגה מירושלים רבתי; זה מה שראש הממשלה רבין התחייב? שמעתי אותו אישית חמש פעמים חוזר על ההתחייבות, בבנייני-האומה, לעיני אלפים, שמעתי אותו אומר בצורה ברורה: על ירושלים רבתי לא יהיה דיון. והוא חזר ואמר: ירושלים רבתי כוללת את גוש-עציון – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

חבר הכנסת בא-גד, לא הקשבת טוב.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני יודע שאם אומרים דבר לא נעים לאוזן – אז אני לא הקשבתי טוב. אולי אתה לא הקשבת טוב? אני לא יודע מי משנינו צריך ללכת לרופא אוזניים. אני הייתי שם ושמעתי את הדברים. אם היושב-ראש ירשה לי, יש בידי קלטת, מבנייני-האומה – האם מותר להשמיע פה קלטת? לאחרונה המקום משעמם, לא נותנים לנו להחיות את המקום.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הנסיבות משתנות, הזמירות משתנות.

יוסף בא-גד (מולדת):

אותו ראש ממשלה שאמר – לא יהיה מס בורסה, והוטל מס בורסה; אותו ראש הממשלה שאמר – לא ירדו מהגולן, ואחרי זה רוצים לרדת משם, אלא שאין מי שלוקח – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

מה תעשה?

יוסף בא-גד (מולדת):

לא ניתן. מה אעשה? תאמין לי, הלוואי שלא תדע ולא תרגיש.

אותו ראש ממשלה אינו דובר אמת בפעם השלישית. הוא הבטיח בצורה חד-משמעית: בירושלים רבתי, בגוש-עציון ובמעלה-אדומים לא ייגעו. והנה, ראש הממשלה, שלא נרתע מהפגנה של 400,000-300,000 שערכנו בכיכר הממשלה, נרתע מייד מהפגנה של כמה פרחים ערבים ומאחמד טיבי.

יש פה תופעה מאוד מדאיגה. כאשר אנחנו העזנו לצאת נגד בית-המשפט העליון כאשר הוא עשה מעשה שלא ייעשה – אני אומר את זה בגלוי – שגה וטעה כאשר הכיר בכך שדייל זכר ודייל אחר יחיו כזוג, נבלה שעוד לא נעשתה בישראל; כאשר בית-המשפט העליון הכיר בייבוא בשר טרף – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

מה זה שייך ליעוד?

יוסף בא-גד (מולדת):

אגיד לך, אתה תמיד שואל שאלות נכונות ותקבל תשובה נכונה.

אנחנו, הציבור הנאמן למוסר כלשהו, העזנו לצאת נגד בית-המשפט העליון, ואמרו לנו: איך אתם מעזים לצאת נגד בית-המשפט העליון? בית-המשפט העליון הוא אביר הדמוקרטיה, זה קודש קודשים. איזו נבלה נעשית פה כעת? הנבלה שנעשתה היום בבית היא שעושים חוק עוקף בית-משפט עליון. בית-המשפט העליון אמר שאין רשות לקבל פרישה ובגידה של חברי כנסת – עושים עכשיו חוק שמסביר שזו לא פרישה ולא בגידה. כשעושים פה חוק כזה – זה כשר וטהור; אבל כשאנחנו אומרים שבית-המשפט פגע במוסר – על זה אסור לנו לדבר ולפגוע, חלילה, במישהו.

יש צדיקה אחת בבית הזה, סגנית היושב-ראש, חברת הכנסת אסתר סלמוביץ, שלא הסכימה להימכר בעד בצע כסף ובצע כבוד. דעי לך, אסתר, נשים יהודיות היו תמיד דוגמה בכך שהיו הראשונות להחזיר את העם אל דעתו. אשריך ואשרי חלקך, זה יירשם בהיסטוריה של עם ישראל, כשם שהבוז יירשם להם. ומהיום הכינוי למעשה כזה לא יהיה כלנתריזם אלא יהיה "גונניזם" ו"אלכסיזם".

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה.

חבר הכנסת טלב אלסאנע, יש לך חמש דקות תמימות, זה הרבה זמן לעורך-דין שלמד איך לנסח את מלוא דבריו בתמציתיות.

האחרונה המשתתפת בדיון – חברת הכנסת לימור לבנת.

טלב אלסאנע (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אם אנחנו בסיעת מד"ע רוצים להסתכל מזווית ראייה צרה, היינו צריכים להגיד שצירופה של יעוד לממשלה אולי מקטין את יכולת ההשפעה הפוטנציאלית שלנו כחלק מהגוש החוסם. אולם, מאחר שאנחנו מסתכלים על הדברים בפרספקטיבה יותר רחבה ולמען האינטרס החשוב של כלל הציבור, והוא תהליך השלום, הרי מצד אחד חשוב לנו ואנחנו מעדיפים להקטין את הגוש אויב השלום, המתנגד לשלום, המעוניין להרחיב התנחלויות על חשבון העם הפלשתיני, המעוניין לטרפד ולמלכד את תהליך השלום; מצד שני, אנחנו מעוניינים לחזק את הגוש התומך בתהליך השלום, המעוניין בקידום תהליך השלום, המעוניין במניעת התפשטות ההתנחלויות והרחבתן ובפירוקן בסופו של דבר. לכן נתמוך בצירוף יעוד לממשלה.

הצעות שנשמעו כאן מפי חברי כנסת מטעם צומת מצביעות על צביעות. הרי הם חלק מצומת, האנשים נבחרו למפלגה הזאת והיא משקפת את דעותיהם, ולכן אינני מבין את פשר הטענות שנשמעו על-ידי חבר הכנסת פני בדש. אם הם היו נשאים בצומת הם היו מקובלים עליך והיית מפרגן להם, אבל עכשיו הם חושבים אחרת, הם רוצים לתמוך בממשלה הפותחת דף חדש עם תהליך השלום, ואז הם כבר אויבים שלך, הם לא ראויים לשמם, אין להם עקרונות ואין להם מוסר, כפי שאמרת – – –

פני בדש (צומת):

למה – – –

טלב אלסאנע (מד"ע):

מי חבר הכנסת שחי בשני עולמות? מי חבר הכנסת המגלה צביעות רבה? זה אותו חבר כנסת שלידי, ליד עומר, קיים שבט טרבין-אלסאנע, וחבר הכנסת הזה אומר: אני בעד שוויון זכויות לאזרחים במדינת ישראל, כל האזרחים צריכים לקבל את מלוא הזכויות ושוויון מלא. שבט טרבין-אלסאנע, במקום לומר: אני מוכן לצרף אותם לשכונה, לתת להם אותם תנאים כמו של תושבי עומר, לפתח אותם ולתת להם אותה רמת חיים – אתה לא אומר, אתה מוציא נגדם צווי הריסה ואתה מונע מהם לקבל מי שתייה מעומר.

פני בדש (צומת):

אין בעיה, שיקנו מגרשים, יגישו תוכניות לוועדה ויבנו. לא לפלוש.

טלב אלסאנע (מד"ע):

לכן, זה מלוא הצביעות. אתה חי בכפל מוסר. אתה צריך להיות כן עם עצמך וכן עם האחרים.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לומר בהזדמנות הזאת לגבי הרחבתה של התנחלות אפרת – חבר הכנסת חנן פורת אומר שאלה אדמות מדינה. כנראה הוא לא יודע בדיוק שאל-ח'דר שייכת למדינה הפלשתינית העתידית. שטח זה שייך לעם אחר, אלה לא אדמות מדינה, זה אמור להיות שטח מהמדינה הפלשתינית העתידית. ומי שחושב במושגי שלום צריך להשרות אווירה של שלום.

ממשלת ישראל צריכה לבחור בין השלום לבין ההתנחלויות, בין השלום לבין הרחבת ההתנחלויות. צריכים להבין שאי-אפשר לבסס את ההתנחלויות על חשבון עם אחר. אי-אפשר לדבר על שלום ומצד שני לנקוט אמצעים, לכבוש עוד אדמות, לנשל עוד פלשתינים מאדמותיהם.

נושא אחרון שאני רוצה להתייחס אליו הוא הנושא הכאוב של הבדואים בנגב. באותה הזדמנות שמדברים – חבר הכנסת בדש – חבר הכנסת משה פלד מציין שחבר הכנסת אלסאנע מסית את הבדואים בנגב. אתה טועה. מי שמסית אותם – זו "הסיירת הירוקה" בהתנהגות שלה.

פיני בדש (צומת):

— — —

טלב אלסאנע (מד"ע):

מי שמסית אותם זה מינהל מקרקעי ישראל במדיניות שלו. מי שמסית אותם ומדכא אותם זה מדיניות הממשלות בישראל שמתעלמות מזכויות הבדואים, מתעלמות מהזכויות שלהם לחיות על האדמות שלהם ביישובי קבע, בזכויות המלאות.

משה פלד (צומת):

אתה מסית את הבדואים, מסית שוטרים. חבר הכנסת פיני בדש, השכן שלך, יספר לנו מה אתה אמרת לשוטרים.

טלב אלסאנע (מד"ע):

אבל אתה לא היית בנגב. אתה לא ביקרת אצל הבדואים. אתה לא יודע באילו תנאים הם חיים.

פיני בדש (צומת):

יש שוטר בדואי שסיפר לי שאמרת לו: תוריד את המדים ותעבור לצד השני. אתה מסית. אתם כל הזמן – – אתה לא מבין איזה נזק אתה גורם להם.

טלב אלסאנע (מד"ע):

חבר הכנסת בדש, אני רוצה לומר שאתה בעצמך הוצאת צווי הריסה נגד קורת גג של בדואים. תתבייש לך. ואתה בא להטיף מוסר.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת אלסאנע, אני מוסיף לך דקה על ההפרעות.

טלב אלסאנע (מד"ע):

דקה עבור ההפרעה של חבר הכנסת פלד ודקה עבור ההפרעה של חבר הכנסת בדש.

פיני בדש (צומת):

אני מבקש להגיב.

משה פלד (צומת):

הוא תקף אותי אישית.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא. ברוך השם, יש לך קול כזה ששמעו אותך גם כשהפריעו. אני לא נותן לאיש.

פיני בדש (צומת):

הוא תקף אותי.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני לא נותן לאיש אף לא שנייה. אני מבקש מכולם לשבת. אני נותן רק לחבר הכנסת אלסאנע דקה אחת לסיים.

פיני בדש (צומת):

הוא תקף אותי.

היו"ר ד' שילנסקי:

הפגיעות האישיות, מה שהוא אמר נחשב למחמאה. בבית הזה כבר למדנו מה זו פגיעה אישית.

פיני בדש (צומת):

הוא תקף אותי אישית כראש מועצה. הוא אמר דברים לא נכונים ואני רוצה להגיב.

לימור לבנת (הליכוד):

— — — בהודעה אישית.

פיני בדש (צומת):

אני מבקש בסוף הישיבה הודעה אישית.

טלב אלסאנע (מד"ע):

אתה תקפת ואני הגבתי. היו לך עשר דקות — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת פיני בדש, חבר הכנסת משה פלד, אני מבקש משניכם. הוא מקבל עוד דקה, ובדקה הזאת אני אתייעץ מה לעשות. בבקשה.

טלב אלסאנע (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לומר, שממשלת ישראל חייבת בעידן הזה, בעידן השלום, לגבש ולאמץ מדיניות אחרת לגבי יישובם של הערבים הבדואים בנגב. אי-אפשר להמשיך להתנכל להם. אי-אפשר להמשיך ולנהל את המדיניות לגבי הבדואים על-ידי "הסיירת הירוקה". אי-אפשר להמשיך ולהתנכר לזכויותיהם לחיות ביישובים שלהם על אדמותיהם. יש להפסיק את המדיניות הזו שרוצה לעקור את הבדואים ממסורת החיים שלהם. יש לאפשר להם להתפתח בצורה טבעית מתוך התחשבות במסורת של הבדואים, מתוך אימוץ מדיניות המאפשרת להם לחיות ביישובים כפריים נוספים בנגב. אי-אפשר לרכז 100,000 בדואים ולומר להם: תגורו בשבעה יישובים. מצד שני, מאפשרים לפתח 150 יישובים לגוניהם – אם זה מושב או יישוב או קיבוץ – של 200,000 יהודים בנגב.

יש לגבש ולאמץ מדיניות אלטרנטיבית שתאפשר לבדואים בנגב לחיות בכבוד.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חברת הכנסת לימור לבנת – עוד דקה, גברתי.

חבר הכנסת פנחס בדש, שמעתי מה נאמר לגביך. לא שמעתי מה נאמר לגבי חבר הכנסת פלד. על מה אתה מתלונן? אולי תגיד לי.

משה פלד (צומת):

הוא אמר שאני מסית. הוא אמר שאני משמיץ את הבדואים ומתנפל על הבדואים.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני קורא לפניכם תקנה 54: חבר כנסת המבקש רשות להודעה אישית, ימסור תחילה בכתב ליושב-ראש את תוכן הודעתו. לא תינתן רשות להודעה אישית אלא לתיקון אי-הבנה שחלה בדברי המבקש – או להסרת האשמה שהושמעה בכנסת. הודעה אישית לא תאריך יותר מחמש דקות. זמן של הודעות אישיות בסוף הישיבה.

מאחר שחברת הכנסת לימור לבנת היא אחרונת הדוברים, ויש לה רק חמש דקות, ויש לכם הודעה אישית של חמש דקות, אינני יכול לדרוש מכם להספיק לתת לי את ההודעה מלה במלה, אני מבקש את התמצית, אבל אם אתם תסטו בדבריהם מהתמצית אני אפסיק אתכם.

חברת הכנסת לימור לבנת, יש לך הכבוד לסגור את רשימת הנואמים ואת הדיון במסגרת של חמש דקות.

לימור לבנת (הליכוד):

תודה רבה לך, אדוני היושב-ראש, שאתה נותן לי את הכבוד, אבל הדיון הזה הוא ביזיון.

היו"ר ד' שילנסקי:

אבל אם היו מתקיפים אותך, היית זוכה בחמש דקות בלי לבקש מהסיעה דבר.

לימור לבנת (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני הסתדרתי.

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, מה שהיה פה עכשיו בנאום התמיכה של חבר הכנסת טלב אלסאנע בממשלה הזאת, אני קוראת לו בפשטות החטא ועונשו. החטא הוא גונן שגב, והעונש הוא טלב אלסאנע שבממשלה הזאת.

תרשמו לפניכם, אני רואה שמהקואליציה יש פה שני חברי כנסת, כדאי שירשמו להם היום, שזו תחילת הסוף של הממשלה הגרועה הזאת מפני – – –

חגי מירום (העבודה):

מה אמרת?

לימור לבנת (הליכוד):

אמרתי "הממשלה הגרועה הזאת", חבר הכנסת חגי מירום, והצעתי שתירשום לפניך שהיום הוא תחילת הסוף של הממשלה הזאת, והוא יבוא די מהר. למה?

חגי מירום (העבודה):

היום?

לימור לבנת (הליכוד):

היום, היום, כעת חיה, ההודעה הזאת של ראש הממשלה, הביזיון הזה שהוא בא לכאן, עלה על דוכן הכנסת והציג את חבר הכנסת גון שגב כשר בממשלה. אגב, אני מבינה שחבר הכנסת אלכס גולדפרב הוא כבר סגן שר, אבל לעומת זה חבר הכנסת גון שגב הוא עוד לא שר. גם זה החטא ועונשו. החטא שלנו והעונש של גון שגב. אין גבול לציניות ולבושה.

חגי מירום (העבודה):

הוא כבר צעד מעדנות אל ה"מיצובישי".

לימור לבנת (הליכוד):

חבר הכנסת מירום, אני בטוחה שהאתנן הזה שולם במלואו.

אמר ג'ורג' ברנרד שאו: על העיקרון כבר סיכמנו, עכשיו השאלה היא רק המחיר. אז על העיקרון כבר סיכמנו בדיון הקודם – אני אמרתי בדיוק מה דעתי, היא אגב זהה – והאתנן, הנה צעד לו מעדנות ל"מיצובישי", אמר חבר הכנסת חגי מירום. אני בטוחה שהאתנן ישולם במלואו. אבל השר גון שגב, אם יוכתר כשר, וסגן השר אלכס גולדפרב, יהיו בעצם בתוך הממשלה הזאת סוס טרויאני. הרי זה מה שיקרה.

חגי מירום (העבודה):

הוא יהיה סר חנו.

לימור לבנת (הליכוד):

הוא יהיה סר חנו, וסר חנה של הממשלה גם כן.

חברי הכנסת, היום עלה ראש הממשלה לדוכן הזה והציע לכנסת לאשר ולהצביע על צירופו לממשלה של גנב מנדטים. כך הוא הציע לנו. ואנחנו צריכים היום לדון בזה, ולהצביע רק בשבוע הבא, ברוך השם.

תראו, הולך אדם לבחירות על בסיס מצע מסוים. אגב, קיבלתי היום מכתב מאיזו גברת שכותבת לי שהיא פנתה לגון שגב עוד לפני כמה חודשים, עם הפילוג מצומת, וכתבה לו: בואו נאחד את המחנה

הלאומי. והוא כותב לה מכתב נרגש מאוד, שהוא באופוזיציה, והוא עם הימין, והוא עם המחנה הלאומי, ושלא היתה לו ברירה אלא להתפלג מצומת. גנב. גנב מנדטים.

חגי מירום (העבודה):

גונב מגנב פטור.

לימור לבנת (הליכוד):

לא. גונן שגב נבחר לכנסת הזאת על בסיס מצע מסוים, במפלגה מסוימת, שבאה עם מסר מסוים לציבור. ואחר כך אנחנו מתפללים שאומרים על הפוליטיקאים שאי-אפשר לסמוך עליהם. את כולנו מאשימים באשמה הזאת. גם אותך, חגי מירום, לא רק אותי ולא רק אותם, ולא רק את גונן שגב ואת אלכס גולדפרב. את כולנו. אבל ההאשמה הקולקטיבית הזאת לא מגיעה לנו. שהרי רוב חברי הכנסת, הרוב המכריע, הם אנשים הגונים וישרים. ויש שניים שהחליטו לערוק. עריקים. אז אומרים שהממשלה הזאת כל הזמן לא מסוגלת לקבל החלטות ומתבזה. היא הביאה לכאן את החוק עוקף בג"ץ; מה לא עשו בשביל לצרף אותו לממשלה.

אני רוצה להגיד, אדוני היושב-ראש וחברי הכנסת, הכלנתיזם לא מת, הוא רק מקבל בכל פעם צורה חדשה. ה"שגביזם" הזה עוד יירשם בתולדות הכנסת ובתולדות הפרלמנט כביזיון לדורות. אבל מה שהכי חשוב בעיני הוא שהממשלה הזאת, כמו שהיא נראית, כאשר היא אוספת לחיקה בחמימות הזאת גם כלנתיזסטים, נמאסה על הציבור. נמאסתם. פשוט נמאסתם. ועכשיו, כשיש סוס טרויאני בתוך הממשלה הזאת, תראו איך לאט לאט גם הסוף שלכם מגיע. לאט לאט זה יקרה. בעצם, כל כך מהר, שנתיים וחצי אחרי כינון הממשלה הזאת, כבר אין ממשלה. יש פה ביזיון אחד גדול. נמאסתם.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה.

חגי מירום (העבודה):

מחר נזיל דמעה.

הודעה אישית של חבר הכנסת פ' בדש

היו"ר ד' שילנסקי:

הודעה אישית לחבר הכנסת פני בדש, במסגרת חמש דקות. נא למסור לי בכתב.

חגי מירום (העבודה):

הודעה אישית – זה אחרי ההצבעה, בתום הדיון.

היו"ר ד' שילנסקי:

בתום הישיבה.

חגי מירום (העבודה):

בתום הישיבה זה אחרי ההצבעה.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא. חבר הכנסת מירום, כבר אמרתי לחברת הכנסת לימור לבנת, כשהסיעה רוצה לתת למישהו יחס מיוחד, היא נותנת לו לסיים את הדיון, להיות הדובר האחרון. היא היתה הדוברת האחרונה, והיא חייבת תודה לסיעה. קודם היה פה דיון, ופגעו בשני חברי כנסת; הם ביקשו הודעה אישית, והם מקבלים חמש דקות כל אחד.

חבר הכנסת בדש, בבקשה, אני מבקש ממך לא לסטות מהעיקר.

פני בדש (צומת):

אני אקרא את מה שכתוב.

אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת טלב אלסאנע מתעלם מהחוק ומהחלטת בג"ץ, ומסית את הבדואים להפר חוק.

חבר הכנסת אלסאנע טען בנאומו, כי אני כראש מועצת עומר שודד אדמות בדואים והורס בתיהם. הוא רק שכח להדגיש, כי הם פלשו לשטח לא להם ובנו בתים בניגוד לחוק, שדינם ליהרס.

זכותו של כל אזרח במדינת ישראל לרכוש קרקע כחוק, להגיש תוכניות בנייה, לקבל היתרים ולבנות ביתו, אך ורק על-פי חוק.

אני רוצה להזכיר לחבר הכנסת טלב אלסאנע, שגם ביתו נבנה שלא כחוק, והוא מועמד עתה להריסה. בקיצור, מפר חוק כרוני.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה.

הודעה אישית של חבר הכנסת מ' פלד

היו"ר ד' שילנסקי:

הודעה אישית לחבר הכנסת משה פלד.

משה פלד (צומת):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, בתוך דבריו של טלב אלסאנע אמר עלי הלה דברים קשים בנושא הסתה נגד הבדואים והמרדה של הציבור נגדם. ובכן, דבריו של חבר הכנסת אלסאנע הם בחזקת השמצה פרועה ופגיעה אישית בי. יש לי ידידים רבים מקרב הבדואים. לא אומר עליהם מלה רעה אם הם לא הביאו נזק על מדינת ישראל.

חבר הכנסת בדש, אני רוצה לומר לך, שמי שירד לעזה להסית את ה"חמאס" נגד מדינת ישראל, בחזקת עושה שלום, ועמד בטלוויזיה הכללית בליל שבת מול כל עם ישראל ושיקר, כדברי שר הביטחון וראש הממשלה, כאילו יש לו הסכם עם ה"חמאס" – זה טלב אלסאנע בכבודו ובעצמו. יתירה מזאת, חבר הכנסת טלב אלסאנע – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

לא, לא, חבר הכנסת פלד, יש לך – – –

משה פלד (צומת):

זה צמוד. יתירה מזאת, ביום שישי האחרון – גם את זה ראה כל עם ישראל בטלוויזיה, טלב אלסאנע חבוק ידיים, מצד אחד אורי אבנרי שיש לו כבר דיפלומה של 30 שנה בשכיבה מתחת לטרקטורים –

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת פלד, תסלח לי – – –

משה פלד (צומת):

ומצד שני ד"ר אחמד טיבי, מסיתים את כל הכפר, את כל אל-ח'דר – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת פלד, תסלח לי. פגעו בך, לכן קיבלת רשות הדיבור, כדי להסביר שהפגיעה בך היא לא נכונה. אבל אתה לא יכול להפוך את זה להתקפה על חבר כנסת אחר.

משה פלד (צומת):

לא, אני מוכיח שההתקפה עלי לא נכונה, על-ידי הצגת אופי. זה אופיו של טלב אלסאנע.

היו"ר ד' שילנסקי:

אתה כנראה למדת מעורכי-דין איך להכניס דברים. אבל אני מבקש ממך לצמצם.

משה פלד (צומת):

אני כבר מסיים. טלב אלסאנע מחולל מהומות גם בקרב הבדואים בדרום וגם בקרב הפלשתינים ברצועת-עזה וביהודה ושומרון.

לימור לבנת (הליכוד):

הוא מסית.

משה פלד (צומת):

וכך הוא מנסה להעביר את האשמה על חברי הכנסת האחרים. אני דוחה מכול וכול את ההאשמות של חבר הכנסת טלב אלסאנע כלפי וקובע שהוא פרובוקטור כרוני. תודה רבה.

פיני בדש (צומת):

ומפר חוק כרוני.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חברי הכנסת, ישיבה זו הסתיימה. הישיבה הבאה תהיה, אם ירצה השם, מחר, יום שלישי, ב' בשבט התשנ"ה, 3 בינואר 1995, בשעה 15:00. ישיבה זו נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 21:29.